

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Hanswurst és Paprika Jancsi.

Irta: Mezei Ernő.

Megint a kiegyezési tárgyalások egy szinpadí változata. A borzalmasan vidám tragikomédiának hányadik felvonása, szakasza, jelenete vagy képe-e, melyik sirva vigadó magyar tudná megmondani? Színhelye azonban most Budapest. Személyek, ahogy Göre Gábor falusi bíró ur szinpadí utmutatásából magunknak már előbb megjegyezhetjük, ugyancsak Wekerle, Kossuth, sat. pesti kegyelmes című titkos tanácsosok, továbbá Beck, Derschatta, etc. bécsi kegyetlen, de valóságos titkos tanácsosok.

De már itt elérkeztünk ahhoz a háttérhez, ahol nem tudjuk, hogy a vegyes darab bohózatot mutatványain kelljen-e keservesen zokognunk, vagy inkább komolyan előadott részein a kacagástól pukadoznunk. Mindenképp untig elég egyikből is, másból is. Nem értjük, hogy finomabb izlésű uraknak hogyan lehet vég nélkül az ilyes vásári hókusz-pókusz élvezniök. Bizony Göre Gábor uram, ki mostanában pedig a világ sorját és egyben a kulisszák titkait oly alaposan kitanulmányozza, ő is lázadó beleire való hivatkozással tiltakoznék az ellen, hogy a pesti és bécsi miniszter urak további bábjátékos tárgyalásait

végigszemlélje. Persze valami új sorozat következne. Budapestben úgy mutatták eddig, hogy Paprika Jancsi hátára fekteti Hanswurstot, a bécsi publikumot meg egyre megörvendezteték azzal a másik kedves jelenettel, ahol Hanswurst elpüföli és legyomrozza Paprika Jancsit. És minekutána ezt már számtalanszor ismételték, most színrehoznák az egyesült Hanswurst-Paprika Jancsi osztrák-magyar társas cég baráti béküléseit és közös kalandozásait. Kész is már a program hozzá az ismert elv szerint: Egy nap Hanswurst jár elől, mint ur, Paprika utána, mint szolga. Másnap Paprika szolgál alázattal megy elől és Hanswurst követi uri méltósággal.

Nem veszünk semmit, éppen semmit se komolyan abból, amit a kiegyezési tárgyalás címén a magyar közönség előtt színrehoznak. És hajh, éppen azért látjuk félelmetesen komolynak azt a homályos háttér, amelyből a készülő, talán már nagyon is előkészített dolgok kiválni fognak. Nem nézhetjük komolynak, őszintének ezt a kiegyezési tárgyalást már abban sem, amit a tárgyalás anyagának mondanak és a mit az egyes kiegyezési kérdések körül fenforgó differenciákként, kitűzött célokként ismeretnek. És ha ezután még a külső körülmények alakulását nézzük, vagyis azokat az új áramlatokat, erőket és ese-

ményeket, melyek az idők forrongó méhéből támadva az egész kiegyezési helyzetet ellenállhatlanul befolyásolják, úgy még a jóhiszeműség utolsó föltevése is elenyészik ezekből a program-szerű rovatok és alrovatokba beosztott, bürokratikus rendszerességgel kimeríthetetlenül folytatott tárgyalásokból.

Mi is ez a kiegyezési anyag? Kezdetül fogva a kiegyezési periódusnak, az eddigi tíz évnél hosszabb tartama, tehát egy 67-es alapjog megrontása volt az az osztrák követelés, amelyhez, mint uralkodó momentumhoz, az osztrák kormány egész kiegyezési álláspontját szabta. Tárgyaltak, tárgyaltak szépen, jólelkűen a lehetetlenségig vakmerő prozopozíció felett. Kossuth Ferencz, a függetlenségi párt vezére még ellenjavaslatot is tett, amelyre viszont az osztrák kormány már hetekkel ezelőtt megadta válaszáat. Most, hogy újra fölvetették a tárgyalások eltérhetlen fonálát, tudatják a világgal, hogy csak egyes kérdések szakszerű részleteit rostálják. A főkérdést, a döntő elvi szempontot majd csak minden vitás részlet elintézése után veszik elő. Csodás kiegyezési regula ez! Vajjon a hü magyar apródok a kissé rugós kiegyezési paripát lopva, a farkánál akarnák-e felkantározni, hogy Beck Vladimir, a délczeg lovag könnyebben, egész észrevétlenül kerülhessen a nyeregbe?

Pettyes válik.

Irta: Nógrádi László.

(Utánnemzés illos.)

Pettyes még egyet mordult, azután kifordult az ajtón. Veszekedett a feleségével. Pettyes ugyanis kanász létére nem állotta kefékötő módjára inni. A komenczió, meg egyéb kereset, a Pettes torkán csuszott le, pedig egy rakás gyereke is volt. Dehát Pettyes azt tartotta, hogy legbiztosabb takarék az ember torka.

Kiment Pettyes a pitvarba, nyakába akasztotta nagy feneketlen kanász tarisznyáját s vizsla szemmel nézett körül, hogy mit vélhetne magával. Azután fogta görcsös botját s bütykös öklével megdörzsölte homlokát. Valami jutott hirtelen eszébe. Már Pettyes ilyen volt, az ötletek embere. Egyszer például az az ötlete támadt, hogy megkellene kóstolni a Makkhetes borát. Hát feltörte a pinczét, főbeközlintotta Makkhetest is (ezt is csak ötletszerűen), ült is érte.

Most még más friss ötlete támadt. Betaszította az ajtót s odakiáltotta a feleségének.

— Asszony, én válok tőled.

Még egy pár cifra mondást fűzött hozzá (amilyenekkel a süldőket szokta ellátni), aztán mint aki jól elvégezte dolgát, utnak indult. Előbb konyára állott a feje, de aztán felkunkorította még a bajuszát is. Deresedett biz már az jóformán, de még a Pettyes dereka bírta. A bajusz tehát hiába mutogatott ötvenen tul. Hegyesen vasvillázó bajuszát sodorgatva, kemény gondolatok kovályogtak a Pettyes fejében. Válik az asszonytól, ezért megy a városba a fiskálishoz. Ne muljon el egy nap se. Az ilyen

szélmalom-nyelvű asszony azt se érdemi, hogy görcsös botjával kenegesse, nem hogy neki keressen. Hóba, vízbe, nyári forráságba csórézza a dísznők oktalan kompániáját egy ilyen asszonyér. No bizony jobbat is tehet. Vesz más asszonyt, eleget mártíromkodott már Borcsával. Ebben megállapodott Pettyes. Most már aztán azon gondolkodott, hogy kit vegyen Borcsa helyett.

— Asszony van elég, mordult fel, menyecske is van, lány is van. Van, persze hogy van. Még e se vóna. Minden bukorba van. Nem is egy.

Ebben is megnyugodott. Most már keményen lépegetett előre. S hogy egy csárdában felöntött egy kicsit, még keményebben. Dalogattott is. Így lassan beballagált a városba.

Pettyes mindig csodálta a várost, valahányszor látta. Legkivált az nem fért a fejébe, hogy lehet, hogy a városban a nép mindig megy, még se fogy ki soha. Hát ezen csodálkozva ödöngött ide-oda, mikor egyszerre csak találkozik a kollégájával. Még a gyarmati nagyházban (börtön) ismerte meg. Azóta kollégák, bár a másik juhász.

— Szerbusz, üdvözlí Pettyes nagy parolázással. Mi jóba fáradsz. Veszél, vagy adsz.

— Adok, dörmögte a kollega. Adok, azt az erre-amarráját. Árulom a feleségem.

Pettyes nagyot ugrott örömeben, hogy im a kollega is a rossz portékáján akar tudadni.

— Hát akkor egybe fáradunk, már én is eladnám a feleségem.

— Hm, ümmögött a kollega. Való igazán. Pettyes nagyot biczcztent a fejével, hogy úgy van.

Most már kettesben kovályogtak ide-oda, nagy ritkán váltva szót.

— Fiskális kell ehhez, állapodott meg a kollega.

Hát akkor gyertünk, — mondta Pettyes.

Fiskálist hamar találtak, mert van bőven. Pettyes adta elő a dolgát igen körülményesen. Hogy ismerkedett meg Borcsával azelőtt kerek tizenöt esztendővel. A fiskális csak hallgatta Pettyest. Neki mindegy, az idő pénz. Beszélt hát Pettyes, mindjobban belemelegedett. Sorra szedte minden ügyes-bajos dolgát, állapotát. Szívrehatóan festette, hogy milyen nagynyelvű a felesége.

— Már pedéiglen, mer hát helyre asszony a most is, dehát már csak válok tőle.

A ravasz prókátor csak hunyorgált a Petlyes sok beszédére.

— Mikor házasodott kend? kérdezte.

— Hm, ötölt-hatolt Pettyes, az Isten tudja azt. Körülnézett Pettyes, megcsavarta a bajuszát s aztán mormogta nagy lassúsággal, hogy „balkezi“ állapotban vannak csak.

— Hát akkor nem tudott kend a jobb kezétől tanácsot kérni, förmedt rá mérgesen a fiskális. Pettyes elszégyelte magát és szaporákat pislantva a kollégájára, kismfordált az irodából. A kollega is vele tartott.

— Hát hé, mormogta Pettyes, má csak csuful rámszégnyitett ez a fiskális. Mintha biz nem tudnám én, mi a móres.

Egyet suhintott a görcsössel Pettyes, ezzel igazolta a tudományát, kezét lehorgasztotta s s úgy ment lassan botorkálva. Néha-néha mordult csak egyet. Végre is betértek a Bufeleté csárdába. Pettyes csillogó szemmel tekintgetett a butéliák felé.

E még megmondja, szólt nagyokat nyelve.

A kollega is abban a véleményben volt hogy az ital még a fiskálisnál is okosabb.

Am a sok kiegyezési mutatványnak mulatságosabb része a külső szceneriának folytonos változása. Hogyan jelennek meg a tárgyalások nehézkes folyamán új és új tényezők, melyek a dolgok egy darabig való fejlődését egyszerre fejtetőre állítják, ezt bezzeg mindig mulatságosnak tarthatjuk, mert kedvünkre való eredményt ígér. Mintha egy természetfölötti démon egyenest arra volna kirendelve, hogy ördögi kieszéléseivel minden nap munkáját szétrombolja, minden már bevált számítás tönkretegy és ezt a kiegyezést minden fázisában újra felvetett és egyre áthághatlanabb akadályokkal tegye lehetetlenné.

Mily nehéz problema volt már az, hogy a magyar parlament 48-as többségével kiegyezést fogadtassanak el, amikor osztrák részen Beck ur merevebb, egyoldalubb, önösebb álláspontot foglalt el minden előbbi osztrák kormányánál. De a magyar kormány oly evangéliumi megadást tanusított, Kossuth Ferencz oly állhatatosan gyakorolta magát a Penelope-munka türelmében, hogy már kétségbe kellett esnünk, nem jön-e létre a legvégzetesebb kiegyezés is. De ime még a befejező aktus előtt megjelenik a színen az új osztrák képviselőház, amelyet az általános szavazat vulkánja vetett ki. Oh, az osztrák reichsrath az igazi „Deus ex machina”, amely minden negyvennyolczas többségnél különbül végzi el a honmentést. Az egyik reichsrath pocskéká tette a kész Badeni-Bánffy-kiegyezést. A másik reichsrath nyakára hágott a Széll-Körber kiegyezésnek. Mit fog még tenni az osztrák parlamentárizmus legujabb és legizmosabb csodaszülötte, amelynek legerősebb, a kormányra nézve döntő pártját Lueger és Gessmann vezetik? Mikor már majdnem elvesztettük azt a reménységünket is, hogy ezt a veszedelmes kiegyezést

Beck ur kihívó arroganciája fogja lehetlenné tenni, ime megjelenik mentőnkül Lueger az ő őrjöngő magyargyűlöletével. Üdvözljük a derék bécsi klaunt, aki erősen megfeszíti a kötelet, amelyen Beck Wladimir ur az ő kötélánczos produkcióit végzi.

Nem, sehogysen hiszünk a kiegyezési tárgyalások komolyságában. Azt gondoljuk-e talán, hogy a magyar kormány előrelátta a megsokasodott nehézségeket is, előrelátta az új félelmesebb ellenségeket is, de el volt és el van határozva rá, hogy Lueger rablóindulataival szemben még több evangéliumi megadást, még több penelopi türelmet helyezzen? Hogy ez csak a teljes kapitulációra való készség lehetne, világos. Azaz hogy „Világos”. Olyan stratégia volna ez, mint amilyen Görgey volt, amikor megírta az orosz tábornokoknak, milyen pontokat foglaljanak el egymásután, hogy a magyar sereg a fegyverletételre minden irányban bekerítve legyen.

Budapest, június 11.

A képviselőház hoinap ülést tart, amelyen folytatják a vasutas-javaslatok tárgyalását. Ezután interpellációk következnek, majd az ülés végén megejtik a szavazást Babó Mihály indítványa fölött, amely az ülésneknek egy órával való meghosszabbítását akarja a vasutasjavaslatok tárgyalásának tartamára.

A közlekedésügyi bizottság ülése. A képviselőház közlekedésügyi bizottsága ma délelőtt Lázár Pál elnöklésével ülést tartott, melyen Molnár Jenő előadásában tárgyalák s elfogadták a karánsebes-hátszegi, az oravicza-németbogsáni, resiczabányai és a temesvár-varjasi h. é. vasutakról szóló törvényjavaslatokat s a nagybánya-alsó-fernezelyi h. é. vasut engedélyezéséről szóló kereskedelmi miniszteri jelentést. A tanácskozás során felszólalt Sümegi Vilmos s megsürgette a vicinális-törvény betérjesztését. Sümegi Vilmos felszólalására Sztérenyi József államtitkár válaszolt s kijelentette, hogy a kormány komolyan foglalkozik a kérdéssel s az ősszel betérjeszti a vicinális-törvényjavaslatot. A bizottság az államtitkár válaszát helyesleg vette tudomásul.

— Hát te mi formán vagy a feleségeddel, kérdezte Pettyes a harmadik fordulónál.
— Csak így-ugy.
— Akkor neked se kell fiskális.
A kollega nem szólt semmit, csak busára vágta a fejét, mintha öklelni akarna. Kocczintgattak. Nagy sokára szólalt meg a kollega.
— Hát azt se bánom.
— Mit nem bánsz te, Kenyeres? — kérdezte felneszelve Pettyes.
— Ha bezárnak is.
— Má már.
— Agyon csapom az asszonyt, kesergelt a kollega s két nagy karját feltámasztotta az asztalra.
— Mondasz valamit, dűnyögte Pettyes.
Megint került, fordult a pohár. A két haragvó arcz mind vigabbra gömbölyödött. Míglen egyszerre csak Pettyes kipattant a csárda közepére, megsuhintotta a görcsös botot, feltúrte szempillantás alatt bőszerű ingét, nagyot kurjantott s elkezdett táncolni. Rakta keményen, közbe nagyokat rikkantott s rá-rácsapott a bottal az asztalra. Addig-addig, hogy a kollega is kedvet kapott. Most már ketten táncoltak. Inszakadásig táncoltak, aztán megint kocczintgattak. Sűrűn fordult a pohár miközön beszélgettek.
— Az asszony igen rosz portéka, kezdte a kollega.
— Csak addig jó, míg nem rosz — erősítette Pettyes.
— Belé akad az emberbe, mint a bogáncs.
— Nagy pazér, fecsérlő. Akasszanak fel, ha nem így van.
— En biz' agyon csapom, nekem nem kell se fiskális, se pap, végezek vele — cselezte a kollega.
— En is — fogadkozott Pettyes is.

— Közös erővel, pajtás — kiáltotta a kollega s örült, mint aki valami jó eszmét talált.
— Itt a kezem parolázott Pettyes.
*
Beakonyodott már, hogy a Bufeletéből kikászóllódtak. Kicsit botorkáltak, de mégis kitaláltak a városból. Hűs éjszakai szél lengedezett a mezőkön. Egy-egy hulló csillag szaladt végig a sötét égbolton. Nagy vörös képével álmosan bámult le a hegyek tetejéről a kelő hold.
— Én a hódát szeretem, mondta a kollega.
— Én meg nem szeretem, ozi nem akarok olyant hallani, hogy nem szeretem.
— Ne teréfájl. A hód egy bolond pianéta, bolondabb még az asszonynál is.
— Már hogy az asszonynál. Hm, dörögte a kollega. A lehet, de nem minden asszony bolond.
— Hogy nem minden asszony bolond? Való. Az én Borcsám, vegyük, nem bolond.
— Talántán az én asszonyom se. Asszony a, még pediglen szép asszony.
— Hogy az enyém nem volna olyan, mint a kendő. olyant ne mondjon senki, pattogott Pettyes s megállt.
A kolléga is megállt.
— Van az enyim olyan, mint a kendő.
— No, má az enyim külömb. Fáninak nincs párja.
— Nincs ám Borcsának. Ebből nem engedek, — esküdözött Pettyes.
— Ne kisebbítse az enyim, mei' baj lesz. Fánit nem hagyom.
— En se Borcsát, juhász.
— En se Fánit, kanász. Fáni mellett ottuj ci

Valamivel kevesebb hidegvért.

Budapest, június 11.

A flegrma nagyon szép tulajdonság, de csunyává válik, ha tulzásba szökteszik. Dicsértük a kormány hidegvértét, mikor a nyilvánvalóan rosszhiszemű bírálókat mellett hidegvérrel ment el. „Az egér czinczog, a nemzeti kormány halad”. A kormány azonban annyira belemeredt flegrmatikus magaviseletébe, hogy még akkor is peczkesen járt, mikor már nem egerek czinczogtak, hanem igen nemes teremtmények hallatták mély basszusukat. Ez már a hidegvérnek a tulzásba vitele. Néhány esztendővel ezelőtt teljesen más jelzöt szurtak az akkori kormányok illetén eljárásába. Azt mondták és írták, hogy az olyan kabinet, melyik a közvélemény szavára nem hederít, Bécs járszalagjához van kötve, gerinczetlen, önállósága nincsen és még néhány kifejezést szedtek össze abból a szótárból, melyet éppen most, a Vajda-estet alkalmából igen sűrűn forgattak a pezsgővérti hazafiak.

De hát bennünket nem hajt az indulat. Ami lehetséges egy tanácskozó-terem föltüzelt atmoszférájában, nem lehetséges a nyugodalmas publicisztikai asztalnál. Nékünk kötelességünk, hogy az eseményeket tárgyilagosan vegyük szemügyre és az ezekből leszűrhető következtetéseket jól megmérjük. Éppen ezért, mi még ma csak annyit mondhatunk, hogy a kormány nem hajol le elég mélyen azokhoz az eseményekhez, melyek az elfogulatlan szemlélőt valósággal fascinálják. Hidegvérti büszkesége akadályozza-e meg benne, vagy pedig nagy elfoglaltsága: tudói nem vagyunk.

A faktum az, hogy a kabinet nem hederít azokra a négyületekre, melyek makacsul figyelmeztetik kötelességének teljesítésére. Négyületes! — mondták hónapokkal ezelőtt. A nép, a szuverén nép, ha beszél, nemuljon el minden ajak; mit beszél a kormány status-raisonról, államszükségletekről akkor, mikor a nép magyar kommandót, önálló vámtérületet és önálló jegybankot követel? Nem nevetséges ez a kor-

Nagyot rikkantott Pettyes s megsuhintotta a görcsös botot. A kolléga is rikkantott s a vékonyabb végén kapta a botot.
Egy pillanatig farkasszemet néztek. Mindkettő melle zihált az indulattól.
— Meghalsz, hörögte Pettyes és a kollega felé sújtott.
Nagyot koppant a görcsös bot, fejet talált, de kemény fejet. Vérbe forgó szemmel rohant neki Pettyesnek, hogy elkapja a nyakát. De Pettyes is értette a fogást. Ügyes mozdulattal ő kapta el a kollega kezét.
Most már mell mellnek feszült. A két borostás kemény fej össze-vissza koczkodott, mint a turizó kosok feje. Egy szó se hallatszott, csak a lélekzet süvítő zihálása. A kollega erősebbnek látszott, de Pettyes ügyesebb volt. Egy hirtelen kanyarítással megcsavarta a kollega kezét, hogy nagyot jaidult bele, aztán kikapta a csizmaszárából kését és markolatig beledöfte.
Nagyot zuhant a kollega keresztül az uton. Pettyes meg felvette a botját, hetykén félre-capta a kalapját s halkán dudorászva, botorkálya megindult hazafelé.
Otthon az ambituson várta kuporogva Borcsa. Hajnal felé járt már az idő, hogy haza vetődött Pettyes.
— No ne megfizettem érted, mer ne báncon téged rózsám senki, mondta s igen szerelmes kedvvel karolta át a feleségét.
Mikor a kollégáért törvény elé állították, így kezdte a mondókáját:
— Hát tessenek tudni, válni akartam az asszonyomtól, most is válnék, mer nem érdemel engem Borcsa, mer hát no, válnék, de azért ne bánca más, mer...
Szólt s igen gonosz indulatu szemmel nézett körül.

mány jérváry
költség
nép to
kiépítés
vette is
sikkal
mit m
Kö
akkor
nem r
reczen
be, h
nyitott
senek
zódo r
szem a
népgyü
— v
határoz
elszaka
trák-Ma
után fö
pártpro
jait ner
miniszt
alkotm
Ez
nak vel
danók,
falhoz a
magyar
szágbar
harsogó
füllébe
sankén
hogy a
Veszede
tükön k
halál, s
gazdasá
S
hogy fi
menekü
követke
vítas ig
Bécs m
nyélbe
nemsok
ragját r
Nem ak
szétszag
kormány
fogamz
„izolált
tudnak,
a népgy
himnus
hangsul
vajjon r
De
rajongó
önálló
benső v
nélkül;
nek az
Még cs
önálló
lasztana
sejtelmü
napirend
hogy az
egy faze
tütre és
zati jog
lyen. A
ják a k
vállalkoz

mány (melyet hol Széll-, hol Tisza-, hol Fejérvári-kormányoknak hívtak), hogy a civillista-költségvetés megszavazásáért esedezik, holott a nép tombolva követeli állami függetlenségünk kiépítését! Bizony nevetséges volt és nevette is a nép az egyik szemével, míg a másikkal figyelte, hogy hát a nemzeti kormány mit művel.

Körülbelül esztendeig állott lesben és akkor azután megint gyűlésekbe verődött. Ha nem röstellik a fáradságot és megunták ama recenziók olvasását, melyek arról számolnak be, hogy Ő felsége milyen csengő hangon nyitotta meg a mezőgazdasági muzeumot, vesenek pillantást a szürkén, szerényen meghuzódó népgyűlési tudósításokra is. Itt van természetesen a magyar-kanizsai. A magyar-kanizsai népgyűlés arra kéri a függetlenségi pártot — vagyis a képviselőházi többséget — határozza el, hogy 1912-ben végképen elszakadunk Ausztriától, hogy az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának lejártá után föllájtjuk az önálló bankot; hogyha a pártprogramnak ezeket az elementáris pontjait nem sikerülne biztosítani, a függetlenségi miniszterek mondjanak le; addig míg nincs alkotmánybiztosíték: nincs adó és nincs katona.

Ez a magyar-kanizsai népgyűlés határozatának veleje. Ha ez csak az első fecske lenne azt mondanók, jól teszi a kormány, hogy nem veri miatta falhoz a fejét. Csakhogy alig mulik el nap, hogy a magyar-kanizsai deziderátákat valahol az országban le ne másolják. Mind erősebbé és harsogóbbá válik az a hang, melyik a kormány fülébe kiáltja: nem teljesíted kötelességed, lassanként cserben hagyod elveidet. A nép érzi, hogy a gazdasági önállóság veszedelemben van. Veszedelemben van azoknak a kezében, kik életükön keresztül hirdették, hogy inkább a becstelen halál, semhogy továbbra is belenyugodjunk a gazdasági közösségbe.

S jellemző a nép csodálatos naivitására, hogy figyelmezteti a függetlenségi minisztereket, meneküljenek, nehogy a katasztrófa után bekövetkező felháborodás őket is érje. Ez a naivitás így okoskodik. Bizonyos, hogy az átkos Bécs miatt lehetetlen a nemzeti követeléseket nyélbe ütni; bizonyos, hogy emiatt a nemzet nemsokára megint talpra áll — ennél fogva haragját ne fogják föl a közből álló miniszterek. Nem akarjuk e hiszékenység vékony fátyolát szétszaggatni. Holott ha tudnák, hogy ez a kormány a szép és lelkes népgyűléseken megfogamzott határozatokra ajkbiggyeszve írja rá: „izolált eset“, tehát figyelemre nem méltó — ha tudnák, vajjon mit mondanának? Ha tudnák, hogy a népgyűlés szót, melyet máskor mindig a himnusz kottájából énekeltek le, most olyan hangsúlylyal ejtik ki, mint a gyuródeszka-szót, vajjon mit szólnának?

De nem tudják. Ezek a népgyűlések még rajongóan hisznek abban, hogy megszűn az önálló vámterület, a közbelső vámok, a közbelső vámsorompók és egyéb szurrogátumok nélkül; hisznek az önálló jegybankban s hisznek az általános és titkos szavazati jogban. Még csak sejtelmük sincs arról, hogy lehet ám önálló vámterület anélkül, hogy sorompó választana el bennünket Ausztriától; arról sincs sejtelmük, hogy az önálló jegybank most sincs napirenden; s arról van legkevésbé fogalmuk, hogy az általános és titkos szavazati jog nem egy fazék zöldborsó, melyet oda tesznek a tűzre és — pont; tanulmányozni kell a szavazati jogot, tanulmányozni, mélyen, nagyon mélyen. A népgyűlések ártatlan ábrázattal mondják a kormánynak, hogy teljesítse azt, amire vállalkozott. Elfogódba mondja azt is, hogy

szükség esetén éljen az országgyűlés az ujoncz-és adómehtagadási joggal.

No hiszen, jó helyen kopogtatnak ezzel a kérdéssel; akár hajdani Beck bárót ösztökélnék, hogy tagadja meg az engedelmességet legfelsőbb hadurának.

De vajjon meddig fogja megőrizni ezt a rózsaleányzerű attitűdöt? Azt hiszi a kormány, hogy a nemzet ad infinitum fogja tűrni, hogy az ő kérvényét papirkosárba dobják s, hogy az ő szavára fölhuznak azok az orrukát, kik néhány hónappal ezelőtt még hajbókoltak előtte? Vigyázzon! Emlékezzék Samassa bíboros jubileumi beszédére, melyet urának jelenlétében bizonyára nagy figyelemmel hallgatott. Azt mondta az egri pap, hogy hasonló okok hasonló eredményeket szülnek. Az előbbi kormányok mind beleestek abba a hibába, hogy a nép szavára nem hederítettek; a melyik a legszemérmertlenebbül hányt rá fityvet, az bukott a legirtózatosabban. A nép megint beszél és a kormány nem figyel beszédjére. Tagjai flegmatikusan merülnek el a napi akták tanulmányozásába, közben egy-egy ordót tűzvény mellükre. Vigyázzanak, a nagy flegma már fojtott kormányokat és rendszereket. Hasonló okok pedig hasonló eredményeket szülnek.

A politika világából.

Budapest, június 11.

Gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter ma délután két órákor hosszabb kihallgatáson volt a királynál.

A király hirtelen elutazása miatt különben is érzékeny és ideges politikai világban ezzel egyszerre válságokról és nehézségekről szóló hírek kerültek forgalomba. Beszélték, hogy *Andrássy* az alkotmánybiztosítékok tárgyában tett a király előtt előterjesztést, de a király ezeket a proпозиciókat nem fogadta el s *Andrássy* erre nyomban beadta lemondását. Beszélik azt is, hogy *Günther* és *Apponyi* szolidárisak *Andrássy*val s hogy a részleges kormány-kriszis pár napon belül a leghevesebben kitör. Ugyanekkor híre ment annak is, hogy este az udvari ebéd után miniszteri tanácsot tartottak, amelyen az aktuálissá vált válsággal foglalkoztak.

Ezzel szemben megállapítható tény az, hogy *Andrássy* Gyula, amint erről megbízható helyről értesülünk, nem csak hogy nem adta be lemondását, de éppen ellenkezőleg, még mindig reméli, az alkotmánybiztosítékok tárgyában tett javaslatához mihamar megkapja a korona jóváhagyását. Az alkotmánypártban abban, hogy *Andrássy* egész váratlanul audienciára ment a királyhoz, nem tártak semmi feltűnőt. A pártkörben alig volt jelen néhány képviselő s ezek úgy vélekedtek, hogy *Andrássy* kihallgatását a király hirtelen elutazása tette sürgőssé és halaszthatatlanná.

Mindazonáltal a kormány helyzete nem rózsás. Nehézségek vannak: a reménytelen kiegyezési tárgyalások, a késlekedő alkotmánybiztosítékok borussá teszik a politikai látóhatárt. Erre vall az is, hogy bár félhivatalos czáfolat szerint ma minisztertanács, sőt formális értekezlet sem volt, az udvari ebéd után mégis tanácskozássra gyűltek össze a miniszterek.

Az alkotmánybiztosítékok témájával foglalkozik *Széll* Kálmán is abban a nyilatkozatban, amelyikben egy újságíró előtt — szemben egyes hírlapi közlemények kombinációival — *Andrássy* Gyulával teljesen szolidárisnak vallja magát. A nyilatkozat szerint az illető lapok e felfogásán *Széll* Kálmán csodálkozott a legjobban, aki azt hitte, hogy mindenki tudja, hogy alig van még két ember az országban, akinek felfogása, gondolkodása és politikája annyira fedné egymást, mint a *Széll* és *Andrássy*, akiket nemcsak mély és igaz barátság fűz egymáshoz, hanem a legbensőbb és legteljesebb politikai összhang is.

Az alkotmánybiztosítékok tárgyában pedig *Széll* Kálmánnak teljes összhangban *Andrássy* Gyulával az a véleménye, hogy „a fennforgó viszonyok közt igenis szükségesnek tartja azokat a törvényes intézkedéseket, amelyek a helyesen disztingváló közfoglalomban alkotmánybiztosíték néven élnek és az egész ország közvéleménye által sürgősen óhajtatnak.“

A most folyó kiegyezési tárgyalásokat a magyart politikai világ legteljesebb pesszimizmusa kíséri és senki sem meri remélni, hogy azok valamely eredményre vezessenek. Az osztrák és magyar kormányok ennek dacára szorgalmasan tárgyalnak s rendületlen türelemmel próbálgatják, hátha mégis sikerül megcsinálni a fából vaskarikát? A miniszterelnöki palotában kevés megszakítással ma egész napon át folytatták a kiegyezési tárgyalásokat. A tanácskozás reggel kilenc órákor vette kezdetét és a tárgyalás anyagát a járadék-block és a fogyasztási adók szolgáltatták. A tanácskozássok magyar részről *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi miniszter, *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter, *Popovics* Sándor államtitkár és *Teleszky* János osztálytanácsos; osztrák részről báró *Beck* Vladimir miniszterelnök, gróf *Auersperg* Lipót földművelésügyi miniszter, *Derschatta* Gyula vasuti miniszter és lovag *Korytowski* Witold pénzügyminiszter, valamint a szakelődök voltak. A tanácskozást egy óra után félbeszakították és délután három órákor folytatták. A délutáni tanácskozáson *Szterényi* József államtitkár és a magyar szakelődök is résztvettek. A tárgyalásokat, tekintettel arra, hogy a magyar miniszterek az udvari ebédre voltak hivatalosak, délután félhat órákor befejezték s a tanácskozás folytatását holnapra halasztották. Hírek vannak forgalomban, amelyek megbízhatóságát kellőképpen ellenőrizni nem lehet, arról, hogy a magyar block konverziója tekintetében a kormányok álláspontja közeledett egymáshoz.

Tudvalevő, hogy ebben a kérdésben a két kormány közt az ütközőpontot az képezi, hogy milyen kamatláb tőkésítése szolgáljon alapjául a visszafizetésnek? Állítólag nem kizárt eset, hogy e tekintetben 4-3%-os alapon megegyezés jöhet létre.

A mai tanácskozások után az osztrák szakelődök *Szterényi* József meghívására kikocsiztak a Svábhegyre. Az osztrák urak tehát nem távoznak el tőlünk anélkül, hogy előbb a magyar főváros pompás környékében ne gyönyörködtek volna, de tartani lehet tőle, hogy ez lesz a most folyó tárgyalások egyetlen konkrét eredménye.

A vasúti szolgálati pragmatikája körül folyó parlamenti harcokban a horvátok közül még nyolcz-tíz képviselő beszél az általános vitához. A párt szélsőradikális tagjai ma is azt hirdették, hogy az eddigi álláspontjukból nem engednek, de már enyhébb és békésebb hírek is hallatszanak. Beszélik, hogy a horvátok még a hétén újra megkezdik a kormánnyal való tárgyalásokat s kísérletet tesznek arra, nem sikerül-e vele valamely formában egyezsége jutni. A magyar közvélemény különben csak örülne annak, hogyha sikerülne ez a békés megegyezés, de kétségtelen, hogy ez nem járhat a magyar álláspont legcsekélyebb mérvű csorbitásával sem.

Nagy Ferencz mai fejtegetései különben mély hatással voltak a horvát képviselőkre, kik nagyban készülnek, hogy ezt a hatást ellensúlyozzák.

Nagy hátrányát érzik most annak, hogy nem tudnak magyarul, mert így előbb le kell fordíttatniok a beszédet, hogy arra reflektálhassanak. Holnap *Magdics* és *Purics* József fognak a vitában résztvenni, esetleg ha rákerül a sor, dr. *Brács* is felszólal, ki hosszabb jogi fejtegetésekre készül.

Nagy föltűnést keltett ma a képviselőházban az, hogy a naplóhoz a horvát beszéd fordítása ma ismét nem volt mellékelve. Ez onnan van, mert a rendelkezésre álló két horvát gyorsíró és két fordító nem képesek idejére megbirkózni a hosszú horvát beszédekkel. Fokozza a kalamitást az a körülmény is, hogy a gyorsírókban nincs gépirókisasszony, aki a horvát beszédeket dik-tandóra legépelhetné, ezenkívül pedig a hivatalos lap nyomdájában nincs kellő számú horvát szedő.

A kételyes országgyűlés megkezdéséig győztesen ért bennünket. Innen a zűrzavar. De nem sokára gondoskodnak még több horvát gyorsíróról, fordítóról, gépiró-kisasszonyról és horvát szedőről és azután akadálytalanul haladhatunk a bábeli centrál-parlament felé.

A Vajda-ügyben most az érdeklődés a körül forog, hogy a mentelmi bizottság mint fog határozni Maniu bejelentése tárgyában?

A mentelmi bizottság e tárgyban holnap délután öt órákor tart ülést. A bizottság holnap csak eladót választ, de az érdemleges tárgyalást is rövidesen megtartja. Képviselői körökben bizonyosra veszik, hogy a bizottság kimondja Vajda mentelmi jogának megsértését, de eljárást nem indít a mentelmi jog sértői ellen.

A nemzeti képviselők csoportja ma este hat órákor értekezletet tartott, melyen további magatartás részleteit beszéltek meg. Az értekezletről hivatalos kommunikátumot nem adtak ki.

Annyi azonban mégis kiszivárgott, hogy Vajda egyelőre nem fogja megkísérteni azt, hogy a Ház ülésén részt vegyen. Híre járt, hogy a román képviselők le akarnak mondani mandátumukról, egy kalandos verzió szerint azért, hogy maguk helyett szocialistákat küldjenek a parlamentbe. Mindezekből a híresztelésekből azonban kevés az igaz s valószínű, hogy egyszerűen megvárják a mentelmi bizottság döntését.

Az azonban nem miasztották el, hogy addig is a „román közvélemény“ feltűzeljék. Lapjaik óriási cikkekben szították a gyűlöletet a magyar parlament ellen s népszónokaik lázítva járnak be a falvakat.

A nemzeti párt hivatalos lapja, a „Lupta“, a képviselőház hétfői üléséről így ír:

A magyar képviselőház mai ülésében konventt alakult át. Azáltal, hogy szankcionálta az elnöknek azt a kijelentését, mely szerint nem adja meg Vajda Sándor képviselőnek a garanciákat arra, hogy a Ház ülésén részt vehessen és hogy képviselői feladatának eleget tehessen. A képviselőház lábba tapodta az ország alaptörvényeit és megsértette az alkotmányt. Olyan cinizmussal és olyan barbarizmussal még sohasem tapodtak lábba törvénnyel szentesített jogokat, mint a Ház pénteki és hétfői ülésén.

A „Tribuna“ azt írja, hogy a pénteki ülésben az egész román népet inzultálták. A Vajda kiszorítása a parlamentből arculütése az egész román népnek, miért is kell, hogy az egész román nép választ adjon erre az inzultusra. Nevezett lap ezekkel a szavakkal fejezi be cikkét: Harmincz évvel ezelőtt a nagy Eminescu megírta, hogy a megértés vagy kompromiszum a magyar és román nép között minden időre ki van zárva. A Vajdacsef a legjobban bizonyítja e jóslat helyes voltát.

A hazai propagandának különben hamarosan visszahajna jött Bukarestből, ahol az egyetemi hallgatók jövő vasárnapra nagy nemzeti gyűlést hívtak össze, amelyen tiltakozni fognak a magyar képviselőháznak Vajda Sándorral szemben tanúsított viselkedése ellen. A gyűlésen az ország számos egyesületének kiküldöttei, a macedóniai, a besszarábiai és az erdélyi románok képviselői is jelen lesznek.

A macedóniai és besszarábiai oláhok vendégszerzéséhez semmi közünk. Az erdélyiekre azonban eleve föl hívjuk a kormány figyelmét. Türetlenül állapot volna annak az elnézése, hogy magyar állampolgárok egy külföldi maffia társaságában a magyar állameszme ellen tüntethessenek.

Ausztriában a Reichsrath megnyitása a közel jövő politikai eseménye.

A Narodni Liszt értesülése szerint a szláv pártok elhatározták, hogy a képviselőházi elnöki állás betöltésénél nem fognak a keresztényszocialista jelöltre szavazni. A szláv pártok azon az állásponton vannak, hogy az elnöki állás őket illeti meg, mert a képviselőházban többségben vannak. A sionisták és az olaszok a szlávokkal fognak szavazni.

A német haladó párt központi bizottsága az aktív politikai életnek szerette volna megnyerni dr.

Körber volt miniszterelnököt és felkérte, hogy a Lueger lemondása következtében megüresedett Rathaus kerületben lépjen fel képviselőjelöltnek. Körber azonban kijelentette, hogy a jelenlegi politikai viszonyok nem olyanok, hogy kilépjen visszavonultságából.

Miért ment el a király?

Budapest, június 11.

A király váratlan gyors távozása, mely nyomon követte a trónörökös alig nyolcz óras itt tartózkodását, természetesen sok találgatásra és kombinációra ad alkalmat. A király neheztelésének okairól újabbán a következő verziót halljuk:

Amikor a jubileumi ünnepségek reggelén a trónörökös Budapestre érkezett és a Várba hajtattott, azonnal informálták arról a hideg részvétlenségről, mely a királyt idejövetelekor fogadta. A trónörökös már emiatt bosszusan ment el a Mátyás-templomban tartott misére, ahol saját szemével tapasztalhatta, hogy a jubileum teljes fiaskót vallott, mert a nemzeti ünnepből az udvar és a kormány háziünnepévé zsugorodott össze.

A trónörökös módfelett fölboszantotta ez a tapasztalás a mise után azonnal kihallgatásra jelentkezett a királynál. Információink szerint ezen a kihallgatáson egy szerföltött heves jelenet játszódott le a király és a trónörökös között. A trónörökös megbotránkozásának adott kifejezést a jubileumi ünnepségek kudarcza miatt, élesen kikelt a magyar kormány ellen is, amelyik olyan felsülésnek tette ki a koronás királyt. Rámutatott arra, hogy a nemzet részvétlenségével szemben milyen kirívóan szegényes az udvari ünnep, a maga kitüntetéseiével és általános amnesztiáival.

A király kapacitálni próbálta a trónörökös, de ez hajthatatlan maradt s kijelentette, hogy ő nem hajlandó továbbra is részt venni ebben az ünneplésben, az udvari ebédén sem vesz részt, hanem azonnal elutazik.

A királyt nagyon elkedvetlenítette ez az összetűzés. Ehez járult még az is, hogy a király estére kivilágítást, ovációkat várt, a város azonban este sötét volt, az ováció pedig elmaradt. A nemzet a mondvacsinált jubileum dacára nem volt hajlandó ünnepegni, amikor szomorú remiszencziák megölték benne az ünneplő kedvet.

A király ez impressziók benyomása alatt határozta el, hogy a trónörökös példájára ő is hamarosan elutazik. S hir szerint azoknak a kormányférfiaknak, akik tegnap és ma kihallgatáson jelentek meg előtte, ki is fejezte kedvetlenségét és elégedetlenségét.

Budapest, június 11.

Gróf Zichy Aladár Bécsben. Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter ma este Bécsbe utazott. Elutazása előtt a néppárt üdvözlőni titkos tanácsossá történt kinevezése alkalmából.

Apponyi a királynál. Arról értesülünk, hogy gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter gróf Andrássy Gyula kihallgatását megelőzőleg, ma déli egy órákor hosszabb kihallgatáson volt a királynál.

A polgári törvénykönyv tervezete. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét előkészítő állandó bizottság tegnap, e hó 10-én és folytatónak ma, e hó 11-én délután 5 órákor Imling Konrád államtitkár elnöklése mellett folytatta tanácskozásait. Az értekezleten, amelynek jegyzőkönyvét dr. Szladics Károly és dr. Bartha Richárd törvényszéki bírák vezették, elsősorban azt a kérdést tárgyalták, hogy a házassági vagyoni jog törvényes rendszerül a házasság alatti vagyonekülönzés (női szabad vagyoni) fogadtassák-e, vagy a vagyonegyesítő rendszerek valamelyike? E kérdés pontnál a bizottság a mai házassági vagyoni jogi rendszer fenntartása mellett foglalt állást. A bizottság ezután a hozomány intézményét tárgyalta és ebben a körben különösen azt a kérdést, hogy a férj hitelezői a hozomány jövedelmét lefoglalhassák-e és azok a férj csődjébe bevonhatók legyenek-e? A bizottság a hozomány intézményének mai alakjában való fenntartását határozta, míg a hozomány jövedelmének lefoglalhatása kérdésében a nézetek megoszlottak. A tagok egyrésze ugyanis abba

a nézetben volt, hogy a hozomány jövedelmei a férj hitelezői elől teljesen elvonandók, ellenben a másik része legalább a beszédelt jövedelmek tekintetében a lefoglalásnak, habár csak korlátozottan is, helyt kívánt adni. A kérdésekhez Gottl Ágost és Adám András kuriai tanácselnökök, Sággy Gyula és Schwarz Gusztáv egyetemi tanárok, Thirring Lajos kuriai bíró, Sipőcz László árvaszéki elnök, Moletz Dani, Baracs Marczell, Schreyer Jakab és Menyhárth Gáspár ügyvédek szólottak hozzá. A bizottság hétfőn, e hó 17-én, délután öt órákor folytatja tavaszközását.

Interpellációk. A képviselőház holnapi ülésére Goldis László interpellációt jegyzett be az építőmunkások országos szövetsége budapesti szakosztályának feloszlata tárgyában a belügyminiszterhez, Sziklai Ottó pedig a Pozsony-határszéli vasútra vonatkozó törvényjavaslat előterjesztése tárgyában a kereskedelemügyi miniszterhez.

A főrendiház bizottságaiból. A főrendiház egyesült közgazdasági és közlekedésügyi, valamint közjogi és törvénykezési bizottságai kedden délelőtt 11 órákor Pallavicini Ede ögróf elnöklése alatt ülést tartottak, amelyen tárgyalták a gazda és a gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról és a nemzetközi mezőgazdasági intézet létesítésére vonatkozó egyezmény beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatokat. Az ülésen Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter képviselőjében, aki a kiegyezési tárgyalásokon volt elfoglalva, Mezössy Béla államtitkár és Bartóky József miniszteri tanácsos vettek részt. A mezőgazdasági intézet létesítéséről szóló törvényjavaslatot vita nélkül egyhangulag elfogadták, a gazda és a gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvényjavaslatnál azonban beható vita fejlődött ki. A vitában az elnökön kívül és a miniszter képviselőin kívül báró Podmaniczky Géza, gróf Zselénszky Róbert, báró Prónay Dezső, gr. Keglevich Gábor, gróf Dégenfeld Pál, gróf Hoyos Miksa és gróf Vigyázó Ferenc vettek részt. A bizottság a törvényjavaslatnak 3. és 25. szakaszában eszközölt lényegesebb módosítást, amennyiben az előbbi szakasz utolsó bekezdésében a gazda házi jogát a cseléd kiskorú csalágtagjaira is ki akarja terjeszteni, a 25. szakasz pedig a terménybeli járandóságok minőségére nézve az „elsőrendű eladó minőség“ kifejezés helyett „eladó átlagos“ kifejezéseket tartja beveendőnek. A jelentés hitelesítése után az ülés két órákor ért véget.

Magántisztviselők a gazdasági önállóságért. A Magántisztviselők Országos Szövetsége és a Kereskedelmi Alkalmazottak egybehívására június 29-én és 30-án országos kongresszusra gyűlnek össze a kereskedelmi alkalmazottainak kiküldöttei. A kongresszuson határozati javaslatot terjesztenek elő, melyben kérik a fogják az önálló vámtérületnek mielőbbi életbeléptetését, nemkülönben az általános titkos választójog megalkotását. A napirend ere vonatkozó pontjának előadója dr. Kreutzer Lipót, a Magántisztviselők Orsz. Szövetségének főtitkára lesz, aki a gazdasági és szociális törekvéseket különösen a magántisztviselők és a kereskedelmi alkalmazottak szempontjából fogja megvilágítani.

Székelyek Darányinál. Báró Orbán Ottó székely közbirtokos és a „Székelyudvarhely“ szerkesztősége nagy mozgalmat indított a Székelyföldön az erdőtörvény revíziójának megszüntetése tárgyában. A székely közbirtokosságok közösenként gyűléseztek és a gyűléseken megválasztották képviselőiket egy Darányi miniszterhez menesztendő küldöttségbe; eddig már 200 kiküldött jelentkezett. A küldöttség pénteken, június 14-én indul Székelyudvarhelyről, honnan a székely zászlót is magukkal hozzák; az udvarhely-megyei küldöttséghez csatlakoznak Segesvárt a többi székely vármegyék küldöttei is és szombaton, június 15-én, reggel 7 órákor érkeznek a keleti pályaudvaron Budapestre, hol dr. Nagy György országgyűlési képviselő fogadja őket az összes székelyföldi képviselőkkel; innen az impozáns menet, ha arra a főkapitány az engedélyt megadja, kibontott zászló alatt a Rákóczi-úton, Erzsébet-körúton és Andrássy-úton át a képviselőházhoz vonul, hol előzetes értekezletet tartanak. Mint értesülünk, a székely küldöttséget a fővárosban tartózkodó székelyek is fogadják a vonatnál. A küldöttséget, melynek szónoka Nagy György lesz, Darányi miniszter szombaton délelőtt fogadja.

A folyosó széléről hozzájuk siettek a hódolók és ünneplők.

— Oh, Vázsonyi — sóhajtott Kardos Samu — mázsás argumentumokkal lapítottak le ott bent. Mit hoztál magaddal, hogy vissza-lapítsad?

Vázsonyi mutatta, hogy semmit sem hozott.

— Oh, mint Imre király, fegyver nélkül jön az ellenséges táborba. Oh, jól van: „Meglátjuk, ki merészi felemelni szentségtörő kezeit...”

Utána tódult az egész tábor. És Vázsonyi béméven, személyesen szót kért, hogy Nagy Ferenc által félremagyarázott szavait személyesen helyreigazítsa.

Návay Lajos, aki mióta kegyelmes lett, iszonyu kegyetlenül rázza azt a nagy elnöki csengőt, most is rázott rajta egyet és azt mondta:

— Félreértett szavai helyreigazítására? Tessék...

Nézd csak, nézd... Mintha egyebet is mondhatott volna, amikor Vázsonyi beszélni akar? Minthogyha már az maga nem lenne óriási kitüntetés, hogy Vázsonyi egyáltalában és személyesen beszél.

Hát beszélt. De mi az? Megbomlott a világ. Návay Lajos a demokraták haragját hívja ki maga ellen. Egy elnök, egy közönséges kegyelmes olyan merész, oly meggondolatlan, oly könnyelmű, oly öngyilkos szándéku, hogy megrázza a csengőt és arra figyelmezteti Vázsonyit, maradjon a tárgynál. Brrr... Az emberekben megfagy a vér... Mint egy közönséges képviselőt, mint Justh szokta az előadókat, úgy figyelmezteti ő Vázsonyit. De szerencsére Vázsonyi nem hallgat rá, tovább terjeszkedik. Návay Lajos megint figyelmezteti a házszabályokra. Vázsonyi erre azt a kivánságát fejezi ki, hogy a házszabályok ellenére eltérhessen... Puff! Az ég elsötétült, a magyar földrengést számoló intézet egy nagy rázást jegyzett: Návay azt mondta, hogy nem lehet és hogyha Vázsonyi tovább fog terjeszkedni, akkor megvonja tőle a szót.

— Mi az? Mi az? Mi az?

— Abból ugyan nem eszik

— Ugorkafa!

Ilyet és hasonlót kiáltottak. És Vázsonyi Vilmos nem szólt többet egy szót sem, hanem sokkal borzasztóbbat, rettenetesebbet cselekedett: leült. Igen. Leült. Aki nem hiszi, nézzen oda: Vázsonyi Vilmos személyesen leült. Most aztán beszéljétek.

Csakugyan nyomban ádáz vita keletkezett a körül, hogy volt-e joga Návaynak figyelmeztetni Vázsonyit.

— Klotür! — kiáltották a Vázsonyi barátai.

És szónokoltak pro és contra.

Vázsonyi Vilmos pedig kiment a folyosóra, amíg bent vitáztak és szinte megdöbben, hogy mi lesz, ha azt határoznák, hogy beszélhet és kiterjeszkedhetik. De nem határozták, hanem a végén megnyugodtak abban, hogy amit Návay cselekedett, azon már nem lehet változtatni.

És Lengyel Zoltán, aki bent pártját fogta Vázsonyinak, a folyosón ezt beszélte:

— Alighanem az a politikája volt Vilmosnak, mint egykor Csanády Sándornak. Ha beszélni engedték volna, nem lett volna mit mondania.

Ugy történt az Csanádyval, hogy a beszédét körülbelül eképpen kezdte:

— Az a hunczut osztrák-német Bécs...

— Figyelmeztetem a képviselő urat a parlamentáris kifejezésekre, különben...

— Az a hitvány közös-ügyes uralom...

— Ismétellen figyelmeztetem, különben megvonom a szót.

— Az a császár...

— A képviselő uralól megvonom a szót. Többször tett így Csanády, amíg megtudták, hogy nem is készül semmiféle beszédre, biztosra venén, hogy leültetik.

Erre aztán az elnök egyszer szó nélkül hagyta az első mondatot és Csanády elakadt. Kitént, hogy nincs több szava.

— De Vázsonyinak van — vetették ellene a hivek.

— Hát hiszen azért mondom — felelte Lengyel — hogy alighanem ez volt most a Vázsonyi politikája. Nem mondhatom bizonyosan.

Körülbelül mégis úgy gondolták a többiek is, hogy beszéd az lett volna, csak argumentum nem lett volna.

Most Mazuranics Ágost horvátul beszélvén, gondoskodott róla, hogy a képviselők a folyosón pertraktálhassák az esetet.

Azt is ott tudták meg, hogy ma a szájbefogások napja volt. Mert az ülés végén, amikor Pop Cs. István azt mondta, hogy tán meg kellene állapítani a határozatképességet, Szterényi József eképpen intette le:

— Ugyan, fogd be a szád!

S ezzel ez a kérdés elintéztetett.

(Ha Mezössy Béla tudja a magyar kommandót, tudja azt Szterényi is.)

ORSZÁGGYÜLÉS.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 11.

A Vajda-afférből mára nem jutott semmi. De indítványt nyújtottak be, hogy az ülést holnaptól fogva egy órával meghosszabbítsák. A horvát képviselők ugyanis annyit akarnak beszélni, hogy a tanácskozássra szánt négy óra kevésnek bizonyult. Ma is beszélt közülök egy: Mazuranics Bogdán nevezetű. Ez az ülés végén történt. Az ülés elején Nagy Ferenc mondott nagy beszédet. A horvát dolgok legjobb ismerőinek egyike Nagy Ferenc és így mélyen belenyúlt a témába. Igen érdekesen beszélt a horvátok és magyarok között lévő viszonyról. De magát a vasutas-törvényt is értelmesen fejtegette. Oszatlan figyelemmel hallgatták és sürri helyeselték és közbeszóltak. Helyeselték a magyarok, közbeszóltak a horvátok. Nagy Ferenc beszédjében Vázsonyi Vilmost is megemlítette. Vázsonyi félremagyarázott szavainak helyreigazítása címén kért szót, de utóbb belátta, hogy nem képes ebbe a szűk keretbe beleszorítani mondanivalóját — ezért a Ház engedelmét kérte, hogy másról is beszélhessen. Az elnök még a kérés előterjesztését sem akarta megengedni, amiből nagy házszabályvita kerekedett. Zboray Miklós, Ugron Gábor, Kardos Samu, Lengyel Zoltán, Giesswein Sándor és Goldis László vettek részt a vitában. Ki Vázsonyinak, ki az elnöknek adott igazat. Maga az elnök is beszélt, úgy, hogy a csetepaté jó ideig elhúzódott.

Holnap folytatják a vasutas-vitát.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula, később Návay Lajos.

Jegyző: Rajk Aladár és Ráth Endre.

Az elnök az ülést megnyitja. Bemutatja a Lonsonczon megválasztott Beniczky Árpád megbízólevelét, amelyet az állandó igazoló-bizottsághoz utasítanak.

A kérvények előterjesztése után elnök bejelenti, hogy Bábó Mihály indítványt terjesztett be az üléseknek egy órával való meghosszabbítása

iránt, a vasutas-javaslatok tárgyalásának tartamára. Az indítvány fölött a holnapi ülés végén egyszerű szavazással dönt a Ház.

Az elnök jelenti, hogy Kossuth kereskedelmi miniszter ma nem lehet jelen az ülésen a Szterényi államtitkár helyettesíti. Rendreutasítja utólag Hentaller Lajos és Olay Lajos képviselőket a tegnapi ülésben tett parlamentararis közbekiáltásukért.

Következett vasutas-javaslatok együttes tárgyalásának folytatása.

A vasutasok törvénye.

Nagy Ferenc: A vasuti javaslatokat két részről érte támadás. Egyrészt Vázsonyi és Zboray kifogásolták a javaslatot, a másik részen pedig a horvát-szlavon képviselők állnak támadásaikkal. Előbb a támadások első csoportjával foglalkozik. Helyesli a sztrájk megakadályozására vonatkozó intézkedéseket, mert csak egy-két napi sztrájk is rengeteg károkat okoz az országnak. Helyesli azt is, hogy a pragmatika-javaslat köztisztviselőknek minősíti a vasutasokat. A bírói gyakorlat folytán a köztisztviselők köre igen tág ma már s ebbe a körbe igen jól beletérnek az államvasuti alkalmazottak is. A kir. Kuria köztisztviselőknek minősítette a vasuti tisztviselőket.

Szupilo Ferenc (horvátul): A Kuria hatásköre Horvátországra nem terjed ki!

Nagy Ferenc: Büntetőjogi szempontból, ezt tessék figyelembe venni. Legutóbb a vasuti sztrájk alkalmából hozott ilyen döntvényt a Kuria. A pragmatika-javaslat tehát csak szankcionálja azt, ami van. Ezért nem tudja megérteni az ellentétes állásfoglalást.

Egy hang: Ez a demokrata felfogás!

Nagy Ferenc: Vázsonyi azt mondja, hogy a vasutas köztisztviselővé való minősítése büntetőjogi szempontból közjogi sérelmet képezne épp a horvátok részéről. S azt mondta még ráadásul, hogy a horvátok ezt a sérelmet nem veszik észre. Ne féltesse Vázsonyi a horvátokat, mert ahol sérelem van, azt a horvátok fölfedezik. Hisz a tengerészeti jog kodifikálása is épp a horvátok állásfoglalása miatt hiúsult meg. Horvátország az igazságügy terén nem minden tekintetben autonóm, mert például kereskedelmi jog, bányajog, szerzői jog védelme stb. ki van véve az autonómia hatásköréből s a közös törvényhozás alá van rendelve. S ezek a törvények mind büntetéseket is állapítanak meg. Az az ellenvetés, hogy ezek csak rendbűntetések, nem állhat meg, mert sok dolgot kihágásnak, vétségnek minősít a közös törvény. Így a védjegytörvény, amely szintén közös, vétségnek minősíti a védjegybitorlást. Más közös törvények is vétségeket állapítanak bizonyos ügyekben. Alapítalan tehát az az állítás, hogy mi a horvát büntetőjogi jogba bele nem nyúlhatunk.

A horvát álláspont tarthatatlansága a katonaszökevények megbüntetésénél tűnik ki legfőképp. A társországokkal kötött kiegyezés, midőn a katonai ügyek feletti rendelkezés jogát a magyar törvényhozásnak tartotta fenn, magában foglalta a büntetőjogi hatáskörét is. (Ugy van! Ugy van!) Különben is most a közös hatáskörben nem büntetőjogi rendelkezésről, csak büntetőjogi minősítésről van szó. (Helyeslés.) Ha a közös törvényhozásnak joga van a társországok területén lévő bizonyos hivatalnokokat közhivatalnoknak minősíteni általában, joga van ezt a minősítést egyedül a büntetőjogi hatáskörre kiterjeszteni. (Ugy van! Ugy van!) A fegyelmi eljárás tekintetében egyetért Vázsonyival. A horvát vasutasok nyelvére áttérve, bebizonyítottak találja, hogy a vasuti vállalat kereskedelmi vállalat, még a kereskedelmi törvény 25. szakasza megengedi, hogy a könyvek bármely élő nyelven vezettessenek. Miért ne álljon ez a vasutára? (Élénk helyeslés.)

A déli vasutnál kárhoztatták, hogy annak nyelve magyar a társországok területén. Csak hogy itt szem elől tévesztik, hogy a déli vasut magántársaság. Viszont nem tűnik meg valaminek üzleti jellege, ha azt az állam kezeli. (Ugy van!) Hivatkozik még a kereskedelmi törvény 4. szakaszára, amely szintén amellel szól, hogy a vasut kereskedelmi vállalat, amire Vrbancics azt mondja, hogy nem kereskedelmi vállalat, hanem közigazgatási intézmény. Foglalkozott ezzel a kérdéssel Stein bécsi, európai hírű tudós és az 1885. regnikoláris deputáció is, amely a horvát kiküldöttek beleegyezésével elfogadta azt, hogy a vasut a társországokban kereskedelmi vállalat! (Mozgás. Ellentmondások a horvátok padjain.) Hivatkozik, ha ez nem elég, a horvátoknak egy olyan tekintélyére, akit ők is elfogadnak, Vrbancicsra. (Derültség.) Vrbancics az ő kereskedelmi- és váltójogában szintén kereskedelmi vállalatnak minősít a vasutat, ha azt az állam üzletszerűen kezeli. (Tetszés és élénk eljenzés. Ellentmondás a horvátok padjairól.) Elismeri, hogy a horvátoknak is tulajdonuk a társországok területén a vasut, mert ők is pénzzel járulnak annak fenntartásához, kezeléséhez...

Nagy György: Nagyon kevés pénzzel!

Nagy Ferenc: ... de a főszempont nem ez, hanem a szolgálati érdek, amely egy nyelv hasz-

nálatát tes-
sége a va-
dül a szer-
ges a nye-
miniszter
ami hába-
(Nagy zaj)
A hor-
Folkia
mestere!

Nagy
felenebb
magyar ke-
területen
könyv, am-
bében hor-
azt a téve-
lamnyelv
fogás áth-
Szlavonor-
nyok, hogy
gedhetünk
Az egyik
magyar ál-
egysége e-

Budis-
beszélt!

Nagy
hogy a ho-
szavába k-
államiságo-
amelyet a
Szent Istv-
tűrheti tov-
mény az,
nómiajúka-
sára. Ezek
azt az álla-
lők tanus-
együtt. (F-
jenzés és

Popovi-
(Nagy zaj)

Nagy
mellett ör-
Figyelme-
Kovacevi-
rátságról a
ez az em-
helyezked-
kiáltások:

Nagy
elfogadja.
A szónok
Az el-
Szün-

Szupilo
horvát nyel-
tása, hogy
Tivadar és
a horvát e-
már megv-
nevében F-
mációt s
történt, ha-

Vázson-
igazítása e-
beszédéne-
dotta azt,
kárhoztatta
közhivatal-
azt mondo-
döntvényé-

Az el-
szavainak
polémiát.

Vázson-
a tárgytól
Az el-
mikor Váz-
czimén ké-
Kéri Váz-

Zboray
(Nagy zaj)

Az el-
A képvise-
selkedjék

Vázson-
renczczel.

Az el-
tovább ig-
szót. (Nag-
igenis leh-

Vázson-
Szász
Lázár
Folkia
(Nagy zaj)

nálát teszi szükségessé. Még Szerbiában is egységes a vasutnál a szolgálati, kezelési nyelv, egyedül a szent korona országában ne legyen egységes a nyelv? (Igaz! Ugy van!) Még a hadügy-miniszter is tiltakozhatna a nyelv kettősége ellen, ami háboru esetén zavarok kettősfőrése lehetne. (Nagy zaj a horvátok padjain.)

A horvátok ismert közjogásza, Pliverie...
Felkiáltások: Ismerjük! Ismerjük! Supiló mestere!

Nagy Ferencz: ... egy brosurában a legképelebb követelményeket állította össze a horvát-magyar közjogi kapcsolat keretében a társországi területen lévő vasut szolgálati nyelvére nézve. A könyv, amelyet minden horvát képviselő a zsebében hord (Derültség), élénken tükrözteti vissza azt a téves felfogást, amely a horvátoknál az államnyelv tekintetében uralkodik. Ez a téves felfogás áthúzódik a nyelvtanításra is. Horvát-Szlavonországban e tekintetben olyanok a viszonyok, hogy a meglévő állapottal meg nem elégedhetünk, hanem két követelménnyel állunk elő. Az egyik az, hogy Horvátország ne igazgasson a magyar állameszme ellen, a magyar birodalom egysége ellen...

Budiszavlyevits Bude: Deák Ferencz nem így beszélt!

Nagy Ferencz: ... ami arra vezethető vissza, hogy a horvátok az 1868. t. cikk azon szavába kapaszkodnak: közös, és ebből külön államiságot akarnak kimagyarázni. Azt a hangot, amelyet a horvátok és a sajtójuk használ, mikor Szent István országának egységéről van szó, nem tűrheti tovább a magyar állam. A másik követelmény az, hogy a horvátok ne használják fel autonómiájukat a magyarság elnyomására és kiszorítására. Ezekkel szemben szívére köti a horvátoknak azt az álláspontot, amelyet a régi horvát képviselők tanúsítottak a mostani horvát miniszterrel együtt. (Felkiáltások: Éljen Josipovich! Élénk éljenzés és taps.)

Popovics Dusán: Gratulálunk miniszter ur! (Nagy zaj.)

Nagy Ferencz: Csak ilyen barátságos viszony mellett őrizhetik meg a horvátok politikai lényüket. Figyelmébe ajánlja a horvátoknak azokat, amiket Kovacevics István mondott a magyar-horvát barátságról a zágrábi tartománygyűlésen. Sajnos, hogy ez az ember nemzeti küzdelmünkkel ellentétbe helyezkedett. (Nagy derültség a horvátoknál. Felkiáltások: Darabont miniszter!)

Nagy Ferencz végül kijelenti, hogy a javaslatot elfogadja. (Hosszantartó általános helyeslés és taps. A szónokot többen üdvözlöik.)

Az elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Személyes kérdés.

Supilo Ferencz személyes kérdésben szólal fel horvát nyelven. Nem igaz Zboraynak az az állítása, hogy a fiumei rezolúciót gróf Batthyány Tivadar és Polónyi Géza csinálták. A rezolúciót a horvát és dalmát politikusok csinálták. Mikor ez már megvolt, akkor a magyar vezérő-bizottság nevében Polónyi Géza lejött Fiuméba, hogy információt szerezzen. Nem igaz tehát az, hogy paktum történt, hanem csak pourparler folyt.

A félreértett szavak.

Vázsonyi Vilmos félreértett szavainak helyreigazítása címén szólal fel s reflektál Nagy Ferencz beszédének ő rá vonatkozó részére. O nem mondta azt, hogy a vasuti sztrájknak híve. Nem kárhözta a horvátországi vasuti hivatalnokoknak közhivatalnokká való minősítését. Nagy Ferencz azt mondotta, hogy szóló nem ismeri a Kuriának döntvényét...

Az elnök: Kéri a szónokot, hogy félreértett szavainak helyreigazítása címén nem folytathat polemikát.

Vázsonyi Vilmos a Ház engedelmet kéri, hogy a tárgytól eltérőleg szólhasson.

Az elnök: Ezt az engedelmet a Ház most, mikor Vázsonyi félreértett szavai helyreigazítása címén kért szót, nem adhatja meg. (Mozgás.) Kéri Vázsonyit, maradjon szavai helyreigazításánál.

Zboray Miklós: A Ház szuverén megadhatja! (Nagy zaj.)

Az elnök: A házszabályok szerint nem kérhet! A képviselő urat kérem, hogy több tisztelettel viselkedjék az elnöki intézkedések iránt.

Vázsonyi Vilmos tovább polemizál Nagy Ferenczcel.

Az elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy ha tovább így folytatja, kénytelen lesz megvonni a szót. (Nagy zaj. Felkiáltások: Nem lehet! De igenis lehet!)

Vázsonyi Vilmos leül.

Szász József: Klotúr!

Lázár Pál: Nincs igaza az elnöknek!

Felkiáltások: Helyesen járt el az elnök! (Nagy zaj.)

A házszabályok.

Ugron Gábor: Félreértett szavak helyreigazítása címén nem lehet polemikát folytatni! (Folytonosan tartó nagy zaj a Ház minden oldalán.)

Zboray Miklós a házszabályokhoz szólva, hivatkozik a gyakorlatra, amely szerint joga volt Vázsonyinak kérni a Ház engedelmet, hogy a tárgytól eltérhessen. Az elnök iránt nem viselkedik tiszteletlenül.

Az elnök: A házszabályok értelmében polemikát nem engedett folytatni és Vázsonyi most nem kérhet a Ház engedelmet, hogy a tárgytól eltérhessen. Ehhez az interpretációhoz köti az elnöki székben való megmaradását. (Élénk helyeslés. Ellentmondások és nagy zaj.)

Lázár Pál: Eddig a gyakorlat az volt, hogy ha az elnök úgy látta, hogy a szónok eltér a tárgytól, a Háztól kérhet a szónok engedelmet, hogy a tárgytól eltérhessen. A szónoknak mindig joga van a Háztól engedelmet kérni. (Zaj.)

Ugron Gábor: Vázsonyi megkapta a szólási jogot, hogy félreértett szavait megmagyarázza. Vázsonyinak ezt a helyreigazítást kellett volna csak tenni, de hosszú polemikába bocsátkozott. Az elnök erre figyelmeztette, mire Vázsonyi engedélyt kért, hogy bővebben beszélhessen vagyis vitaközébe bocsátkozhassék. Mikor az elnök másodsor figyelmeztette Vázsonyit, Vázsonyi leült. Teljesen igaza van az elnöknek abban, hogy beszéd közben a szónok nem térhet át más tárgyra. Az elnök eljárását helyesnek, jogosnak, igaznak ismeri el. (Zaj.)

Lengyel Zoltán: Tessék csendet csinálni!

Az elnök: Folyton csenget.

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz szól. Az elnök eljárása nem felel meg a házszabályoknak.

Osizmazia Endre: A házszabályokhoz szól. Az elnök teljesen a házszabályok szerint járt el. Ennek bizonyítására idézi a házszabályok illető szakaszait.

Goldis László: Az elnök által adott interpretációja a házszabálynak a szólásszabadság megszükitését jelenti. Vázsonyinak joga volt az engedelmet kérni.

Kardos Samu: Goldis azt mondotta, hogy ő kénytelen a függetlenségi többséggel szemben a szólásszabadságot megvédeni. Erre nincs szükség, (Ugy van!) mert csak elnöki intézkedésről van szó, amelyet szóló is helytelenít. (Nagy zaj.)

Az elnök: A szólásszabadság megvédelmezése az elnöki kötelesség elseje. De ez csak úgy lehetséges, ha a házszabályokat higgadtan kezeli. A 217. szakasz statuál ugyan kivételt, de csak az előadókra nézve. Az a szakasz, amely jogot adott Vázsonyinak szavai helyreigazítására, nem foglalja magában az engedelmet arra nézve, hogy nézetét kifejtve, polemikát folytathasson (Ugy van! Ugy van!) és így kétszer szóljon a napirendhez. Azon elnöki intézkedés ütköznék a házszabályokba, amely Vázsonyinak megadta volna a lehetőséget, hogy polemikát folytasson. (Élénk helyeslés.) Szerinte ez a helyes interpretáció. Nem akar a szólásszabadságnak akadályul szolgálni s ha a Ház másképp vélekedik, szívesen ott hagyja az elnöki székét. De meg van győződve, hogy most helyesen és a házszabályoknak megfelelően járt el. (Élénk éljenzés. Ellentmondások.)

Lengyel Zoltán helyteleníti, hogy azok, akik a nagy obstrukciót végig harcolták, most az elnöknek adnak igazat, aki nem ismeri a régi gyakorlatot.

Az elnök: Vázsonyi nem azt kérte, hogy a kitűzött tárgytól eltérhessen, hanem egészen új beszédet akart tartani. Kéri, hogy a Ház helyeslőleg vegye tudomásul előbbi intézkedését. (Zajos helyeslés.)

Lengyel Zoltán: Ebben a kérdésben szavazásnak nincs helye!

Felkiáltások: Ki beszél itt szavazásról?! (Zaj.)

Az elnök: Ki következik?

A vita folytatása.

Mazranics Bogdán horvát nyelvű beszédet tart, amelyben többek közt a következőket mondja:

Polemizál Nagy Ferenczcel, akinek fejtegetéseit nem oszthatja, mert a magyar-horvát kiegyezési törvény sarkalatos intézkedéseibe ütköznek. A parlamentben a magyaroknak megvan a többségük és azt lehetnek, amit akarnak. Ezt a magyaroknak tudniuk kell s ezért politikájukat úgy kell intézni, hogy jogsérelmeket ne kövessenek, mert ezzel csak újabb harcot idéznek fel, vagy szerencsétlen, ügyetlen politikát folytatnak. Mi, horvátok nem vagyunk okai a mai helyzetnek, de mégis első kötelességünk, hogy jogainkat védjük. Nem könnyelműen járunk, szükséges, hogy egymást felvilágosítsuk, mert így egyengethetjük csak a megértés, a testvériség politikájának útját. Készen vannak minden konzekvenciára, amelyeket állásfoglalásuk von maga után. Miképp végződik ez a harc, nem tudják, többet azonban már nem tehetnek, mint amit a magyarok most tőlük el akarnak venni. A legrosszabb esetben ugyanis oda fogják utalni ezen kér-

dés megoldását, ahová tartozik, vagyis a regnikoláris deputációk elé. A javaslatot nem fogadják el. (Taps a horvátoknál.)

Az elnök: Megállapítja a holnapi ülés napirendjét s az ülést két órákor berekeszti.

A szabadságharc-szobor.

Budapest, június 11.

Nagyjelentőségű pályázat dőlt el a mai napon: a Szabadságharc-szobor régóta vajdó, több ízben meddő maradt pályázata. A legutolsó pályázat végre eredményt hozott; hogy kielégítő-e? — arról alább fogunk beszélni, annyit azonban riport szempontokból is mindjárt megállapíthatunk, hogy meglepőt.

Legjobb és legerősebb művészeink (e kettő nem egyet jelent) teljes számban részt vettek ezen a pályázaton és győztesként két egészen fiatal — bár már nem ismeretlen művész neve került ki az urnából. *Szamorovszky Ödön* és *Gách István* közös pályaművét jutalmazta a bizottság első díjjal és a kivitel megbízásával. Teljesen elvi szempontból csak örülnünk lehet azon, hogy egészen fiatal művészek is juthatnak nálunk ily dicsőséghöz s ami a versenyhevességére nézve nem szokott mellékes lenni: hétszáz ezer koronás megbízáshoz. Talán nem téves uton nyomozunk, ha ezt részben annak tulajdonítjuk, hogy három külföldi s így apró, lokális érdektétektől független zsűri is résztvevett az ítélkezésben. S ez esetben kétszeresen kell köszöntenünk ezt a pályázatot, melyet végre nem protekció döntött el Magyarországon.

A zsűri ítélete egészében a következő:

Első díj: Kivitel és 12.000 korona jutalom: *Szamorovszky Ödön* és *Gách István*;

második díj: 8000 korona jutalom: *Zala György* és *Hicksch Rezső*;

harmadik díj: 6000 korona jutalom: *Maroti-Rintel Géza*.

negyedik díj: 4000 korona jutalom: *Füredi Richárd*;

ötödik díj: 3000 korona jutalom: *Dudits Andor* festő, *Pogány Móricz* építész, *Margó Ede* és *Pongrácz Szigfrid* szobrászok;

a zsűri ezenkívül megvételre ajánlott öt művet egyenkint 1500 korona jutalommal. Ezek a következők: *Telcs Ede*, *Róna József*, *Ligeti, Bálint* és *Jámbor, Strobl* és *Gerster, Margó, Pongrácz* és *Pogány* művei.

A Szabadságharc-szobor bíráló-bizottsága a következő tagokból állt: Elnök: dr. Bárczy István polgármester; helyettes-elnök: dr. Vaszi Lievits János alpolgármester, a fővárosi képzőművészeti bizottság elnöke. Tagok a fővárosi képzőművészeti bizottság részéről: *Piperkovicz Bátor* tanácsnok, a fővárosi képzőművészeti bizottság alelnöke; *Benczur Gyula* és dr. *Kunz Jenő*. A fővárosi középítési bizottság részéről: *Hauszmann Alajos* és *Vellisch Alfréd*. A Szabadságharc-szobor bizottság részéről: *Kossuth Ferencz* és *Rákosi Jenő*. Az Országos Magyar Képzőművészeti Tanács részéről: *kőrösfői Kriesch Aladár* és *Schulek Frigyes*. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat részéről: *Benczur Gyula* és *Szinnyei-Merse Pál*. A fővárosi közmunka tanácsa részéről: *Bakos János*. A Magyar Képzőművészek Egyesülete részéről: *Bezerédj Gyula*, *Lechner Ödön* és *Tóth István*. A Magyar Mérnök és Építész Egyesület részéről: *Jónás Zsigmond*. Az Építőművészek Szövetsége részéről: *Lechner Jenő*. A székesfőváros tanácsa részéről meghívott szobrász művész: *D. Calandra* (Torino), *A. Bartholomé* (Páris) és *Ch. von der Stappen* (Brüsszel).

A döntés előtt a külföldi művészek véleményét kérte ki a bizottság. *Calandra*, *Bartholomé* és *Van der Stappen* — mindhárman kimagasló alakjai a modern szobrászatnak — egyhangulag hat pályaművet találtak kivitelre méltónak. A részletes szavazásnál aztán ugyancsak egyhangulag *Szamorovszky* és *Gách* művét ajánlották az első díjra azzal a megokolással, hogy ez a mű az összes beérkezett pályamunkák között a legegységesebb, a legmonumentálisabb, s rajta az építész és szobrász együttműködése annyira harmonikus,

mintha egyazon agy szülte volna. De kifogásolják a főalakot, amely szerintük módosításra szorul.

E véleményadásra következett a titkos szavazás. A bizottság többszöri eredménytelen szavazás után az első díjat kilencz szóval nyolcz ellenében Szamovolszky és Gách szobrászok művének ítélte oda.

A Szépművészeti Múzeum szobortermében felállított pályaművek általánosságban eléggé kedvező képét nyújtják szobrászatunknak. Méltán láthatjuk itt szobrászatunk képviselőit, mivelhogy ezen a pályázaton minden vésőfogható művészünk részt vett. Nos, például a legutóbbi Szabadságharc-szobor pályázathoz képest össze sem mérhető erőben mutatkoznak meg ezuttal művészeink. Nagyonbbrészt szívós alkotásokkal találkozunk, becsületes tudással megcsinált és modern érzésű munkákkal; majdnem hogy a „szolid“ jelzővel is illetjük őket, amivel kedvező, de kedvezőtlen irányban is jellemeznénk. Mert nagy, lenyűgöző impressziókat nem köszönhetünk ennek a szoborgyűjteménynek. Viszont örömteljesen győződhetünk meg róla, hogy számos európai nivótudó művészt mondhatunk magunkénak.

A pályázat eredménye körülbelül fedi a mi benyomásainkat is. Szamovolszky és Gách pályanyertes műve tisztán szobrászati szempontból határozottan a leginvenziósabbnak, legfrissebbnek látszik valamennyi között. Ez sem reveláció, de mind érzés, mind tudás dolgában két fiatal művésznök igen sokat ígérő és meglepő érettségű alkotása.

Maguk a művészek a következőkben adják művük leírását:

„Felajzott ij alaku alaprajzon épül a Szabadság oltára, melyet a magyarok ősi istensége, „Hadur“ alakja koronáz.

Az architektúra főtörzséből elágazó két csoportozat, a 48-as, szabadságharc küzdelmét ábrázolja, a harc szellemi vezetőivel élükön.

Hadur örködik nemzete felett, — és diadalra vezető népe szabadságát.“

Szerencsére, maga a szobor sokkal többet közöl, még pedig kevésbé litteratus nyelven. Éppen a szobrászi, plasztikai kifejezés: ez, legfőbb ereje ennek a műnek. Gyönyörű s erőben teljes plasztikai vonalba lendül a középső csoportozat, mely az oldalszárnyakon, Petőfi és Kossuth alakjában, valami finoman áhítatos és patétikus ütemben hangzik el. Az egyes alakok modelálásában is sok az erő és bizonyos pozitivitás követel megbecsülést. Az előtérbe helyezett, szárnyas lovaktól ragadott biga talán legpotensebb részlete a szobornak, de a többi alaktól eltérő modorban — vagy talán csak vázlatosabban van megmintázva; ebben a részletben Gách Istvánt ismerjük fel.

Mindez a szobrászi részre vonatkozik. A szobor architektónikus része alapos módosításokra szorul. A leggyökerebb módosításról persze, az egésznek koncepczionális átdolgozásáról, most már alig lehet szó. Pedig csak így lehetne segíteni azokon a *szervességi* hibákon, melyek az egész szobrot oly szétesővé, egység nélkül elgondoltá teszik. De apróbb hibákat talán még ki lehet küszöbölni, főként azt a sok-sok szögletet, mely utjába áll a figurális rész stílusának. Hogy csak a legkiáltóbbra hívjuk föl a figyelmet: teljesen elhibázott és kellemetlen az az apró négyzetekkel csipkézett vonal, mely a négy felső oszlop összefoglaló párkányára kuszlik fel oldalt és hátulról...

Az architektúrával vallott szervességben és befejezettségében kiváló Pogány Mórész építész és Margó-Pongrácz szobrászok alkotása (18. sz.) mely általában is talán jobban megértett a kivitelle a pályadíjnyertes műnél. Amaz frissebb, lüktetőbb, de ez érett, önmagukhoz eljutott művészek megszólalása. Építészeti része pedig nem is fogható a koszorúzott szobor architektónikus dadogásához. Dudits Andorral készített pályaművükön is diadal-maskodik az architektúra.

Zala György és Hikisch Rezső második díjjal jutalmazott műve valóságos típusa ama novelisztikus szoborfajtának, mely verses idézeteket illusztrál szoborrá. Nem külsőségekből, hanem a mű egészéből kapjuk ezt az impressziót; ropant

széttagoltságából és az egységes plasztikai elgondolás abszolút hiányából.

Filredt Richard obeliszkje tömör és hatásos gondolatot hoz; alapozó síkjai merészek, ujszerűek. Maróti Géza terve hatásosan dekoratív, de kevésbé tömbszerű.

Kiváló szobrászaink közül Ligeti és Kallós ezuttal nem a szokott erőben jelentek meg. Mindkettő architektónikus tévedés áldozata. Teles Ede mintázásának kiváló finomságai most is teljes mértékben érvényesültek, egy-egy részlet-gondolata megkapó, de a szobor egésze alig látszik kivihetőnek. Ugyancsak architektónikus okokból. Kallós terve mintha sok gondolatot hordozna, de még csak embrio-formában.

Strobl Alajos és Gerster Kálmán terve abszurd és komikus. Strobl kisdud párduczai és szárnyas allegóriái ezuttal semmiképen sem váltak be.

A fiatalok közül érdemes észrevenni Verő László, Barcza Lajos és Szepesi Jenő, végül a Vas-Philipp és Kiss tehetségét.

A Szabadságharc-szobor külföldi pályabíróinak tiszteletére a magyar művészek ma este fényesen sikerült lakomát rendeztek a Fészekben. A lakomán mind a három külföldi pályabíró, Bartholome francia, Van der Stappen belga és Calandra olasz szobrász résztvett. Megjelentek a lakomán a pályázott győztesek, Szamovolszky Ödön és Gách István szobrászművészek is, akiket lelkesen ünnepeltek.

KÜLFÖLD.

Az osztrák képviselőház megnyitása. A hivatalos Wiener Zeitung június 8-án kelt császári pátenst közöl, amely hétfőre, e hónap 17-ére hívja egybe a Reichsrathot. De azok a hivatalos körök, akik abban reménykedtek, hogy az általános választói jog majd véget vet a nemzetiségi viszálykodásnak, alaposan csalódnak. Hisz már az elnökség kérdésében is fölmerül a nemzetiségi kérdés. Mig ugyanis eddig teljesen biztosra vették, hogy az elnöki széket a keresztény-szocialista párt fogja a németek támogatásával betölteni, most a prágai Narodni Listy egy jelentéséből az tűnik ki, hogy az elnöki állásra a szlávok is pályáznak. A szláv pártok ugyanis arra az álláspontra helyezkednek, hogy a többséget, bárha csak csekély többséget is, az új osztrák képviselőházban a szláv pártok alkotják. Ezért az elnöki székre ők is fognak jelöltet állítani és hivatkozni arra, hogy nekik több erre az állásra különösen kvalifikált emberük van, akik között Herold, Kramarz és Zacek első sorban szerepelnek.

Bécsből jelentí éjjeli tudósítónk: Keresztényszocialista lapok szerint dr. Schindler Ferenc egyetemi theologiai tanárt is kinevezik az urakháza tagjává. Ugyanez a kitüntetés vár Jendrzivics lovag volt képviselőre is aki a mostani választásokon kibukott a parlamentből.

A keresztényszocialista-párt egy küldöttsége ma délután felajánlotta a Rathhaus-kerület mandátumát Witek lovag volt vasúti miniszternek, aki a jelöltséget elfogadta.

A bécsi városi hivatalnokok tiltakozó gyűlést akartak tartani Waber és Schmid hivatalnok-képviselő-jelöltek áthelyezése miatt és Luegertől kérték a Volkshalle átengedését, de ő megtagadta. A tiltakozó gyűlést tehát más helységben fogják megtartani.

Vilmos császár és a czár találkozása. Berlinben illetékes helyen megerősítik azt a hírt, hogy Vilmos császár és Miklós czár a nyár folyamán német vizeken találkozni fognak, de hozzátézik, hogy a találkozás csak úgy történhetik meg, ha Oroszország belső viszonyai megengedik a czárnak, hogy külföldre utazzék.

Japán és az Egyesült-Államok konfliktusa. Japán és az Egyesült-Államok között egy idő óta, mint már ismételtlen megirtuk, komoly konfliktus van amiatt a bánásmód miatt, amelyben a japánok Kaliforniában részesülnek. A kaliforniaiak ugyanis nem bálnak a japánokkal, mint a kínaiakkal, t. i.

a legnagyobb megvetéssel. Ezt Tokióban, ahol az Oroszországgal vívott győzelmes háború után a nemzeti önérték valósággal orgiákat ül, igen rossz néven veszik s kezdtek a kardot csörtetni, mig nem Roosevelt rendreutasította a kaliforniaiakat. De azóta ismét súlyos megbántások estek meg a japánokkal s Tokióban e miatt valósággal lázban van a közvélemény. Gróf Okuma japán államférfiu távirati uton appellált az amerikai néphez, hogy ez akadályozza meg a „boxerszerű pusztításokat“ Kaliforniában. A japán államférfiu hangsúlyozta, hogy a japánok nincsenek a kaliforniai iskolakérdés elintézésének módjával megelégedve, mert az igazságtalan s egyértelmű a japánoknak kiutasításával Kaliforniából. E miatt a japán sajtó elégtételt követel Amerikától s a japáni kormányt folyton erőlyesen rendszabályokra nógatja. A londoni „Times“-nak azt jelentik Newyorkból, hogy a Tokióból érkező táviratok nagyon komolyak és washingtoni hírek szerint az amerikai kormány sincs megelégedve a helyzettel. Roosevelt azt akarja, hogy Taft amerikai hadügyminiszter, aki legközelebb elutazik a Fülöp-szigetekre, Japánországban is tegyen látogatást. Az amerikai hivatalos körök mindent elkövetnek, hogy újabb nehézségeknek elejét vegyék, de attól félnek, hogy ezzel az igyekezetükkel kudarcot fognak vallani, mert Szan-Franciszkoiban még mindig nagyon el van keseredve a lakosság a japánok ellen s a kormány újabb rendezavarástól fél. Tengerészeti és szárazföldi tisztek egyébről sem beszélnek, mint a japánok ellen való fegyverkezésről. Jól értesült körök előadása szerint a helyzet a következő: Az Egyesült-Államok kormánya nem óhajt háborút Japánországgal s mindent el fog követni, hogy a háborúnak elejét vegye, másrészt azonban az amerikai kormány azon az állásponton van, hogy meg kell tennie minden intézkedést az amerikai nemzet becsületének védelmére, azt pedig egyáltalában nem várhatják a japánok, hogy az amerikaiak meghunyászkodjanak. Tokióban különben a japán haladópart gyűlést tartott, melyen megjelent az Egyesült-Államokban lakó japánoknak egy küldöttsége s nyilatkozatot adott át, amely szerint a szanfranciszközi viszály még nincs elsimítva. Hasonló incidensek megismétlése még mindig várható. Föltétlenül szükséges, hogy a japánokat ugyanoly bánásmódban részesítsék, amintben az európaiaknak van részük. A gyűlés végül egy határozati javaslatot fogadott el, mely szerint a washingtoni kormány felelőssé teendő a kaliforniai helyzetért és amely kimondja, hogy a japáni kormány magatartása helytelen. Tani vicomte, az ellenzék vezetője, a szanfranciszközi eseményekről mint óriási borzalmakról szólt és azt mondotta, hogy ha a diplomáciának nem sikerülne a kérdést megoldani, a megoldás csakis fegyveres lehet. Illetékes helyről származó hírek szerint a Csendes-óceán amerikai partvidékén lakó japániak egyesültek a japáni haladó párttal, hogy a japán kormányt megbuktassák és az Amerikában fennálló kulik bevándorlását tiltó rendeletek visszavonását előidézzék. Hir szerint lépések tettek, hogy Aoki japán nagykövet visszahívassék és hogy a szanfranciszközi japániak ellen elkövetett kihágások folyamán történt károkkért az amerikai kormány elégtételt, sőt kárpótlást nyújtson.

A francia helyzet. A francia igazságügyminiszter arról értesítette a hadügyminisztert, hogy értesülése szerint egy idő óta a kaszárnyákon belül hadseregellenes propogandát üznek, főleg lázító tartalmú iratok terjesztésével. Az Eclair jelentése szerint a hadügyminiszter ennek következtében a hadtestparancsnokokhoz körrendeletet intézett, amelyben felszólítja őket, hogy indítsanak vizsgálatot s állapítsák meg első sorban, vajjon katonák vettek-e részt a propogandában. Egyáltalában nem éppen a legbékésebb a helyzet a francia hadseregben. Narbonneban a 100-ik gyalogezrednek mintegy háromszáz katonája a kaszárnya faláról, ablakaiból, tapsokkal és kendőlobogtatással üdvözölte az arra utazó s a kormány ellen tüntető vinccellereket. Több altiszt közbelépett, mire a katonák szidalmazták és kövekkel dobálták őket. A tisztek intervenciójára a legénység legnagyobb része engedelmkedett, csak mintegy ötven katona folytatta a tüntetést s a Marseillaisé-t énekelte. Végre az ezredes és a dandárparancsnok közbelépésére sikerült a rendet helyreállítani. Ami különben a

borkérd
krizisb
amely s
létre al
Állami
csak ju
kereske
valamin

A J
ügymin
társát f
cia sze
és len
A szerz
sát és
az öszs
nában
szóval
felek k
területi
mogató
Franczi
területe
vezmén

A

Sándor

mióta

volt ál

a tizen

minisz

mert so

tásra. S

akit a

kodott

fogadta

ben ne

volt. M

nak, h

rész p

a szku

az ifju

meki, d

kult. A

helyet

télevel,

igazsá

Vuics

vetté k

követ v

vált az

A

talosan

Pasics

kivéve

belügyi

vette á

képvise

tott ül

rendes

ság a

E vála

szet

tanács

tag tize

végéig

oly cze

énekk

jövede

osztón

számu

ványér

hogy a

léktabl

1400 k

hére k

25 kor

ványi

tember

György

patriár

hivta

szeket

gressz

bizalm

nem s

112 le

szertel

A m

csak

borkérdést illeti, Jaurés a délfranciaországi borkrizisből kifolyólag törvényjavaslatot terjesztett elő, amely szerint július elsejéig minden szőlőtermelésre alkalmas föld állami tulajdonba megy át. Állami kezelésbe utalja a törvényjavaslat ugyan-csak július elsejétől kezdve a bor nagy- és középkereskedést, a ezukortermelést és ezukorgyártást, valamint az alkoholeledást.

A japán-francia egyezmény. Pichon francia külügyminiszter a minap a Petit Parisien egyik munkatársát fogadta, akivel közölte, hogy a japán-francia szerződést a napokban közzéteszik. A szerződés lényegében három főpontból áll és pedig: 1. A szerződő felek elvben elismerik Kína integritását és függetlenségét. 2. A szerződő felek elismerik az összes civilizált államok jogát arra, hogy Kínában egyforma elbánásban részesüljenek, ami más szóval nyitott ajtó politikáját jelenti. 3. A szerződő felek kölcsönösen kötelezik egymást arra, hogy a területi status-quot Kelet-Ázsiában kölcsönös támogatással fentartják. Egy záradékban Japán és Franciaország az általuk okkupált vagy védett területeken egymásnak kölcsönösen legtöbb kedvezményt ígérnek.

A szerb kormányválság. Ma van négy éve, hogy Sándor szerb királyt meggyilkolták. Ez a négy év, mióta Péter király ül a szerb trónon, nem igen volt áldásos Szerbiára. A mostani miniszterválság a tizenkettedik a legutolsó négy év alatt. Ennek a miniszterválságnak megoldása sok nehézséggel járt, mert senki sem akart vállalkozni a kormányalakításra. Maga Pasics is, a lemondott miniszterelnök, akit a király újból meg akart bízni, eleinte vonakodott újra kormányt vállalni, de végre mégis elfogadta. De Pasics visszautasításának őszinteségében nem lehet hinni. Ez a részéről csak manőver volt. Mert egyrészt meg akarta mutatni a királynak, hogy nem ragaszkodik a hatalomhoz, másrészt pedig ily módon akarta a királytól kicsikarni a szkupstina feloszlatását, ha, ami előrelátható, az ifjú radikálisok ismét nehézségeket okoznak neki, de végre is az új Pasics-kormány megalakult. A kabinetben az összes eddigi miniszterek helyét foglalnak Protics volt belügyminiszter kivételével, akinek a tárczáját ideiglenesen Trifkovics igazságügyminiszterre bízták. A szerb kormány Vuics helyébe Pavlovics Ivánt fogja berlini követévé kinevezni. Pavlovics több évvel ezelőtt szófiai követ volt, de Sándor király házassága után megvált az állami szolgálattól s azóta visszavonulva él.

A szerb külügyminiszteri sajtóiroda éjjel hivatalosan jelenti: Az új kormány ismét megalakult Pasics elnöklése mellett. Protics belügyminisztert kivéve az összes régi miniszterek megmaradtak. A belügyi tárczát Trifkovics igazságügyminiszter vette át.

EGYHÁZAK.

— (A budapesti görög-katolikus egyházközség) képviselőtestülete tudvalevőleg múlt hó 6-án tartott ülésében választotta meg az egyháztanács rendes és póttagjait, az esztergomi érseki jóhatóság a választást jóváhagyólag tudomásul vette. E választásokkal az egyházközségi önkormányzat szervei teljesen ki lettek építve. Az egyháztanács e legelső ülésén Szabó Jenő főrendiházi tag tízezer koronás alapítványt tett s ezenfelül élete végéig évi ezer korona befizetésére kötelezte magát oly célra, hogy az egyházközség a templomi énekhar tőrszék megerősítésére az alapítvány jövedelméből a budapesti főiskolák hallgatói közül ösztöndíjak adományozásával biztosítson kellő számú közreműködőt. Az egyháztanács az alapítványért hálás köszönetét nyilvánítva, elhatározta, hogy azt a templom hajójában elhelyezendő emléktáblával teszi emlékeztetéssé, az alapítvány évi 1400 kor. jövedelmét pedig az egyházi adóalap terhére kf egészítvén, abból a tanév tíz hónapjára havi 25 koronás, tehát tanévi 250 koronás hét alapítványi helyet szervez és azokat már ez év szeptember 1-étől adományozni fogja.

— (Brankovics híveinek újabb kudarcza.) Letics György temesvári görög keleti püspök, Brankovics patriárka unokaöccse, a mai napra tanácskozásra hívta össze a Temes egyházmegyei szerb lelkészeket azzal a célzattal, hogy eltekintve a kongresszusnak a patriárka elleni állásfoglalását, neki bizalmat szavazzanak. A püspök terve azonban nem sikerült. A Temes egyházmegyéhez tartozó 112 lelkész közül alig 40 jelent meg, köztük 9 szerzetes, a többi túntetőleg távol maradt. A megjelent lelkészek közül is többen csak helyettesek, vagy részben választások

előtt állanak, viszont voltak olyanok is akik fejelemly alatt állanak, és ezért tettek eleget a meghívásnak. A terv az volt, hogy az értekezleten bizalmi nyilatkozatot fogadjanak el, avagy üdvözlő iratot szerkesztenek a patriárkának, a tanácskozásban résztvevő radikális lelkészek azonban ezt megtagadták és mindössze az történt, hogy egy határozatot fogadtak el, melyben kimondták, hogy a kongresszusnak nem állott hatáskörében elítélni a patriárkát. A határozatban azonban csak a patriárkai méltóságról van szó, míg Brankovics egyáltalában nem fordul elő. Milim és Jovanovics radikális lelkészek beszédjeikben egyébként utaltak is arra, hogy a kongresszus a patriárkai méltóságot nem érintette, csak Brankovics személyét, amit egyébként joggal támadhatott. Itt említjük meg, hogy a tanácskozás tartama alatt számos városból és községből a hívők táviratokat intéztek a tanácskozásban résztvevő papjaikhoz, amelyben tiltakoztak az ellen, hogy Brankovics patriárkát védelmükbe vegyék.

A kadétek utolsó vára.

— Saját tudósítónktól. —

Pétevár, június 9.

Néhány hét előtt a „Strasna“-ban cikk jelent meg Plechanovtól, ezzel a gunyos címmel: Hol a balpárti дума? Ebben a cikkben hangsúlyozták először, hogy a jelenlegi дума nem balpárti, mint ahogy eddig hitték, hanem jobbparti, melynél különben a bürokrácia sem kívánhat magának.

Igaz — ugymond — a cikk, hogy ez a дума lehetett volna balpárti és pedig sokkal inkább, mint az első, ha a kadétek szöveteztek volna a szélső árnyalatokkal (a szocziáldemokratákkal, a szocialista forradalmárokkal, a népszocialistákkal); a csekély számú jobbpartiak elenyészték volna a túlnyomó többségben és semmit sem tehettek volna az egyesült ellenzéki pártokkal szemben. Az is igaz, hogy a második dumának balpártinak kellett volna lennie, mert a nép a maga képviselőit azzal a célzattal választotta, hogy ne csak azokat a követeléseket tartsák fenn, melyeket az első дума hangoztatott; hanem némely követelést még élesebben formulázzanak és épp azért választott a nép oly nagy számmal oly képviselőket, akik nyíltan hangoztatták, hogy ők követeléseikben jóval messzebb mennek mint az első, kadétpárti дума. De az, ami lehetett volna, aminek meg kellett volna lennie, még sem történt meg és a második дума még sem balpárti. És hibás ebben a kadétpárt, mely mindjobban távolodik a balpártoktól és lassan, észrevétlenül a jobbparthoz csatlakozva, jobbpartit többséget alkot.

Abban az időben, amikor ezt a cikket írták, sokan nem tudtak belenyugodni abba az eretnek gondolatba, hogy a második дума jobbpartit. Nem akarták, nem bírták elhinni, hogy a kadétek, akik mindig a parlamentáris kormányforma harcossáinak mondták magukat, akik hangoztatták, hogy csak abban különböznek a szocialista pártoktól, hogy nem forradalmi, hanem tisztán parlamentáris eszközökkel akarnak küzdeni, hogy az alkotmánypártiak bármilyen csekély kérdésben együtt lehessenek az alkotmány bármely kis morzsájának oly elengedéssel, mint a Krusevánok és Puriskivicssek. Azért hát azt remélték, hogy a kadétek hívek maradnak alkotmányos elveikhez és végre is szöveteznek a balpártokkal és velük válllvetve küzdenek az önkényes uralom ellen, mint ahogy ez az első dumában történt. Remélték, hogy arra a kérdésre „hol a balpárti дума?“, a második дума előbb-utóbb azzal fog felelni: Itt vagyok!

Remélték, hogy a második дума hű marad a szabadságmozgalomhoz és ennek a demokratikus alapjaihoz, bármily sors éri is, még ha korai halál vár is rá, mint az első dumára.

Rövid idő mulott el azóta, de e rövid idő alatt annyira változott a helyzet, hogy ma már nem akad senki, aki a második dumára azt mondaná, hogy balpárti többsége van. Az örvény a kadétek és a balpártok között mind mélyebb lesz és ma már a remény is szétfoszlott arra nézve, hogy ez az örvény valamikor még áthidalható lesz. Igaz, hogy a kadétek még mindig igye-

keznek különválni a дума jobbpartiak vezetőitől; mindazonáltal napról-napra közelednek jobb felé és ha Puriskivics nem is, de az ő reakciós szelleme mindjobban kiterjeszti sötét szárnyait a kadétek felé és áthuzza őket jobbra. Nincs már kétség afelől, hogy a legfontosabb kérdésekben, melyek a második birodalmi дума elé kerülnek, a kadétek nem tehetnek egyebet, minthogy együtt szavazzanak a jobbpartiakkal. Sőt a kadétek még kénytelenek lesznek megköszönni a jobbpartinak azt, hogy kegyeskednek velük együtt szavazni és így nekik a többséget megadni — a balpárt ellen.

Érzi ezt a jobbpart is és csak a napokban írt cikket Reim tanár a „Novoja Vremja“-ban, melyben nyíltan és világosan beszél a kadétekkel, kimondja, hogy mihelyt a kadétek a jobbparttól fognak függni, a jobbpart a maga „kegyéért“ meg fogja követelni, hogy nyíltan és becsületesen mondjanak le minden „forradalmi ábrándról“, azaz minden tiszta alkotmányos elvről, ahelyett szegődjenek ama „bürokratikus alkotmány“-hoz, melynek a miniszterium a hive. Más szóval azt mondja, hogy a jobbpart csekélységet kíván a kadétektől; mondjanak le a maguk programjáról és fogadják el az „alkotmányos“ miniszterium programját.

A kadétek rosszul sikerült taktikájában rejlik annak az oka, hogy ennyire kénytelenek eltérni eredeti törekvéseiktől. A kadétek taktikájának alapelve az ismeretes jelszóval fejezhető ki: „Vigyáznunk kell a dumára.“ A kadétek azt képzelik, hogy ők „a bürokrácia várát“ ostromolják és egész ostromtervet dolgoztak ki, amely minden alapot nélkülöz már csak azért is, mert nem ők ostromolják a bürokrácia várát, hanem fordítva, a bürokrácia ostromolja az övéket — a dumát.

A kadétek abból indulnak ki, hogy a szabadságmozgalom eddig vereséget vereségre szenvedett és már csak egy erőssége maradt; a дума. Ezt az erősséget akarják a kadétek birtokukba venni és azt hiszik, hogy ezzel megmentik — a szabadságmozgalmat.

Ez azonban — amint látjuk — csalódás. A birodalmi дума abban az állapotban, amelyben most van, nem olyan erősség, amelyből vissza lehetne verni a bürokrácia támadásait. A дума csak oly törvényeket hozhat, amelyeket a bürokrácia hajlandó elfogadni, azaz egy hajszálnyit sem vehet el a bürokrácia hatalmából. Alig akar azonban a дума olyan törvényt hozni, amelyek a bürokrácia hatalmát érintik, már a birodalmi tanács ezeket a törvényeket megsemmisíti. Láttuk ezt már a katonai törvényszékekkel illető törvényjavaslatoknál. Papirostörvényekkel azonban nem lehet a bürokrácia hatalma ellen küzdeni, inkább csak a dumának ártnak ezzel, teljesen megsemmisítik tekintélyét és méltóságát a nép előtt. Ha azonban a дума oly törvényeket akar hozni, melyek a régi kormányzatot erősítik, akkor maga ássa magának a vermet, maga szolgáltatja ki magát ellenségének.

És meg kell vallani, a bürokratizmus a maga ostromát a kadétek „vára“ ellen nagy okossággal és tapasztalattal rendezi. Lépésről-lépésre hódít teret a kadétektől és mindjobban megerősödik magában a dumában. Észrevétlenül változik át a дума balpártiból jobbpartiba, azaz a bürokrácia karmai közé kerül. Egy sor törvénnyel és javaslattal elválasztották a kadéteket a balpárttól és így a balpárt kisebbsége nem változhat. A дума lassacskán elveszti tekintélyét a nép széles rétegei között, az az elveszti utolsó támaszát. Nem marad meg neki még a tauricus palota négy fala sem, mert ott már rég uralkodnak a — kémekek és a bürokrácia őrei.

A kadétek rossz taktikája a birodalmi dumát odáig juttatta, hogy ma az sem biztos, hogy az a дума a maga „jó és jámbor“ többségével sokáig jog-c élni. És a kadétek még mindig abban a tévedésben vannak, hogy ők vigyáznak a dumára és hogy birtokukban a népszabadság „utolsó vára.“

Mozgó képek.

A győztes.

(A Herkomer automobil-verseny győztesét utközben sok baj és kellemetlenség érte.)

Ujságíró: Engedje meg uram, hogy győzelméhez őszintén gratuláljak. Mint hallom sok kellemetlenség érte utközben...

Győztes: No, nem mondhatom. Apróbb akadályok voltak; de már nem is emlékszem pontosan...

Ujságíró: Talán mégis...

Győztes: Hát kérem, emlékszem, hogy nekirohantam valami parasztháznak, az egyik falán bementem, a másikon kijöttem. Nagyobb baj nem történt. Aztán tudom, hogy néhány bucsus felett rohantam el...

Ujságíró: Talán mellett...

Győztes: Nem, felett; ők voltak alul, én felül...

Ujságíró: Érdekes! Más nem történt?

Győztes: De igen! Most jut eszembe, hogy egyszerre csak berepült a kocsimba egy fej.

Ujságíró: Szent Isten!

Győztes: Ne ijedjen meg! A legközelebbi faluban a fejet deponáltam a bíróságnál; tulajdonosa bármikor átveheti.

Ujságíró: Látja ez szép volt öntől.

Győztes: Most jut eszembe, hogy valakinek gépem a lábára hágott... talán le is vágta...

Ujságíró: Rettenetes!

Győztes: Ezer szerencse, hogy az illető egy tizenkét éves fiatal ember volt; ezer szerencse! az még ugy sem tud a saját lábán járni.

Ujságíró: Valóban ezer szerencse! Összeütközés nem volt?

Győztes: Kettő, de szót sem érdemel!

Ujságíró: De mégis... a nagy közönséget érdeklí...

Győztes: Igazán? Csak azért hittem, mert teljesen magán ügy...

Ujságíró: Ah! Ah! valami kaland...

Győztes: Képzeld... a gépem egyszerre csak nagyot zökkent... és (nevetve) féloldalt dőlt... (harsogva nevet)... én kirepültem... és addig repültem, míg csak a földre pottyantam! (az oldalát fogja) akkorát nyekkentem, hogy még! Roppant érdekes volt! Ugy locsoltak fel! A testem aztán tele van postabélyegekkel... stemplikkel...

Ujságíró: Miért?

Győztes: Nem volt angol tapasz nálam és így ahol egy sehem volt, oda egy bélyeget ragasztottam... Ugy-e jó?! Aztán mikor tele voltam stemplével, feladtam magam mint express-levélet és azért is jöttem be elsőnek...

Ujságíró: Nagyon jó viccz! És miért zökkent a gépe...

Győztes: Jó, hogy említi! Megyek mindjárt a bélyegminiszterhez! Azt kikérjük magunknak, hogy a merre az automobil-verseny van, oda kövér rendőröket állítsanak... Egy kövér rendőrben botlott meg a gépem...

Ujságíró: És nem történt baja?

Győztes: A gépemnek? Hát! Istennek nem!

Ujságíró: A rendőrnek... A rendőrnek...

Győztes: Nem tudom! Hátra néztem, kerestem, de nem láttam! Azt hiszem összelapítottam... de más baja nem történt... Szóval uram megírhatja, hogy utközben semmi komoly szerencsétlenség nem történt — és erre büszke vagyok!

Esz.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Alispánjelölés. Háromszék vármegye ügyelenségi és 48-as pártja közgyűlést tartott dr. Szacs-vay megyei pártelnök elnöke alatt a tisztújítás tárgyában. Jelen volt mintegy nyolczvan törvényhatósági bizottsági tag. Dr. Ferenczy Géza orsz. képviselő javaslatára alispánna egyhangulag *Király Aladár* kir. ügyész, a párt régi tagját jelölték s megválasztását a pártuség védpaizsa alá helyezésével biztosították. A küldöttségileg meghívott *Király Aladár* kir. ügyész a jelölést elfogadta.

Községek bérleti. Tömörkény község, mely a ceongrádmegyei nagy uradalmak bérletincik a községek részére való bérbeadását legelsőben kérelmezte, most *Keviczky Sándor* községi jegyző javaslatára 800 hold földet vásárolt részben *Sváb Imrétől*, részben a *Pallavicini* uradalomtól. A vásárolt földet egyelőre az állattenyésztés fejlesztésére fogják fordítani, ha azonban Tömörkényt vasúti vonal fogja érinteni, azt tervezik, hogy a

800 hold összes bérleti a többi gazdákkal együtt szövetkezetté alakulnak és egy növénykonzervgyárat létesítenek.

Komárom vármegyének a Vértések közt fekvő németajku községeiben örvendetesen terjed a magyar nyelv a buzgó és hazafias ügyszeretettől áthatott tanítószáz révén, akik nemzeti hivatásuknak valóban meg is felelnek. A tatai járás tanítói körének közgyűlésén, Tatabányán a kormány képviselőjében megjelent *Kálmán Rudolf* főispán, a közoktatásügyi miniszter száz koronás jutalmával *Kisfaludy Mihály* környei tanítót, a Komáromvidéki takarékpénztár jutalmával pedig *Herzán Cézár* bánhidi és *Berkovics Mariska* felsőgallai tanítót és tanítónőt tüntette ki, mint akik a magyar nyelv tanítása terén a legszebb eredményeket érték el. A tanítógyűlésen résztvett *Lőrinczy György* tanfelügyelő, *Fásy István* tatai főszolgabíró is és ugy ezek, mint a főispán lelkes szavakban buzdították a tanítószázot a további nemes küzdelemre a magyarságért.

S. A.-Ujhely város árvaszéki tlnökévé és helyettes polgármesterévé egyhangulag *Farkas Andor* törvényszéki aljegyzőt választották meg.

TÁVIRATOK.

Witte nyilatkozata.

Pétervár, június 11. (Saját tudósítónktól.) Nemrég egy francia folyóiratban egy emlékirat jelent meg és ugy volt feltüntetve, mintha azt *Witte* írta volna *Vilmos császárhoz*. *Witte* ma kijelentette a *Nowoje Wremjában*, hogy az a kérdéses emlékirat koholt hazugság, amelyet nyilván az ő elleneségei találtak ki, hogy a czár szemében meggyanusítsák. A publikációval a francia lapnak valószínűleg az volt a célja, hogy őt megszólalásra bírja és terveinek elmondására késztesse, hogy így jövő helyzetét elrontsa. A nyilatkozatot *Witte* azzal végzi, hogy örökké hű alattvalója marad az autokratia czárnak.

A дума bizottságának ítélője.

Pétervár, június 11. A birodalmi дума belügyi bizottsága felszólította *Kusnerof* szocialforradalmár képviselőt, aki kevéssel ezelőtt a vizsgálóbíró előtt nem akart megjelenni, hogy mandátumáról 14 napon belül mondjon le.

Diplomatáink Bülow herczegnei.

Berlin, június 11. A Nordd. Ztg. jelentése szerint *Bülow* herczeg birodalmi kancellár ma délelőtt fogadta *Szögyény-Marich* László osztrák-magyar nagykövetet, *Szögyényi* grófot, berlini osztrák-magyar követségi tanácsost, az ennek utódjává kinevezett *Hohenlohe-Schillingsfürst* herczeg nagykövetségi tanácsost.

A francia vinczellérek mozgama.

Páris, június 11. A kamara ma délelőtti ülésén *Caillaux* pénzügyminiszter a szőlőtermelés kérdését tárgyalta és azt a tanácsot adta a vinczelléreknek, hogy szervezkedjenek, hogy a bortermelést szabályozhassák és a bor meghamisításának megakadályozásában közreműködhessenek. Több megjegyzésre válaszolva kijelenti, hogy a szőlők létezésére szolgáló területeknek öt évi adómentességet fog adni.

Páris, június 11. (Saját tudósítónktól.) Montpeillierben a színház-terén nagy zavargás volt. A tüntetők kövekkel dobálták meg a huszárokat és a csendőröket. Sok csendőr megsebesült. A prefektus állította helyre a nyugalmat, amikor a tömeg már-már megrohanta a rendőrség épületét.

Tartani lehet tőle, hogy az elégedetlenség általános zendüléssé fog fejlődni, ha a kormány nem tesz megnyugtató ígéreket.

Páris, június 11. A minisztertanács mai ülésén a vinczellérek kérdésével foglalkozott. *Piquart* hadügyminiszter azután bejelentette, hogy a narbonnei 100. gyalogezrednél történt incidens tárgyában vizsgálatot indított és a bűnösök megbüntetését rendelte el.

Tárgyalások az orosz-angol kormány között.

Londor, június 11. *Campbell-Bannerman* miniszterelnök bejelenté, hogy a felsőházra vonatkozó rezolúciónak szövegét legközelebb közzéteszi. Az orosz-angol kormányok között folyó tárgyalásokra vonatkozó interpellációra válaszolva *sir Edward Grey* kijelenti, hogy ma még nem nyilatkozhatik, csak annyit jegyez meg, hogy a tárgyalások összefüggésben állnak az indiai határ kérdésével.

A marokkói helyzet.

Tanger, június 11. (Havas.) Regnault francia követ ma megkezdte rendes szabadságát. A diplomáciai kar által tegnap a szerződéses hatalmak jóváhagyásának fenntartásával elfogadott rendőrségi szabályzat egy költségvetésbe összefoglalva tartalmazza a csapatok szervezésének és öt évi időre való fenntartásának és zsoldjának költségeit. A kiadások 12 millió frankra rugnak, de csak 10.266.660 frank áll rendelkezésre, mert az igényelt hitel nem lépheti túl a marokkói állami bank alaptőkéjének kétharmad részét. A szultán azonban gondoskodni fog a 12 millióra való kiegészítésről. A felszerelési tárgyakat ajánlati uton szerzik be.

Japán-amerikai viszály.

Washington, június 11. Félhivatalos körökben kijelentik, hogy daczára a czafolatoknak, igaz az a hír, hogy a Csendes-Oceán partvidékén lakó japánok nagyobb pénzösszeget gyűjtöttek, hogy a progresszistáknak a kormány megbuktatására irányuló akcióját támogathassák.

A braziliai kávétermelés válsága.

Brüsszel, június 11. A képviselő kamara mai ülésén interpellációt tárgyaltak, amely azt mondja, hogy a nemzeti bank részt vett egy uzsorauzletben, amennyiben a kávéárak drágítása érdekében a termés összevásárlására szükséges pénzt előirányozta. Azt kérdik a kormánytól, beleegyezésével történt-e az üzlet. A pénzügyminiszter válaszában kijelenti, hogy a braziliai kávétermelés válságán megy keresztül, amely hasonló a francia bortermelés válságához. A nemzeti bank nélkül, hogy Braziliával, mint állammal érintkezésbe lépett volna, több elsőrangú üzlettel egyetemben üzletet kötött, melyen a francia bank is részt vett. A belga bank az üzletbe 10 millió frankot fektetett, de egész 30 millió frankig vehet részt az üzletben. A kormány csak az esetben interveniálna, ha a bank törvénytelen dolgot követne el, ami azonban a jelen esetben nem áll. Ezen üzletet a banknak antwerpeni kereskedők ajánlották, akik előzőleg a braziliai kormányval tárgyaltak.

Közgazdasági távirat.

A német szeszkontingens.

Berlin, június 11. A szeszkezelésügyi központ közli, hogy a vizsgáló bizottság megállapította, hogy a hozzájárulási szám legutóbbi jelentékeny emelkedése következtében a kontingens Északnémetországra nézve 162.4, Délnémetországra nézve 1104 millió literre emelkedett. Minthogy a többi feltétel is teljesítve van, az új főszerződés kötelezőnek jelentette ki. Ezzel a szesz szindikátus meghosszabítás megtörtént.

Csikago, június 11. Gabonátözsde. Zárlat. Buza irányzata lanya, júliusra 95³/₄ K., szept.-re 98³/₄ K. — Tengeri engedő, júliusra 53³/₄ K.

Csikago, június 11. Terménytözsde. Zsir jul.-ra 8.75, tegnap 8.90, szeptemberre 8.92, tegnap 9.07. — Szalonna short clear 8.87. Sertéshus júliusra 16.—, tegnap 16.22.

New-York, június 11. Terménytözsde. Gyapot. New-Yorkban 13.25 jun.-ra 12.05, szept.-re 11.80. New-Orleansban 13. *Petroleum* stand withe. New-Yorkban 8.95. Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 178. Zsir. Vestern Steam 9.20. Roho testvérek 9.30. — On 41.80 — Réz 26.00—25.50.

Egyetértés.

Június 1-től új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése május elsején lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Az Egyetértés előfizetési ára:

egy hónapra	2 K 40 fill.
ket hónapra	4 „ 80 „
negyedévre	7 „ — „
félévre	14 „ — „
egész évre	28 „ — „

Új előfizetőink is teljesen díjtalannal kapják a magyar család számára kiváló gondnal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

A szakszervezetek harca.

— Saját tudósítónktól —

Megirtuk tegnap, hogy a belügyminiszter a magyarországi építőmunkások szövetségének közműves-szakosztályát főszozlattá, mert a szakosztály ellen elrendelt vizsgálat igen terhelő adatokat derített ki. A főszozlattás nagy izgalmat keltett a munkásság között s a vezetők már az éjjel arról tanácskoztak, hogy mit tegyenek a főszozlattó rendelet ellen. A szociáldemokrata párt vezetőségének titkára, Horovitz Jenő, a köveikezőképpen nyilatkozik a főszozlattásról:

A főszozlattás nem lep meg bennünket. Tudtuk, hogy a kormány mindenféle ürügyet felhasznál, csak hogy a szakosztályt feloszlassa. A főszozlattás indoklásában a valóságnak meg nem felelő adatok egész garmadáját találjuk. A szakosztály tagjainak vallomása teljesen el van ferdítve. A vizsgálat meghamisította a tényeket és a főszozlattás egyoldalú információ alapján történt. Hogy a főszozlattásnak minő következményei lehetnek, azt most még nem tudhatom. Annyi bizonyos, hogy a dolognak a kormány issza meg a levét. A munkások körében hihetetlen izgalmat keltett a főszozlattás, aminek súlyos, nagyon súlyos következményei lesznek.

Gyuriás József, a magyarországi építőmunkások országos szövetségének központi titkára a következőket jelentette ki:

— A belügyminiszter főszozlattási rendelete megnyugvásul szolgál, a hosszú időre elhuzódó vizsgálat miatt az építő-szakosztály tagjai között ugyanis bizonytalanság uralkodott. Végre most tudjuk, hogy mitévők legyünk. A szövetség központjának alapszabályai szerint a közműves-szakosztályt újra meg fogjuk alakítani. Ha az új szakosztály alapszabályait a belügyminiszter nem hagyja jóvá, megalakítjuk a szak-csoportot. A megalakítást a közművesek a vasárnap tartandó gyűlésen fogják elhatározni. A főszozlattott szakosztály vagyona alapszabály értelmében a szövetség központi pénztárába kell hogy befolyjék. Ha ez meg nem történne, úgy peres uton fogjuk követelni a szakosztály vagyonát. A szociáldemokrata párt és az ösz-szakszervezetek különben tanácskozára jönnek össze, hogy állást foglaljanak a belügyminiszter rendeletével szemben.

A rendőrségen nagy készülődések folynak, mert azt hiszik, hogy munkászavargások lesznek a főszozlattások miatt.

Ez a félelem azonban aligha fog alaposnak bizonyulni, mert a ma éjszaka tartott értekezleten a vezetőség egészen más irányú álláspontot foglalt el a dologgal szemben. Az értekezleten 79 szakszervezet vett részt 285 kiküldöttel és hosszú vita után a következő határozatot mondták ki megállapodásként:

A szervezett munkásság a közműves szakosztály főszozlattását minden igaz ok nélkül valósnak tartja, amely hazug ürügyek alapján csak azért történt, hogy egyrészt a szervezett munkálatok kizsákmányoló dühének tényszerű vele szolgáljat, másrészt a munkásság végső elkeseredésére provokáltassék általa. Ezt az eljárást, mely a legridegebb osztályuralom brutális megnyilvánulása s mint ilyen arcuclapapása a legelemibb közszabadságnak, megbélyegzi és átadja az egész művelt világ megvetésének. Kijelenti egyúttal, hogy a provokáló szándéknak fel nem ül; annál is kevésbé teszi ezt, mert a főszozlattás azon célzatát, hogy a közművesek szervezkedését megtörje: el nem érheti. Nem érheti el, mert a közművesek az építőmunkások szövetségének alapszabályai alapján azonnal megalakítják az új szakosztályukat és annak működését azonnal meg is indítják, másrészt pedig, mert szabad szerveztük a szakosztály felfüggesztése óta működésben van és a közművesek kulturális és anyagi érdekeit szolgálta eddig és szolgálja a jövőben is. És fel nem ül a provokációnak azért sem, mert ilyenképen meghiusulván a főszozlattás közvetlen célja, az egyesülési és gyűlekezési jog, valamint a sztrájkzabadságért megindítandó harc időpontjának megállapítását a saját elhatározásának tartja fenn.

Kijelenti azonban azt is, hogy e harc elkerülhetetlenségéről meg van győződve. Meg van egyúttal győződve arról is, hogy ezt a harcot majd csak a legmesszebb menő fegyverekkel s mindenre való elszántsággal lehet megvívni s csak a tömegsztrájkjal lehet győzelemre juttatni. A mostani provokatív támadás ezt a harcot közvetlen közelbe hozta, annyira, hogy a reá való egyenes készülődés most már elkerülhetetlen, halaszthatatlan feladata a szervezett munkásságnak. Kötetessége tehát első sorban arról gondoskodni, hogy az esetleges főszozlattás alá kerülő nyílt szervezetek az egész országban, bármely pil-

lanatban helyettesíthetők legyenek a szabad szervezetekkel. Ennek érdekében haladéktalanul ki kell építeni mindenütt a házi agitáció révén az utcái és házi bizalmiférfi-rendszert.

AZ EGYETÉRTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.
A nyomda telefonja: 825. szám.

UJDONSÁGOK.

Tolvaj tudós.

— Ellopott egy régi könyvet. —

* * *

Udinében letartóztattak tegnap egy fiatal osztrák tudóst, mert a város valamelyik gyűjteményéből egy értékes, régi kódexet ellopott.

Hogy mi lesz a szerencsétlen fiatalemberrel, azt nem tudom, de a ma érkezett újabb híradásokból látom, hogy menteni akarják. Ma már közlik az újságok az udinei törvényszék orvosának szakértői véleményét is, amely azt mondja, hogy a fiatal tudós malárius lázban szenved s így nem volt beszámítható állapotban, amikor a tettét elkövette. Gondolom, hogy ezt az orvosi szakvéleményt is az a becsületes szándék sugallta, hogy azt a megtévedt fiatalembert valamennyire mentse bajában. És én rendben levőnek látom ezt így. Az udinei orvos, ugyilátszik, intelligens, humánus ember, érzi, hogy neki, a közhatalom emberének vannak kötelességei és van felelőssége az Egyén jó, vagy balsorsával szemben is.

Nem állítom, hogy az a megtévedt ember, mai erkölcsi felfogásunk szerint büntelen, de állítom, hogy egy megtévedésért nem lehet őt protituálni. És mikor ezt állítom, akkor nem jut eszembe, hogy az a bűnös különben egy jóra, szépre hivatott, nagytehetségű ember. Pedig ebben az esetben ezt a szempontot is tekintetbe kellene venni.

Itt van egy adott eset. Valami megmagyarázhatatlan és komplikált lelki kényszer befolyása alatt egy ember bűnbe esik. Vét a köz érdekei ellen. Lop. De az az ember olyan, rendkívül tehetségekkel és munkabírással fölrüházott egyéniség, hogy munkája révén ugyanaz a köz, amely ellen vétett, hasonlíthatatlanul nagyobb hasznokat várhat a maga részére, mint amilyen értéket az elkövetett sérelem, — mondjuk az az ellopott kódexsz, — reprezentál.

Már most ugyanolyan büntetőlogi, ugyanolyan erkölcsi elbírálás alá essék ez a deliktum, mint egy közönséges zsebmetesző, akitől a társadalom legfeljebb csak újabb deliktumokat várhat, ha egyáltalán várhat valamit?

Mikor ezt a kérdést fölteszem, egyáltalán nem disztigvlok a két eset etikai indító okai tárgyában. Nem keresem, hogy vajjon ugyanaz a közönséges lélektani momentum birta-e rá azt a bécsi tudóst a lopásra, mint az éjszakák utonállóját. Nem állítok fel hipotéziseket az udinei eset etikai mentegetésére, nem hivatkozom a gyűjtő lebirhatatlan szenvedélyére, nem mondom, hogy a tudós mohó kutató-szomjusága volt a csábító, hanem elfogadom azt a brutális és valószínűtlen feltevést, hogy azért lopott az az ember, mert anyagi hasznot remélt, akár csak a zsebmetesző, aki a tolongásokban halászik idegen vagyon után. Fölteszem, hogy az a tetlen tudós el akarta adni azt az értékes könyvet, hogy pénzhez jusson.

De változtat-e ez a körülmény magán a lényegen? Kevésbé értékes lesz már most annak az embernek az egyénisége? Kevesebb lesz a tudása?

Nem. Nem bizony. És a társadalom önmagának ártana elsősorban, ha ezt a tudományos munkaerőt a kiközösítéssel megbénítaná. Egyszerűen eldobná magától azt a hasznot, amit ettől az egyéntől minden bizonynyal várhat. Tehát minden

ethikát és morálérzelgősséget félretéve megállapítom egyszerűen, hogy annak a megtévedt fiatal tudósnek büntetőjogi protituálása minden lehetne, csak gazdaságos és észszerű nem.

Már most más kérdés, hogy a büntetőjogi alkotások tehetnek-e ilyen megkülönböztetéseket egy és ugyanolyan külsőségeket mutató deliktumok esetére. Azt hiszem, hogy nem. A paragrafusból-cseség nem disztigválhat szubtilitásokat, akármilyen belső távolságokat jelentsenek is azok. Nagy dolog már az is, hogy etikai megkülönböztetéseket igyekeznek tenni, s ahol az emberi lélek mély és nagy ösztöneit vélik a bünszerzőnek, akkor habozva, enyhén szabják ki a paragrafusokat. Ezen az okon lett már szinte általánossá a föltételes elítélés elve is a büntetőjogban. Ez azonban soha se kerül alkalmazásba ott, ahol az etikának semmi köze a deliktumhoz. Pedig ismétlem, a *Köznek* gazdaságos érdeke követelné meg néha, hogy az etikailag nem menthető bűnösnek is büntelenséget biztosítsunk. Példa rá ez az udinei eset is, amelynek lélektani motivumait nem értem ugyan, de — megértem. (—Vay.)

Napirond. Naptár: Szerda, 1907. június 12. — Róm. kalh.: Ékes sz. János. — Prof.: Antonina. — Görög-ország: május 30. Izac. ap. — Zsidó: Sivan 30. Ros. chol. — A nap két reggel 4 óra 4 perczkor, nyugszik este 7 óra 55 perczkor. — A hold két reggel 5 óra 15 perczkor, nyugszik este 9 óra 6 perczkor.

A közoktatásiügyi miniszter fogad d. u. 4 órakor. — A földmívelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor. — A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. — A kö-ökta-ügyi államtitkár fogad délután 4 órakor. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. — Az Ugyvédelmi Orsz. Egyesületének fe olvasó ülése este 7 órakor. — A képviselőház igazó bizottságának ülése. — A képviselőház me telmi bizottságának ülése délután 5 órakor. — A Természettudományi Társulat novemberi szakbizottságának ülése délután 6 órakor az egyetemen. — A fővárosi közoktatási ügyosztályának érkeztele. — Folyóelői vizsga a Szépművészeti Akad. Nemzeti Szalon nyári kiállítására nyitva délelőtt 9 óratól délután 6 óráig. Belepódi 1 korona. — Az ifjúság kiállítására a Könyves Kálmán múzeumában. (Nagyözve-utca 27-29. sz.), nyitva egész nap. Belepódi nincs. — Az Uránia Kivótéri szalonja nyitva délelőtt 9 óratól este 8-ig. Belepódi 10 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványára nyitva 9-1-ig. — A Szépművészeti múzeum nyitva 10-2-ig. — A székesfehérvári múzeum zárva. — A földtani intézet múzeuma nyitva 10-1-ig. Belepódi 1 korona. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Széchenyi múzeum megtekinthető 1 korona belepódi díjjal. — A Mezőgazdasági múzeum nyitva 9-1-ig. — A Goethe-zsoba nyitva 9-12-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig és délután 3 óratól 6-ig. — Az aquincumi múzeum egész nap nyitva. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9-12-ig és 3-tól 7-ig. — A Techn. Ipar-múzeum és könyvtára nyitva 9-1-ig és 6-8-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4 óráig. — Az akadémia könyvtára nyitva 9-7-ig. — Az egyetemi könyvtár nyitva 9-2-ig és délután 3 óratól 8-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-12-ig. — A pedagógiai könyvtár és tantervkiallítás nyitva 3 óratól 6-ig.

— **Személyi hír.** A montenegrói hercegi pár fürdőhasználatra ma Franzensbadba érkezett.

— **A király elutazása.** A király, ma este 9 órakor a nyugati pályaudvarról teljes kíséretével Bécsbe utazott. Ő felsége fogadására megjelentek a pályaudvaron *Fülepp* Kálmán főpolgármester, dr. *Boda* Dezső főkapitány, *Daróczy* Rezső felügyelő a nyugati pályaudvar főnöke és *Kolossa* Géza r. felügyelő. A király *Fülepp* Kálmán főpolgármesterrel és *Boda* Dezső főkapitánnyal váltott néhány barátságos szót, majd *Daróczy* Rezső államfőnök jelentését meghallgatva, gróf *Paar* főhadsegéd kíséretében beszállt kocsijába és katonásan tisztelegve köszöntötte onnan a pályaudvaron összegyűlt közönséget. Az öt teremkocsiból álló különvonat, amelyhez *Ludvigh* Gyula főrendiházi tagnak, a máv. elnökének termeskocsija is oda volt csatolva, pontban kilenc órakor hagyta el a pályaudvart. A vonatot *Ludvigh* Gyula, *Kotányi* Zsigmond udv. tanácsos, *Lendvay* Márk főfelügyelő és *Winkler* József főmérnök kísérik, a vonat mozdonyát pedig *Braun* Ferencz felügyelő, a nyugati pályaudvar fűtőház-főnöke vezeti. Marcheggig, ahová a vonat reggel 4 órakor érkezik. A király utasítására a külön udvari vonat a személyvonatnál is lassabban halad, úgy, hogy az Bécsbe reggel csak 6 óra után érkezik meg.

— **Nikita fejedelem Fiumében.** Nikita montenegrói fejedelem tegnap este yachtján Popovics minisztere kíséretében Fiumébe érkezett s még az esti gyorsvonattal Bécsbe utazott. A yacht három napig marad Fiumében, majd Triesztbe megy s onnan visszatér Fiumébe és bevárja, míg a fejedelem Bécsből visszatér.

— **Dr. Párny Sándor üdvözlése.** Dr. *Párny* Sándor szepesi püspököt valóságos belső titkos tanácsossá történt kinevezése alkalmából számosan üdvözlök. Szepesváralja közönsége tegnap küldöttségileg fejezte ki előtte tiszteletét és a kitüntetés feletti örömét.

— **Udvari ebéd.** Ma délután 6 órakor a budai királyi várpalotában udvari ebéd volt, amelyen a királyon kívül részt vettek: *Aehrenthal* báró közös külügyminiszter, dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Kossuth* Ferencz, gróf *Apponyi* Albert, *Darányi* Ignác, gróf *Andrássy* Gyula, *Günther* Antal, gróf *Zichy* Aladár, *Jekelfalussy* Lajos és *Josipovich* Géza miniszterek, gróf *Dessewffy* Aurél, a főrendiház elnöke, báró *Kemény* Kálmán és gróf *Széchenyi* Sándor alelnökök, *Justh* Gyula, a képviselőház elnöke, *Rakovszky* István és *Náday* Lajos alelnökök, gr. *Esterházy* Pál osztrájfőnök, *Fülöp* Kálmán főpolgármester és *Bárczy* István polgármester, herceg *Montenuovo* első főudvarmester, gróf *Paar* és báró *Bolfras* főhadsegédek, dr. *Kerzl* vezértörzsorvos, *Podhoránszky* alezredes a katonai irodából, *Spányik*, *Pongrácz* és báró *Bonn* szárnysegédek, *Margutti* őrnagy, *Daruváry* udvari tanácsos, *Andrejka* és *Király* őrnagyok, *Röhrs* főhadnagy és az őrpáncsnok. A király dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök és báró *Aehrenthal* külügyminiszter közt ült, szemben pedig herceg *Montenuovo* első főudvarmester gróf *Dessewffy* főrendiházi és *Justh* Gyula képviselőházi elnök között.

— **Az osztrák császár jubileuma.** A Bécs városi tanács jubileumi bizottságának mai ülésén Lueger előterjesztette a tanács javaslatait a császári jubileum megünneplésére. Ezek szerint a város 10 millió koronán jubileumi kórházat épít, feliratban üdvözlözi az uralkodót, telket enged át egy mezőgazdasági és ipariskola emelésére, december 2-án a schönbrunni gyermekek hódoló felvonulást rendeznek és Bécs városát kivilágítják. Az ünnepekre a városi tanács másfél millió koronát szavaz meg.

A bizottság ezt a programot ki akarja bővíteni több nagyszabású intézménnyel; így szó van róla, hogy a város alapítson egy szövetkezeti raktár- és áruházat, egyesítse a gyermekmenhelyeket egy központi szövetessé; építsenek egy-egy kórházat az epileptikus, a gyógyuló és a gyógyíthatatlan gyermekeknek. December 2-án a bécsi iskolásgyermekek közt a jubileum emlékére egy művészi kivitelű, diszkótéses könyvet fognak kiostozni.

Dr. Lueger polgármester elnöklésével ma este a királyi kormányzásának hatvanadik évfordulója alkalmából rendezendő ünnepélyek előkészítése ügyében kiküldött bizottság ülést tartott. A bizottság egyhangulag elfogadta a polgármester következő indítványait:

1. A községi tanács küldöttsége a polgármester vezetésével megjelenik az uralkodó előtt és feliratot nyújt át neki, amelyben a császár város feltétlen hűségéről és ragaszkodásáról biztosítja az uralkodót, köszönetet mond a felségnek atyai gondoskodásáért és kifejezést ad a lakosság örömeinek az uralkodó koronázási jubileuma fölött. 2. Bécs városa emlékrmet készített. 3. Bécs városának községi tanácsa egy Bécsben építendő kórház czéljaira 10 millió koronát szavaz meg. Ugy Bécs városa, mint a birodalom lakosságához felhívás intézendő, hogy az új kórházat alapítványokkal és adományokkal gazdagítsák. 4. Bécs városa késznek nyilatkozik, hogy egy mechanikai-technikai ipari iskola létesítésére szükséges telket rendelkezésre bocsátja, mihelyt az intézet felépítésére és berendezésére szükséges anyagi összegek rendelkezésre állanak. 5. Bécs városa 1908. év folyamán egy későbbben meghatározandó napon hódoló-ünnepélyt rendez, amelyen az iskolásgyermekek elvonulnak az uralkodó előtt. 6. 1908. év december 1-én Bécs városát fényesen kivilágítják, következő napon pedig Bécs város összes iskolában a koronázási jubileum alkalmából ünnepélyek lesznek. 7. A fenti határozatok keresztülvitelére a községi tanács további egymillió koronát szavaz meg.

— **A német császár haragszik.** Berlinben és egész Németországban is még mindig dominálja a beszélgetések témáját a berlini kamarilla kipattant botránya. Legújabbán beszélnek, hogy *Eulenburg* hercegre a császár ippantul haragszik. Pedig még nemrég nagyobb bizalmasa volt, mint *Bülow* kancellár. A dologban az a legérdekesebb, hogy — mint beavatott körökben tudni vélik — a császár nem a perverzítés vádjá miatt haragszik a hercegre, hanem azért, mert csak a közelmúltban jelentette neki a herceg, hogy leányát magántitkárnak adja feleségül, aki zsidó.

— **Kinevezés.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter dr. *Fuhrmann* Ferencz miniszteri tanácsost a vámügyi tanács tagsága alól felmentette s helyette dr. *Neumann* Károly miniszteri osztálytanácsost a vámügyi tanács állandó tagjává nevezte ki.

— **A Mezőgazdasági Múzeum a királynak.** A most megnyitott Mezőgazdasági Múzeum leíró ismertetésének egy diszpeldányát pazar kiállítású sötétzöld bőrből kötötték, hogy azt a királynak nyujtsák át. Egy másik példányt pedig *József* főherceg számára készítettek világos-zöld bőrkötésben. Ezeket a könyveket tegnap *Saárossy-Kapeller* Ferencz min. tanácsos, a múzeum igazgatója megbízásából, dr. *Kozák* László, a múzeum növénytermelési osztályának egyik fardhatlan berendezője vitte el. A király számára készített könyvet *Daruváry* Géza, a kabinetiroda főnöke vette át és *Darányi* Ignác földmívelési miniszternek előzetesen is köszönetet mondott a király nevében. *József* főherceg példányát, a főherceg távolléte miatt gróf *Batthyány* Béla szolgálattelvő kamarás vette át. Ugyancsak ő vette át azt a díszes vendégalbumot is, melybe a király a megnyitás alkalmával beírta a nevét. Ebbe az albumba a megnyitáson szintén megjelent *József* főherceg, *Augusztá* főhercegnő, *Klotild* főhercegnő és *Erzsébet* főhercegnő fogják neveiket beírni.

— **A braganzai herceg kiutasítása.** A detronizált don *Pedro* brazilai császár unokájának, *Lajos* braganzai hercegnek furcsa esetéről már tettünk említést. Rio de Janeiroba utazott, de amikor ki akart szállni, a brazilai köztársasági kormány megakadályozta partraszállását. A volt brazilai császár minden rokona és ivadéka örök időkre ki van tiltva Brazília területéről s a brazilai kormány eléggé szigorúan veszi a dolgot. Tudta ezt a herceg és éppen ezért meg akarta kerülni a brazilai rendőrségek éberségét. Fölvette a Gábril Lajos álnevet s ez inkognitó alatt akart partra szállni. Hanem azért nem tudta megteveszteni a brazilai kormányt. A brazilai kormány a hajó megérkezése előtt két nappal értesült a herceg tervéről; természetesen nagy zavar keletkezett, amely csak fokozódott akkor, amikor a száműzött császári család brazilai érdekeit képviselő ügyvéd a legfelső törvényszékhez kérelmet intézett, melyben a személyes szabadságra vonatkozó alaptörvénynek a hercegre vonatkozó kiterjesztését, illetőleg ebben az esetben bizonyos időtartamra szóló tartózkodási engedély kiadását kérte. A brazilai kormány két napi tanácskozás után elhatározta, hogy a hercegnek megtiltja a partraszállást, ugyanakkor a legfelső törvényszék is 10 szavazattal kettő ellenében elutasította a hozzá intézett kérelmet. Amikor azután az „Amazon” hazaérkezett Rio de Janeiro kikötőjébe, a város rendőrkapitánya a hajóra ment, ott a herceggel közölte a kormány határozatát. A rendőrfőnök a herceggel szemben a legnagyobb tisztelettel tanusította, sőt állítólag *kezet is csókolt neki.* Az értesítést a herceg nyugodtan végighallgatta és csak a partraszállási tilalom ellen tiltakozott. A kikötőben való tartózkodás alatt a herceg maga nem is hagyta el a hajót, hanem sok látogatást fogadott. A legtekintélyesebb polgárok és a köznép emberei egyaránt seregestül tódultak a hajóra, ahol Lajos herceget hódolatlukról biztosították. A herceg azután ugyanazzal a hajóval folytatta útját Buenos-Ayres felé.

— **Kiegyezési ebéd.** A ma délutáni kiegyezési tárgyalások után az osztrák miniszterek és kíséretük kirándulást tettek a Sváb-hegyre, hol *Szterényi* József államtitkár vendégei voltak. A társaság fél hat órakor indult el automobilon az Angol királyi szállóból és a Zugligeten át a János-hegyre, onnan pedig a Sváb-hegyre mentek. Este nyolcz órakor *Szterényi* József államtitkár sváb-hegyi villájában ebédet adott a vendégek tiszteletére. A kiránduláson résztvettek báró *Beck* Vladimir osztrák miniszterelnök, *Korytowski* Witold lovag pénzügyminiszter, *Derschatta* Gyula vasutügyi miniszter, gróf *Auersperg* Lipót földmívelésügyi miniszter, *Sieghart* Rudolf titkos tanácsos, *Spitzmüller* Alexander, *Bernatzky* Ödön, *Roessler* Móríc és *Schonka* Ferencz osztályfőnökök, *Wimmer* Ferdinánd miniszteri tanácsos, *Seidler* Erneszt udvari tanácsos, *Joas* Leopold osztálytanácsos, gróf *Attems*, *Schlick*, *Moerth*, *Binder*, *Engel*, *Schima* és *Zaleski* miniszteri titkárok, továbbá *Mezőssy* Béla államtitkár, *Teleszky* János és *Ottlik* Iván miniszteri tanácsosok és *Less* Vilmos miniszteri osztálytanácsos.

— **Ezeröttszáz éves templom.** *Ball* műépítő — mint Párisból jelentik — *Alguban* végzett ásásokat közben Timgadban egy nagy keresztény templomot ásott ki. A templom a negyedik évszázadból való, nyolczvanöt méter hosszú és huszonnégy méter széles. Kis kápolnát is építettek hozzá, amelyben bizonyára csak gazdag embereket tettek örökös nyugalomra, mert a sírok fölött szép, kőből faragott emlékván. A templomban talált tárgyakat nagyobb bizottság fogja megvizsgálni és leírni.

— **Justh Gyula üdvözlése.** Justh Gyula, a képviselőház elnöke, valóságos belső titkos tanácsossá történt kinevezetése óta napról-napra rendkívül sok üdvözlést kap az ország minden részéből. Az üdvözlők sorában számos vármegye tisztikara, azonkívül több város előjárósága és sok függetlenségi kör és szervezet is szerepel. Ujabbán Justh Gyulát a „Pol. Ért.” jelentése szerint a következők üdvözlötték: báró *Aehrenthal* külügyminiszter, *Paar* és *Bolfras* öfelsége hadsegédei, gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagy, herceg *Lichtenstein* Rudolf főudvarmester, *Ernuszt* Kelemen, a főrendiház volt elnöke, gróf *Esterházy* Pál külügyi osztályfőnök, dr. *Kerzl* udvari orvos, *Balogh* Vilmos és *Imling* Konrad államtitkárok, *Pejacsevich* Tivadar horvát bán, *Nikolics* Vladimir, a horvát bán helyettese, *Fontenay* vicomte, francia főkonzul, *Wlassics* Gyula, a közigazgatási bíróság elnöke, *Szmrecsányi* Pál és *Boromisza* Tibor püspök, gróf *Batthyány* Béla, *József* főherceg kamarása, *Miklós* Ödön, *Chorin* Ferencz főrendiházi tagok, báró *Förster* Gyula követségi titkár, gr. *Bánffy* Miklós, *Gyapay* Pál, *Justh* Ferencz, *Smialovszky* Valér, *Csillaghy* József, *Ambrozovits* Lajos, *Szalay* László, *Sárközy* Aurél, *Rónay* Mihály és *Lits* Gyula főispánok, br. *Forster* Gyula, a műemlékek orsz. biz. elnöke, *Kazy* József, *Losonczy* Mihály és *Hollán* Sándor min. tanácsosok, *Kotányi* Zsigmond máv. igazgató, gr. *Jankovich* Aladár v. b. t. t., gr. *Bánffy* György, *Barta* Ödön képviselő, br. *Stummer* Ágost, ezenkívül *Zemplén*-, *Csanád*-, *Marostordamegyék* tisztikara, a *krassósörény* megyei alkotmánypárt és még rendkívül sokan.

— **A Margitsziget szezonja.** Varázsos, bűbajos volt eddig is a Margitsziget, a fővárosiaknak ugyszólván egyetlen könnyen megközelíthető üdülőhelye. A százados plátánok hús árnyat nyujtanak a nyári perzselő nap heve ellen s a két oldalt folydogáló Duna hajjai még mérséklék a sziget levegőjét. A gondozott virágágyak hímest szőnyege, a terjedelmes rózsatelep kellemes illata szórakoztatja, bizsergésbe hozza az emberi érzékeket. Most pedig, amióta a Szent-Margitszigeti gyógyfürdők és szállodák részvénytársasága vette bérletbe a felső szigeten a nagy- és kisszállodát és a *Margitfürdőt*, azóta a természet szépségein kívül a kényelem is társul szegődött minél nagyobb vendégsereg odavárására. A napokban nyílt meg az új vízgyógyintézet, amely egy higienikus szempontból, mint kényelem tekintetében minden várakozást felülmúl s biztos gyógyulást talál itt minden szív-, csusz- és izületi bántalom, a rettegett neuralgia, neuraszténia s egyéb idegbajok. Ideálisan szép a felső sziget szállodáinak és vendéglőjének teljesen korszerű új butorzata s ezenfelül az izlésesen terített terraszokon étkező vendégsereg a déli órákban és este 5–10-ig gyönyörködhetik *Balogh* Károly hírneves cigányzenekarának pompás muzsikájában. A részvénytársaság összes üzemeit házilag kezeli, konyhája kintinő s akik gége- vagy légszűkületnek ellen óhajtanak gyógyulást, keressék fel a most megnyitott *Bulling*-inhalatóriumot, ott feltétlen gyógyulást találnak.

— **Gróf Csekonics Endre kitüntetés.** A japán vörös-kereszt-társulat azoknak a szolgálatoknak elismeréséül, melyeket a magyar szent-korona országainak vörös-kereszt-egylete a legutóbbi háboru alkalmából a japán sebesült és beteg harcosok érdekében tett, gróf *Csekonics* Endre elnököt disztagjának választotta meg és a japán császár és császárné jóváhagyásával érdemkeresztet és a vöröskereszt-érdemrendet adományozta. Ezenkívül emlékül megküldte a hadiérmet is. Az erre vonatkozó okiratokat, melyeket a társulat a bécsi követség útján küldött, herceg *Kotohito*, mint a társulat tiszteletbeli elnöke és gróf *Matsukata*, mint elnök írták alá.

— **A kisiparosok Kossuth Ferenczhez.** A mai napon, szemben azzal a megtámadással, amelyik egy kisiparosokból álló küldöttség részéről érte *Kossuth* Ferencz, a soproni cipész- és csizmadia-szövetkezet, a csépai ipartársulat, a nagyváradi timárok, a marosvásárhelyi iparosok, a szombathelyi ipartestület, a tonaallyai kisiparosok, a budapesti bádagos- és szerelő mesterek, a budapesti bádogos, rézöntő, réz- és bronzműves, fémnyomó, lemezelő és harangöntő ipartestület, az óbecsei iparoskör, az esztergomi ipartestület, a zentai ipartestület, a nagykanizsai ipartestület, az egri keresztény iparoskör, a szolnoki ipartestület, a nagykanizsai ipartestület és a marosvásárhelyi függetlenségi és 48-as polgári kör iparos osztálya üdvözölte a minisztert, biztosítva őt szeretetükről, ragaszkodásukról és működésére iránt érzett hálájukról.

— **A koronázási jubileum.** Fényes ünnepség keretében tartotta meg a konstantinápolyi magyar kolónia a király koronázásának 40-ik évfordulóját. Az ünnepély délelőtt 10 órakor kezdődött a Sta. Mária kápolnában, hol dr. *Karácsonyi* Imre jelenleg itt tartózkodó apátplébánosunk nagy papi segédlettel diszmitét czelebrált és ennek végeztével lélekemelő beszédben emlékezett meg a nap jelentőségéről. A kápolna zsufolóság megtelt diszes közönséggel s jelen volt örgróf *Pallavicini* élén a nagykövetség diszbe öltözött teljes tisztikara. Ez volt az első eset Sztambul ősi falai között, hogy templomában magyar mise és szónoklat hangzott el. Mise végeztével *Bálint* Imre miniszteri titkár, követségi előadó tolmácsolta a nagykövet előtt a magyar kolónia üdvökívánatait, aki megígérte, hogy azt megfelelő formában a trón elé juttatja. Este 100 terítéki vacsora volt a magyar kör helyiségében. Az első felköszöntőt *Bálint* Imre min. titkár mondotta ő felségére, majd II. Abdul szultánra és a hölgyközönségre. Dr. *Karácsonyi* Imre felköszöntötte a magyar egyetel tevékeny elnökét, *Bálint* Imrét s végül *Heltay* Ferencz újságíró a kör vezetését közzöszöntötte fel, valamint dr. *Karácsonyi* apátplébánost mint a keleti magyarok uttörőjét. A rend fenntartására a magyar-osztrák tengerészet egy különítménye volt kirendelvet.

— **Wöfling Lipót valókeresete.** Julius közepén fogja tárgyalni a genfi törvényszék Wöfling Lipót váltókeresetét. Wöflingné nem akar tartásdíjat, sem végkielégítést és ügyvédet sem vallott.

— **A branyiszközi hős emléke.** Megirtuk, hogy Selmezbánya hazafias közönsége emléktáblát állított *Erdősi* Imre piarista tanárnak, a branyiszközi hősnek. Az emléktáblát ma helyezték el nagy ünnepély keretében. Az ünnepség a piarista rendház előtt *Himnusz* eléneklésével kezdődött, majd *Horváth* Kálmán mondott megnyitó beszédet. Azután *Guba* Pál kegyesrendi tanár lelkesítő ünnepi beszéde következett. Nagy hatású beszéde közben fölmutatta a hős papnak tizenhét csatát látott keresztjét, a melylyel *Erdősi* Imre mindig elől járt a csatasorban, buzdítva és lelkesítve. Az ünnepi szónoklat után *Treiter* József bányamunkás beszélt a hazafias tótok nevében. Majd *Puskás* Jenő főiskolai hallgató szavalt, *Markos* Béla főiskolai ifjusági elnök pedig az ifjuság nevében tett fogadalmat, hogy mindenkori hűen fogják ápolni a haza szeretetét. A polgári daloskör éneke után az ünnep a *Himnusz* eléneklésével ért véget. A közönség azután a Boldogasszony-templomba zárandokolt, a hol a hős pap keresztjét, a melyet az ünnep rendező-bizottsága a kassai muzeumtól kapott kölcsön, közszemlére állították. Este a színházban Mezey Kálmán társulata az *Arany lakodalmat* adta elő. Az ünnepen Nyitra város, *Erdősi* Imre szülővárosát a polgármester képviselte, Szeged pedig *Koncz* nyugalmazott levéltárossal, a hős pap egykori honvédtársával képviseltette magát. Zólyommegyét *Spilka* Ferenéz és *Adamovics* Samu képviselték. A színházi díszelőadás után vacsora volt, a melyen *Horváth* polgármester a megjelent küldötteket üdvözölte. *Lis* Gyula főispán, aki a kormány képviselőjében vett részt az ünnepen, nagyhatású beszédben emlékezett meg a hős papról. *Fascher* Ferencz, Nyitra város polgármestere az ünnep rendezőt éllette, *Szegedi* György kecskeméti tanácsos, Erdősinek nyolcz éven át volt növendéke, a hazafias kegyesrendi papokat köszöntötte föl, végül *Rauchbauer* kegyesrendi intézeti igazgató az ifjuságot ünnepelte.

— **Az osztrák sakkverseny.** A huszadik forduló eredményéről tudósítunk a következőket táviratozza: A mesterversenyen ma nem kevesebb, mint hét játszma végződött remisvel. Nyertek *Mieses* Metger ellen, *John* Scheve ellen, *Niemzowitsch* Forgács ellen, *Tartacower* Lee ellen, *Mortimer* Blackburne ellen és *Cohn* W. Van Vliet ellen. Remis lett a *Shories*—*Spielmann*, *Jacob*—*Marco*, *Süchting*—*Bernstein*, *Swiderski*—*Duras*, dr. *Perlis*—*Cohn* E., *Billecard*—*Leonhardt* és *Salve*—*Teichmann* közti parti. *Rubinstein* nem fejezte be játszmáját *Shoosmith* ellen. A nagymesterversenyen ma csak a függő játszmákat fejezték be. Dr. *Tarrasch* megnyerte partiját *Janowski* ellen, valamint *Csigorin* ellen is. *Marshall* megnyerte partiját *Burn* ellen.

E szerint az állás most a következő: Dr. *Tarrasch* 12½, *Janowski* 11½, *Schlechter* 11, *Marshall* 10½, *Burn* 7, *Csigorin* 4½.

A mesterverseny állása a huszadik forduló után *Mieses* 14½, *Swiderski* 12½, *Forgács*, *Bernstein*, *Niemzowitsch*, *Salve* 12, *Cohn* E. 11½, *John* 11 (1), *Rubinstein* (2), *Snosko-Borowski* (1), *Perlis* 10½, *Duras* (1), *Marco* (1), *Tartacower*, *Teichmann* 10, *Leonhardt* 9½, *Metger* 9, *Süchting* (1), *Jacob* 8½, *Billecard*, *Spielmann* 8, *Sho-*

ries 7½ (1), *Scheve* (1), *Blackburne* 7, *Cohn* W. 6½ (1), *Shoosmith* (2), *Lee*, *Van Vliet* 6, *Mortimer* 5.

A csütörtöki huszonegyedik fordulón a következő párok mérkőznek: *Leonhardt*—*Salve*, *Cohn* E.—*Billecard*, *Cohn* W.—dr. *Perlis*, *Blackburne*—*Van Vliet*, *Rubinstein*—*Mortimer*, *Duras*—*Shoosmith*, *Scheve*—*Swiderski*, *Mieses*—*John*, dr. *Bernstein*—*Metger*, *Marco*—*Süchting*, *Spielmann*—*Snosko-Borowski*, *Forgács*—*Shories*, *Tartacower*—*Niemzowitsch*, *Teichmann*—*Lee*. *Jacob* szabadnapos.

— **Főhercegi hárvétel.** *József* főherceg az I. kerületben a Disz-tér 4—5. szám alatti házat 260 ezer koronáért megvette a Szent Benedek-rendi apátságtól. A házban, amelyet egészen átalakítanak, *Klotild* főhercegnő, *József* főhercegnek édes anyja fog lakni, aki 1908. tavaszán költözik ide.

— **Bebel betagsága.** A *Vorwärts* megczófolja azt a hírt, hogy *Bebel* nagybeteg. A szocialista vezér gégehuruban szenved s e miatt nem tudta megtartani fölolvását Brüsszelben, a német szocialdemokraták egyesületében.

— **Caruso és az erkölcsös Amerika.** Amerika, ugylátszik, a tulfinomult erkölcsök hazája. *Carusonak*, a világhírű operanékesnek nem tudják sem elfelejteni, sem megbocsátani, hogy a majomház előtt illetlenül érintett egy nőt. Meglakolt érte keservesen. Letartóztatták, meghurcolták, meg is büntették s mindenképen megtorolták rajta az erkölcselenséget, amelyet elkövetett. Igaz, hogy egyetlen énekes sem kapott olyan reklámot, mint ő. A publikum kíváncsi rá és mesés összegeket ajánlanak neki egy-egy vendégszereplésért. Legutóbb, így jelentik New-Yorkból, a Manhattani Opera House-hoz szerződött s már legközelebb New-Yorkba érkezik, hogy vendégszereplését megkezdje. De partraszállása elé akadályok gördülnek, mert az amerikai bevándorló hivatal komolyan foglalkozik azzal a gondolattal, hogy *Carusot*, mint *alkalmatlan idegent*, ne engedje partra szállni. Az amerikai bevándorló törvény az olyan embereket, akiket valamely büntett vagy vétség miatt elítéltek kitiltja az Egyesült-Államok területéről. Minthogy *Caruso* jogi képviselője megfizette azt a pénzbürséget, amelyre a new-yorki bíróság az énekest az állatkertben viselt dolgai miatt elítélte, nincs rá mód, hogy ezt az ítéletet megsemmisítsék vagy megfőlebbezzék.

— **Gróf Károlyi Sándor-serleg.** *Galgóczy* Károlyt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ezidőszerint legrégebbi tagját a közelmúltban az egyesület tiszteleti tagjává választották a magyar mezőgazdaság előbbrevitelének munkájában több mint félszázadon át szerzett érdemeiért. *Galgóczy* az egyesület vezetőségéhez intézett levélben köszönte meg a kitüntetést, amelyhez 200 koronát csatolt azzal a kéréssel, hogy az alapját képezze egy serleg beszerzésére szolgáló gyűjtésnek, amelylyel az O. M. G. E. minden esztendői közgyűlését követő lakomán felújítsák gróf *Károlyi* Sándornak, a modern agrárpolitika Magyarországon való kezdőjének és éveken át vezérének emlékét. Az O. M. G. E. választmányja köszönettel fogadta *Galgóczy* adományát és elhatározta, hogy a gróf *Károlyi* Sándor-serleg beszerzésére tagjai körében gyűjtést indít.

— **Tanítók választó gyűlése.** A fővárosi új közoktatási szabályrendelete értelmében a főváros tanfőnöke két képviselőt küldenek a közoktatási bizottságba. E két képviselő választására *Trajtler* Károly a tanfőnök elnöke gyűlést hívott egybe e hó 16-ára, a Lónyai-utcai községi elemi iskola tornatermében. A választás d. u. 4—7 óráig tart. A fővárosi óvónők külön választanak egy férfi képviselőt. Ennek választása e hó 16-án, vasárnap d. e. 10—12-ig megy végbe a VII., Dohány-utca 32. sz. óvoda helyiségében. Ez alkalommal először történik meg, hogy a tanítónőknek is van szavazati joguk. *Trajtler* Károly tanfőnök ezt azzal a hozzáadással hozza az illetékesek tudomására, hogy a tanítónők ebbeli polgári jogait ez alkalommal gyakorolni fogják s a választásnál teljes számban meg fognak jelenni.

— **Házasságok.** Lászlófalvi *Veltis* Sándor kiskrói birtokos eljegyezte bisztricskai és kiskrói *Lehoczky* Emmát, néhai *Lehoczky* Nándor leányát Draskóczon.

Zákony *Zánkoni* Gyula mátészalkai póstatiszt eljegyezte özv. *Dávid* Agostonnét Pusztavacson.

Dr. *Sternberg* Zoltán ügyvéd e hó 18-án esküszik örök hűséget dr. *Adler* Adolff Szatmár vármegyei tb. t. főügyésze és lapszerkesztő leányának, *Margit*nak, Nagykarolyban.

— **Nemzetközi gyorsíró kiállítás Szegeden.** A szegedi nemzetközi gyorsíró kiállítás iránt, melyet e hó 19-én nyitnak meg, mindenfelől nagy az érdeklődés. A kiállítást a Szeged városi közművelődési palotában rendezték be. Eddig több, mint kétszáz kiállító küldte be tárgyait, háromezer gyorsírási munkával. Magyarországból ötvennyolczan 1516 darabot állítottak ki és a magyar kiállítók közt sok budapesti is van. Horvátországból öten 370 darabot, Ausztriából tizenegyen 62 darabot, Németországból huszonheten 289 darabot, Olaszországból huszonegyen 161 darabot, Franciaországból huszonketten 333 darabot, Angolországból tizenegyen 174 darabot, Svájcából hárman 74 darabot, Belgiumból nyolczan 61 darabot, Hollandiából hatan 15 darabot, Spanyolországból öten 62 darabot, Szerbiából egy 3 darabot, Oroszországból hárman 3 darabot, Romániából ketten 2 darabot, Bulgáriából ketten 25 darabot, Norvégiából ketten 4 darabot, Finnországból egy 5 darabot, Indiából egy 2 darabot, Coloradoból egy 2 darabot, Canadából egy 5 darabot, Chicagóból egy 5 darabot küldtek be a kiállításra. A kiállításon Európának majdnem minden nemzete képviselteti magát, sőt még távolabbiak is kilátásba helyezték a kiállítás megnyitására gyorsírási művekkel való képviselőtüket. Különösen érdekes dr. *Günther* Antal igazságügyminiszter, a kiállítás egyik védnökének kiállítása, aki bemutatja azokat a gyorsírói jegyzeteket, melyeket annak idején gróf *Apponyi* Albert politikai körútjain felvett.

— **Főnapj általános sztrájk.** Miskolcz városában ma reggeltől délig általános sztrájk volt. A szervezett munkások mindazokban a műhelyekben, ahol rncdes munka folyik, beszüntették a munkát. Természetesen nagy zavar, sőt ijedelem is volt mindenfelé. Sem cipész, sem szabó, sem asztalos, sem esztergályos műhelyben nem dolgoztak. Az általános sztrájk előzménye az, hogy a szervezett munkások vasárnap népgyűlést tartottak, amelyen az egyik szónok beszédében *Lukács* Béla főkapitány osztály elleni izgatást látott és a szót megvonta a szónoktól, mire a tömeg sértő szavakat használt a főkapitány ellen. *Lukács* főkapitány a népgyűlést karhatalommal feloszlatta. A munkások ezért ma általános sztrájkot proklamáltak és a sztrájk ma reggel megkezdődött. A munkások elégtétel gyanánt azt kívánták, hogy a polgármester a népgyűlés kérdésében indíton vizsgálatot a főkapitány ellen. A hatóság és a munkások bizalmiférfiai között a sztrájk megszüntetése ügyében tárgyalások indultak. Rendzavarás nem fordult elő. A délutáni órákban már az a hír érkezett Budapestre, hogy a sztrájk véget ért. A polgármester ugyanis megígérte, hogy a munkások sérelmeit megvizsgálja és igazságosan reparálja. A munkások dolgoznak ugyan, de kijelentették, hogy abban az esetben, ha sérelmeik nem orvosolhatnának, folytatják az általános sztrájkot.

— **Herkommer-verseny.** Ma reggel 6 és 9 óra között Augsburgból 131 kocsi indult el, ezek közül kettő versenyen kívül. A 43. sz. kocsi (*Edge*, *London*) feladta a versenyt.

Majnafrankfurtból jelentik, hogy a délután folyamán a Herkommer versenyen résztvevő autókocsik gyors egymásutánban megérkeztek. Elsőnek a négyes számú kocsi (*Ladenburg*, *München*) érkezett meg, amelyet a közönség lelkesen üdvözölt. A kocsik megérkezésénél jelen volt *Henrik* porosz herceg, *Frigyes* Károly hesseni nagyherceg és a száz meiningeni hercegek.

— **Osztrák-magyar matrózok szökése.** A jamestowni kiállításra kiküldött osztrák-magyar flotta parancsnoka arról értesítette az *Ellis Island* bevándorlási biztosát, hogy a hajókról tizenkét tengerészkatona partra szökött. Az amerikai hatóság nyomban kiadta a szökött katonák ellen az elfogató parancsot, s ha megfogják őket, *Ellis Islandra* szállítják, ahol a bevándorlókkal szemben érvényes szabályok szerint eldöntik, hogy beereszszék-e, vagy visszaküldjék őket. Az amerikai kikötőben vesztelő európai hadihajókról igen gyakran megszöknek a legények s a jamestowni flottanapen csupán az angol hajókról háromszázan szöktek meg.

— **Pusztító felhőszakadás.** Sopronból jelentik hogy *Hidegszög* községben és környékén tegnap rettenetes zivatar dühöngött. A borzasztó felhőszakadás az összes utakat elárasztotta vízzel. A zivatarral érkezett jégverés óriási pusztításokat végzett, míg egyik kisebb faluban a villám felgyújtott egy gazdasági épületet, amelyben öt gyermek elégett. *Edeháza* községben a vízár behatolt *Perst* Károly kereskedő házába és onnan egy bölcsőt, amelyben ikrek feküdtek, sodort el magával.

Koalíciós pártvacsora. A koalíciós pártok heti pártvacsorájukat szerdán, e hó 12-én tartják meg a Royal-szálló éttermében.

A letartóztatott tudós. Talán az egész világon nincs szerencsétlenebb tudós, mint dr. Eisler Róbert. Közöltük, hogy Udineban tegnap letartóztaták, mert egy igen értékes középkori kódexet elloptak. A fiatal tudós nem tudott ellentálni a kísértésnek. Már egyszer hasonló vonzóerőt gyakorolt rá egy könyv; akkor is rajtavesztett, mert észrevették. Hanem akkor elnézték a dolgot; nem csináltak belőle nagy lármát s így valahogy kimenekült a kátyuból. Most azonban aligha menekül meg, sőt nagyon valószínű, hogy az a kódex egész karrierjét fogja megrontani. Az osztrák kultuszminiszteriumtól segílyt kapott, hogy gond nélkül folytathassa tanulmányait. Az összes olaszországi muzeumok és könyvtárak használatára jogosítványt állítottak ki neki. Csak tegnapelőtt érkezett Firenzéből Udinebe s mindjárt aznap utólérte végzete. A könyvtárban néhány értékes régi kódexet kért el, amelyeket délig tanulmányozott s azután visszaadta a könyvtárosnak azzal a megjegyzéssel, hogy tartsa őket készen, mert délután visszajön. A könyvtáros csakhamar észrevette, hogy egy, a XV. századból való gyönyörű miniatűr képekkel díszített kódex hiányzik. Azonnal a szállóba ment, ahol a tudós lakott és kérdőre vonta. A tudós tagadott s kijelentette, hogy ötezer lira óvadékot tesz le, amíg a kódex megkerül. De a könyvtáros ezzel nem elégedett meg, hanem följelentést tett a rendőrségen, amely csakhamar megtalálta a kódexet a postán egy csomagban, amelyet Eisler dr. Frankenstein Mihály bécsi fényképész címére adott föl. Erre Eisler azonnal letartóztatták. A bírónban Eisler öngyilkossági kísérletet követett el. Először zsebkésével vágta meg magát, azután törött ablaküveggel akarta föl vágni az ereit. Állapota azonban nem ad okot az aggodalomra s valószínűleg egy héten belül teljesen fölépül.

A bolgár egyetem váltása. Miután az elbocsátott egyetemi tanárokkal annak idején indult tárgyalások eredménytelenek voltak, a közoktatásiügyi miniszter az egyetem kérdését más módon akarja megoldani, hogy az egyetem megnyitását a jövő iskolai év szempontjából biztosítsa. Tegnap ukáz jelent meg, amely öt középiskolai tanárt egyetemi tanárrá nevez ki.

Nyaraló gyermekek. A Budapesti Szünidei Gyermektelep-Egyesület idei telepeseinek felvétele, öltöztetése, elutazása és visszatérése a következő sorrendben fog megtörténni:

I. Julius havi csoportok. Felvétel és öltöztetés: (az alapítványi ajánlottak június 21-én, lányok 22-én délután 5 órakor, fiúk 23-án délután 5 órakor) VI., Felsőerdősor 17. Elutazás előtt a gyermekek mindenkor egy órával előbb gyülekeznek az illető pályaházban.

Elutazás jul. 1. 7 ó. 15 p. reggel Hegybányára 100 fiu. Visszaérkezés jul. 30. esti 9 ó. 10 p. k. p. Elutazás jul. 1. 7 ó. 20 p. reggel Trencsénbe 60 fiu. Visszaérkezés jul. 30. esti 9 ó. 45 p. ny. p. Elutazás jul. 1. 9 ó. 20 p. d. e. Zebegénybe 100 leány. Visszaérkezés jul. 30. d. u. 5 ó. 55 p. ny. p. Elutazás jul. 1. 1 ó. 55 p. d. u. Balaton-Lellére 90 leány. Visszaérkezés jul. 30. d. u. 4 ó. 55 p. déli v. Elutazás jul. 1. 6 ó. 55 p. este Fiumén át Czirkweniczába 65 fiu. Fiuméből hajón jul. 2. d. e. 10 ó. indulnak Czirkweniczába. Visszaérkezés Czirkweniczából hajón indulnak aug. 1. d. u. 2 ó. 45 p. Budapestre érkeznek aug. 2. reggel 9 ó. 05 p. a k. p.

II. Augustus havi csoportok. Felvétel és öltöztetés (lányok jul. 22-én, fiúk jul. 23-án d. u. 5 órakor) VI., Felsőerdősor 17. Elutazás előtt egy órával gyülekezés a pályaházban.

Elutazás aug. 1. 1 ó. 55 p. d. u. Balaton-Lellére 90 fiu. Visszaérkezés aug. 30. 4 ó. 50 p. este déli v. Elutazás aug. 1. 9 ó. 20 p. d. e. Zebegénybe 100 leány. Visszaérkezés aug. 30. 5 ó. 55 p. d. u. ny. p. u. Elutazás aug. 1. 7 ó. 20 p. reggel Trencsénbe 60 leány. Visszaérkezés aug. 30. 9 ó. 45 p. este ny. p. u. Elutazás aug. 1. 7 ó. 10 p. reggel Hegybányára 100 fiu. Visszaérkezés aug. 30. este 9 ó. 10 p. keleti p. u. Elutazás jul. 31-én 6 ó. 55 p. este Fiumén át Czirkweniczába 65 leány, Fiuméből hajón aug. 1-én d. e. 10 órakor indulnak Czirkweniczába. Czirkweniczából hajón indulnak aug. 30. d. u. 2 ó. 45 p., Bpestre érkeznek aug. 31. 9 ó. 55 p. reggel keleti pályaudvar.

Színházi tűz. A narbonnei színházban ma éjjel tűz ütött ki, még pedig, hír szerint, gvujtogatás következtében. A színház egészen leégett eddigi jelentés szerint emberi élet nem esett áldozatul a tűznek.

Pekingtől - Párisig. Ma kezdődött a pekingi párisi automobilverseny, melyen öt automobil, három francia, egy hollandiai és egy olasz vesz részt. Az elindulásnál jelen volt a francia, az amerikai és az osztrák-magyar követ, továbbá az összes külföldi államok ügyvivői. A versenyen résztvevő autók készítésénél tekintettel voltak az ut nagy nehézségeire, de az olasz automobil az egyetlen, amelynél az erős szerkezet károsan befolyásolja a gyorsaságot. A járműveket ellátták kötelekkel és bambuszszárrakkal és sok helyütt kuliktól fognak vonatni. Az ut nehézségei Pekingtől negyven kilométernyire kezdődnek meg. A legnagyobb nehézség valószínűleg a Nankon vidékén lesz, ahol az ut kétszáznegyven kilométernyire hegyek között vezet. A mongol határon áthaladva, a bátor utasok a hatalmas Gobi sivatagba jutnak. Az egész úton gondoskodtak állomásokról, ahol kulik és petroleumkészletek lesznek. Borghese Scipio herceg automobiljában petroleumtartány van, amelynek tartalma 1000 kilométernyi utra elegendő. Azonkívül magával visz tíz gallon vizet, sátrát és több napra elegendő élelmiszert. Egyébként a versenyzők egy nehézségről megfélekedtek és ez a kínai kormány ellenes magatartása. A kínaiak nem tudják elhinni, hogy ilyen utnak ne legyen politikai célja. Világos, hogy ezeket a sportembereket áruház mérnököknek tartják, akiket európai kormányok azzal biznak meg, hogy titkos vasúti vállalkozást készítsenek elő, amelynek végül egész Mongolország áldozata lesz. A kormány, ugy látszik, nem hajlandó utlevelet adni s azt akarja, hogy az autómobilokat ösvérek vonják. Az európai követek minden igyekeztükkel azon vannak, hogy a nehézségeket megszüntessék. Egyébként a pekingi lakosság a motor iránt sem érdeklődik, a nép semmi érdeklődést nem tanusít az idegen találmány iránt.

Az Újságírók Egyesületéből. A Budapesti Újságírók Egyesületének segítőalap igazgatótanácsa ma délután tartotta meg Cziklay Lajos elnöke alatt rendes havi ülését az egyesület új helyiségében. Az igazgatótanács mai ülésében 1040 korona segélykölcsönt és segítséget szavazott meg és több folyó ügyet intézett el.

Sikkasztó egyleti elnök. A rendőrség ma délelőtt letartóztatta Wolf Henriket, a kárpitossegédek letartóztató- és temetkezési együletének az elnökét, aki háromezer koronát sikkasztott. Wolf Henrik már tizenégy éve áll az egylet élén és mindenki jóra való, tisztességes embernek tartotta. Az egylet pénztárnoka volt az egyetlen, aki nem így vélekedett Wolf Henrik felől. Már régebben gyanakodott főnökére, de nem sikerült olyan bizonyítékokat szereznie, amelyekkel nyíltan felléphetett volna Wolf ellen. Tegnapelőtt végre tüzetesen átvizsgálta az egylet könyveit s ekkor megállapította, hogy az elnök kisebb-nagyobb összegekben összesen háromezer koronát sikkasztott. Az egylet erre megtette a bűnvádi feljelentést Wolf ellen, ki a sikkasztást beismerte. Ma délután már átkísérték a bűnös elnököt az ügyészség Markó-utcai fogházába.

A főiskolák fényképképzésének. A magyar egyetemek és főiskolák fényképképzésének zsürije tegnap délután ült össze; tagjai voltak: K. Lippich Elek min. osztálytanácsos, Vajda Zsigmond és Tojnay Ákos festőművész, Müller Bertalan, a Photo-Club és Hajdu Hoffmann Viktor, az Amatőrök Orsz. Szövetségének küldötte és dr. Kohlmann Artur, az Amatőr szerkesztője. Az első díjat Fejér Imre Művész című képének, a másodikat Kárácz Géza tanulmányának ítelték oda, a harmadik díjat Linka és Gsch Reggel című képe nyerte el. Diszoklevelet kaptak: Iván Béla Rezső, Herczegh Imre László és Kogutovitz Károly, elismerő oklevelet Mozolovszky Sándor, Pintér Ernő, Csitáry Gyamánetz Kálmán és Cacsinovicz Lajos kapott. A zsüri ezenkívül B. Romeiser Ferencnek, ki versenyen kívül állította ki képeit, elismerését fejezte ki.

Elutasított küldöttség. A budapesti táviratképesítő tegnap este népes gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy küldöttségileg tisztelegnek Demény posta- és táviratigazgatónál és arra kérik, hogy a már fél év óta esedékes részjutalékukat utalja ki számukra. A küldöttség, amelynek szószólójául Zakár István posta és távirat-főtisztet választották, ma délelőtt megjelent Demény igazgatónál, aki azonban nem fogadta a küldöttséget.

A hála. Az aradmegyei Mácsa községben megfojtva találták a lakásán özvegy Schwarz Ferencné hetvenéves szatócsnőt. A gyilkosság elkövetésével Schwartzné huszonöt éves fogadott fiát Schantzner Józsefet gyanúsítják. Schantzner letartóztatták s tegnap beszállították az aradi ügyészség fogházába.

Koós zálogházi igazgató nyugalomban. Koós Ottó kir. tanácsos, a budapesti m. kir. zálogházak igazgatója, több évtizeden át teljesített buzgó és kiváló szolgálat után most nyugalomba vonult. Ez alkalomból a zálogházi tisztviselői kar testületileg bucsuzott érdemes igazgatójától. Utána a zálogházi közvetítők egyesületének küldöttsége tiszteltette Koósnál, akiknek nevében Füredi Sándor elnök mondott köszönetet az eddigi szives előzenyességéért. Koós igazgató meghatva mondott köszönetet egy a tisztviselők, mint a közvetítők ragaszkodásáért.

A Vörös-kereszt egyesület köréből. Gróf Csekolics Endre, a vörös-kereszt egyesület elnöke e hó 8-án Londonba utazott, ahol a vörös-kereszt egyesületnek nemzetközi értekezletén fogja a magyar egyesületet képviselni. Ugyanebből a célból elutaztak dr. Farkas László főjegyző és Piret de Bihain Lajos választmányi tag. A cs. és kir. közös hadügyminiszter a londoni értekezletre a hadügyminiszterium képviselőjében dr. Steiner János fő-törzsorvost küldte ki. — Dr. babarcsi Schwartzner Ottó főgondnok hat heti időtartamra a radéimi fürdőbe ment, az egyesületi ügyeket azon idő alatt is személyesen intézi. — Az ápolónői vizsgálatbizottság Budapestben e hó 24-én délelőtt fél 10 órakor tartja az Erzsébet-kórház tantermében rendes ülését, mely alkalommal vizsgált tesz öt segédápolónőt, tíz világi tanuló és két irlgalmis nővér.

A szociálisták tolvajai. Az újjászervezett szociálista párt vezetősége körülbelül két hónappal ezelőtt följelentést tett a rendőrségen, mert a párt helyiségeiből mintegy százötven magán levelet és fontos okmányokat elloptak. A vizsgálat kiderítette, hogy a lopást főbirelt emberek követték el azok érdekében, akik a párt ellen évek óta elkeseredett harcot folytatnak. Az ügyben legközelebb letartóztatások várhatók.

Vak gyermekek jutalmazása. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter a vakok budapesti országos intézetében megüresedett Sebásti család-féle magánalapítványi helyet, a kegyur kijelölése alapján Csery József Lajos vak gyermeknek s a Kassa sz. kir. város-féle alapítványi helyet Oláh Erzsébetnek adományozta; továbbá az intézeti orsz. alapítványok V-ére Bierman Ferencz, az izr. orsz. alapítványok VII-ére Bleich Hermann, az intézeti orsz. alapítványok XVI-ára Jarotta Margit, a Prónay A.-féle orsz. alapítványra Kovács István, az intézeti orsz. alapítványok III-ára Mészáros Imre, a gróf Gyulay-féle orsz. alapítványok III-ára Pintér Károly, az intézeti orsz. alapítványok XII-ére Somogyi János, a Laczkovich Miklós-féle alapítványok V-ére Szloboda Antónia, a Hany B.-féle alapítványok II-ára Szücs Sarolta, az Ivanits Elizem-féle alapítványokra Kirschner Márton, a Batthyány Károly-féle alapítványra Korencsik Gizella s végül a Palásty Géza-féle alapítványra Volcz János vakgyermeket nevezte ki.

Elfogott kereskedő. A löcsei vizsgálóbírószág megkeresésére a rendőrség ma elfogta Blücher Zsigmond 33 éves kereskedőt, akit család miatt köröztek. Blücher tizlete csőd alatt állott, de hitelezőivel egyezkedni kezdett. A csődöt erre feloldották a hitelezők, mire Blücher hirtelen eladta mindenét és a pénzzel Budapestre szökött. A rendőrség átadta Blüchert az illetékes hatóságnak.

Halálozások. Teljes férfikorában, alig ötvenharmadik évében meghalt ma Véri Károly fővárosi törvényhatósági bizottsági tag, aki hosszú időn keresztül a belvárosi Sasok oszlopos tagja volt. Régebben a Váci-utcai különlegességi dohánytözsde berőlje volt Mayer nevű társával, aki viszont az öreg Szemeknek volt előzőleg kompanistája. Temetése holnap csütörtökön délután lesz a Kerepesi-úti temető halottas házából.

Possel Adolf, köztisztelőben álló tatai kereskedő ma 76 éves korában Tatán meghalt. Az elhunytban Possel Gusztáv, a Neues Politisches Volksblatt szerkesztője édes atyját és Pád Jób a Magyar Nemzet munkatársa nagyatyját gyászolja. Halála Komárommegyében általános részvételt kelt.

Koch, a dán legfőbb bíróság elnöke ma délelőtt elhunyt Kopenhágában.

Clavis Hogues ismert francia író és képviselő 56 éves korában elhunyt Párisban.

Iparművészeti tárgyak árverése. Az állami iparoktatási intézetekben készült kiállítási munkák; és pedig butorok, fonott kosárak és egyéb iparművészeti dísz tárgyak e hó 26-án délután 4 órakor a m. kir. technológiai muzeumban (VIII., József-körút 6 sz.) nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek fognak eladatni. A tárgyak ugyanitt napoként délelőtt 9—12-ig megtekinthetők és a fel-tüntetett eredeti árak mellett azonnal is megvásárolhatók.

A Körös áradása. A Körös áradása szün-félben van. A vizállás ma 175-re apadt. Békésnél a kettős Körös 450 fokra áradt, így az árvízveszély igen nagy. Nagyváradon a tegnapi megrongált hidat helyreállították. A veszély el van hárítva. A part mentén a védő őrségeket megerősítették.

— **A pöttillel rablógyilkosság.** Gullner főispán kocsisának meggyilkolása ügyében a nyomozás eddig még nem tudta megtalálni a helyes nyomot. A rendőrség alaposnak látszó gyanúja két gyanúsítottra vonatkozolag már meghiúsult. A gyanúsítottak — egy volt pénzügyőr, aki a gyilkosságot megelőzőleg Pöttilén megfordult s aztán Brassóba utazott; továbbá egy volt gépész, aki hasonlóképpen sokféle alapon gyanúra szolgáltatott okot — teljesen igazolták alibijüket. A nyomozás bizik ugyan, hogy a meglevő adatok alapján sikerül még kézrekeríteni a bűnöst, de mégis úgy látszik, hogy sokkal körömföntebb gonosztevővel van dolguk, aki előkészítette az egész tervet és a menekülést. Nagy baj az is, hogy a közelben dolgozó munkások egyáltalán semmiféle adatot nem tudnak a nyomozás kezébe juttatni. Ugy látszik, hogy itt már a véletlen segítségére kell számítani. A vizsgálat a Mannlicher-töltények számáról megállapította, hogy a gyilkos karabéllyal dolgozott. Szintugy tudják már, hogy az elrabolt összeg 1156 korona 61 fillér volt. A lovak 600 korona értéket képviseltek. Az állítólagos gyilkos leírása: 30 év körüli, közép nyulánk termetű, vöröses, szürkeruhás egyén volt.

— **Leleplezett tolvajok.** A rendőrség letartóztatta Horváth Dániel, Baranyai Miksa és Fried Ferenc csavargókat, akik a Fecske-utca 17. számú házában nyitott ablakból ellopták Lusztig Stefánia hivatalnoknő kékításkáját, amelyben négyzázhatvan két korona készpénz volt. A tolvajok úgy kerültek kézre, hogy az egyikőt az osztoskodás folytán ráeső részt ellopták s ebből a Karpfenstein-utca 22. számú házában nagy veszekedés lett, amelybe végül a rendőrség is beleavatkozott. A rendőrség a pénz eredetét is kutatni kezdte s ekkor kiderült a tolvajlás, mire az egész társaságot letartóztatták.

— **Pályázat a hadapród-iskolákba.** A honvédelmi miniszter felhívta a törvényhatóságokat, hogy igyekezzenek társadalmi uton odahatni, hogy a császári és királyi hadapród-iskolákban betöltés alá kerülő helyekre minél többen pályázzanak, különösen pedig óhajtható volna, hogy a lovassági és a traiskircheneri tüzérségi hadapródiskolába való felvételre a magyar ifjak nagyobb számmal pályázzanak, mert ezen hadapród-iskolák párhuzamos magyar osztályai csakis akkor állíthatók fel, ha azokba elegendő számú magyar ifju jelenkezik. Az érdeklődők a es. és kir. hadapród-iskolák bővebb ismertetésére szolgáló „Tájékoztató”-kat a honvédelmi miniszterium segédhivatali főigazgatójától díjmentesen kaphatják.

— **Meggyilkolt birtokfelügyelő.** Életével lakott Ghyka román hercegnek Zathureczky nevű birtokfelügyelője azért, mert néhány román parasztnak nem engedte meg, hogy a herceg birtokán legeltesse. A birtok egy része ugyanis ányulik Csikmegyébe. Ezen a részen oláh parasztok legeltették nyájukat. Zathureczky ezt nem akarta megengedni, mire a parasztok dorongokkal agyonverték. A szerencsétlen felügyelőt két gyermeke és özvegye gyászolja.

— **Erdészek és orvvadászok harcra.** A pusztavámhához tartozó bokodi erdőben — mint Székességhírvárról jelentik — a minap nagy harc folyt erdészek és vadászok között egy erdőszegben, melynek gróf Merán a tulajdonosa, nagyban grasszáltak az orvvadászok, kik különösen a nagy vadakat pusztították. Vasárnap este Urbán József erdész, aki egy erdőkerülő társaságában rendes körútját tette az erdőn, egy tisztáson három orvvadászt pillantott meg, amint azok egy már elcsett szarvast czipeltek vállukon. Urbán megállásra szólította fel a vadászokat. Ezek azonban ehelyett, eldobva a szarvast, fegyvereikhez nyultak és tüzelni kezdtek Urbánra és kísérőjére. A főerdész és társa a támadásra szintén lövéssel feleltek. Jó félóraig tartott a harc, amely végre is a két vadászónak, Macher János és Novák János pusztavámi lakosok halálos sebesülésével végződött. A harmadik vadász, Menyhart János sértetlenül elmenekült. Ugy szintén sértetlen maradt a főerdész és kísérője is, akik a fák mögött húzták meg magukat. A csendőrség nyomozást indított az ügyben.

— **Szabadon bocsátott áruló.** Turczimai Davidowsky Emil lovagot, akit nemrég árulás miatt Bécsben letartóztattak, ma szabadon bocsátották. Kiderült, hogy Davidowsky ajánlkozott kémszolgálatra Oroszországnak, Francia- és Olaszországnak, de sohasem volt módja és alkalmá, hogy árulást követhessen el.

— **Tanulótársak találkozása.** Dr. Sebestyén Károly gimnáziumi tanár fölkéri azokat a hölgyeket, akik 1902 június havában a *Barcsay*-otcazi állami főgimnáziumban tettek érettségi vizsgálatot, hogy megállapodásuk szerint e hónap 16-án déli tizenkét órákor az intézet tanácskozó termében (földszint jobbra) összegyűlekezzenek.

— **A Magyar Mérnök- és Építészegylet** e hó 14-én este 6 órákor választmányi ülést tart. Napirend: Az építési tervpályázatok szabályzata. Felirati javaslat a magyar országos felmérések újjászervezése tárgyában. Szabályzat a vasbeton-szerkezetek tervezése ügyében. Bejelentés az International electrotechnical Commission helyi bizottságának megalakítása tárgyában. Folyó ügyek. Indítványok.

— **Szabadgondolkodók kongresszusa Pécsen.** A szabadgondolkodók pécsi társasága nevében dr. Doktor Sándor, dr. Fourgon Lajos és Roth Miksa, a társaság elnökei, dr. Hajdu Gyula és dr. Szilárd Armin, a társaság titkárai most küldték szét a meghívókat a szabadgondolkodók országos kongresszusára, amelyet június 29-én és 30-án tartanak meg Pécsen. A jelentkezők június 23-ig közöljék szándékukat a pécsi társaság titkárságával; a résztvevők megkapják a pécsi kiállítás látogatóit illető menetdíjkezdményt, amely szerint Pécsre harmadik osztályú jeggyel második osztályon, második osztályú jeggyel első osztályon utazhatnak.

— **Fertőző betegségek.** A tisztí főorvosi hivatal jelentése szerint az elmúlt héten a következő fertőző betegségek fordultak elő a főváros területén: Tífusz 6, — kanyaró 144, — vörheny 44, — szármárhurut 19, — difteritisz és gége-gyulladás 16, — gyermekágyi láz 1, — bányahimlő 21, — fültügyulladás 10, — egyptomi szembetegség 20. — Halálos: Tífusz 1, — kanyaró 9, — vörheny 2, — szármárhurut 3, — influenza 2.

— **Öngyilkosság Flóbert-pisztolyal.** Schlégl József 57 éves kályhás ma reggel Alkotás-utca 20 számú lakásán Flóbert-pisztolyal halántékon lötte magát. Súlyos sérülésével az irgalmasok kórházába szállították.

— **Hamis ötvenes.** Bécsben az utóbbi napokban számtalan üzletben megjelent egy gyászruhás fiatal asszony és mindenütt egy-egy hamis ötvenkoronással fizetett. Tegnap férjével egy lottó-gyűjtőben szintén hamis bankjegyet akart fölvaltani. Ott azonban fölismerték a hamisítványt s rendőrt hívtak, aki letartóztatta a bankóhamisítót. A férfi neve Sturm Károly, huszonhét éves rézmetsző; a felesége huszonhárom éves.

— **Balesetek.** Nagy József fuvaros ma reggel az óbuda rakparton kocsiával beleesett a kanálba. Mielőtt bala esett volna, kimentettek. — **Trebics** József asztalos a Ferencz József-híd pesti oldalán egy dereglyéről a Dunába esett. A közeli hajósok hihuzták a vízből a fuldokló embert. A Wahmann-utca 5. szám alatti Roheim-féle fátalpen Kurucz Oszkár 17 éves munkást egy gépszij elkapta és a bal karját leszakította. Kuruczot súlyos sérülésével a Rökus-kórházba vitték. — **Nagy** Károly kocsis egyfogatu bérkocsijával az Illés-utczában elütötte Nedót Sándor bérkocsissegédét. Súlyos zúzódásaival a Dolog-kórházba szállították. — **A Vass-utca** 9. számú ház építkezésénél Iványi József 35 éves munkás leesett az állványról és meghalt.

— **Titokzatos halál.** Jungbunzlauban váratlanul meghalt **Hutka** József, a 10. landwehr-gyalogezred őrnagya. A városban azt beszélék, hogy az őrnagy párbajban esett el. Hutka 50 éves volt, családot, öt árva hagyott hátra.

— **Halál a lakodalmon.** Horváth Pál biztosító tisztviselő tegnap tartotta lakodalmát Aradon. A lakodalmat táncmulatsággal fejezték be, mely igen szomorú véget ért. A tánczó párok között járkált ugyanis **Németh** Gyuláné, a menyasszony nagyanyja. Az öreg asszony a mulatság alatt hirtelen rosszul lett, összeesett és meghalt.

— **Földrengés.** Goayaquilben tegnap délután 3 óra 30 perczkor hosszabb ideig tartó heves földrengés volt észlelhető, amely pánikot okozott. A földrengést a Botopaxi működésével hozzák összeköttetésbe.

— **Öngyilkos torradalmár.** Egy fiatal, előkelő orosz, a Péterhoiba menő vonaton öngyilkosságot követett el. A **Novoje Vremja** értesülése szerint az öngyilkosnál talált irományokból kiderült, hogy neki az lett volna a földadata, hogy az udvarban terrorista merényletet kövessen el. Ugy látszik, ezt bárta meg az ifju s ezért követte el az öngyilkosságot.

— **Fiatal öngyilkos.** Kassán este fél hét órákor Krausz Jenő 18 éves csikszentdomokosi fiatal ember mellbelötte magát a Kossuth Lajos-utcai Otthon szállóban. A mentők a kórházba szállították. Allapota életveszélyes. Tettének oka eddig ismeretlen.

— **A tömeg bűniet.** Nápolyban a Garibaldi-körzön a közúti vasut elgázolt egy nőt és gyermekét. Az izgatott tömeg több helyen megtámadta a közúti vasúti kocsikat és kettőt közülök felgyújtott. A közúti vasut kocsijainak védelmére rendőrséget és katonaságot küldtek ki.

— **Kötélhalál.** A Salzburgi esküdtbírósg **Pluhar**zól, Mühlberger postavakornok gyilkosát kötéllal halálra ítélte.

— **A párisi társasutazás** iránt, melyet a VII. ker. függetlenségi és 48-as kör rendez, széles körben élénk érdeklődés mutatkozik, mely az eszme megpendítőit fényes sikerrel biztatja. A társaság utját a szép Tirolon át veszi s Zürichben egy napra megállapodik. Párisban hat napot tölt a társaság, visszafelé pedig Svájc gyöngyét, Luzernt választja egy napra pihenőül. Részletes programok a Magyar Utazási Vállalat r.-t. irodájában, Budapest, IV. Eskü-ut 3. sz. alatt kaphatók.

— **Rajeczfürdő igazgatósága** állami, törvényhatósági és vasúti tisztviselők, illetve alkalmazottaknak, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdászoknak ez évi június 30-ig, valamint augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéreknél 50 százalék, az egykoronás tükörfürdőknél szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektust kívánatra ingyen küld. Allandó posta-, távirat- és vasút-állomás a fürdőtelepen.

— **Újdonságok az „Apolló-Színházban.”** Az „Apolló Színház” e heti műsorában látjuk mind azon képeket, melyekkel a kinematográfia az egész világon a legnagyobb sikereit aratta. De nemcsak ebben nyújtja a legtöbbet az „Apolló Színház”, hanem a koronázási jubileum alkalmából készült felvételeit, az új Mezőgazdasági Múzeum leleplezését. Ő felsége jelenlétében és a napokban történt aktuális eseményeket mind bemutatja. A magyar evezősport egyik legfényesebb diadalát, a vasárnap reggalt szintén bemutatja. Nem az elhamarkodott sietség, hanem a mindenben megnyilvánuló tökéletesség jellemzi ezen vállalat munkásságát, mely külföldön is becsülést szerez a magyar névnek.

— **A Bokerow cirkszusz** kiváló műsorának mostani szenzációja a **Gregori**-csoport. Hasonló akrobata csoportok már voltak Budapesten, de amit a 8 Gregori mutat, az páratlan a maga nemében. Ezek az emberek valóságos repülnek és a cirkszuzközönség nevezte el őket villámakrobatáknak. — Kiváló még a **Jungmann** költő-tánczoscsoport, a **Lecusson-lovascsoport**, **Gautier** lóidomítási, a **Belling Góbert**, **Albano**, **Permanee** bohócok, nagyon tetszenek **Beketow** Vardia és **Feodora** iskolalovaglái.

x **Ha** öszül a haja, használja a **Stella**-vizet. Üvegje 2 korona Zoltán B. gyógyszerárában Budapest, Szabadság-tér.

x **Zászlók**, czimerek, minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x **Bob-nashajtó** a legkellemesebb, 10 f.

x **Nászajándékok** Rothausser. Deák-tér 6. sz.

x **Az** előkelő világ kiváló előszeretettel keresi fel a Michelstädter utóda Váci-utca 3. szám alatti czipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert czipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpa bevése vannak és így tulkövetelés nem létezik.

x **Kecskeméti** bússzuzsége. A pécsi országos kiállítás temérdek látóvalója között van valami, am már a legelső napokban is teljes mértékben magára vonta a közönség érdeklődését: az Alföldi Cognacgyár r.-t. kiállítása. Ez az agilis és gyönyörű telep, melynek népszerűsége immár páratlan Magyarországon, minden produktumából küldött mutatót a pécsi tárlatra s megint pompás bizonyosságot szolgáltatott afelől, hogy az igazi érdem minden hangzatos frázisnál többet ér. Ennek a gyárnak nagy és maradó érdemei vannak, mert a magyar közönséggel megszerettette az ő magyar gyártmányait. Igaz, hogy ez könnyű dolog volt, mert gyártmányai valóban kiünöek. Barackpálinkája immár nemzetközi specialitás, cognacja, likőrei pedig a leghíresebb francia produktumokkal is kiállják a versenyt s e mellett lényegesen olcsóbbak, mint amazok. Szinte azt lehetne hinni, hogy öreg kolostorok titkait lesie el a kecskeméti gyár, a pálinkagyártás igazi művészetének rejtelmeit, melyeket a középkorban bölcs és gourmand szerzetesek őriztek a czelláik magányában. A pálinkákon kívül az alföldi cognacgyár a szeszfőzőinek modelljét is kiállította, ami méltán ejti bámulatba a nézőket, mert ehhez fogható telep egész Európában sincs. Kecskeméten, az Alföldi Cognacgyárban, 45,000 hektoliter különböző pálinkát gyártanak évenként. Ugy-e hatalmas szám? Ime, hogyan tud föllendülni egy magyar iparvállalat is, ha nem a hazafiasság provokálásával, hanem becsületes munkával és szaktudással igyekszik híveket toborozni magának.

AZ EGYETERTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 825. szám.

Verdikt.

— A rétsági haramiák ítélet előtt, —

Budapest, június 11.

Ma volt ennek a szörnyű monstre-pörnek a legutolsó napja, holnap már ítélethozatalra kerül a sor, az esküdteknek ma hozott verdiktje alapján.

A hatalmas tárgyalóterem ma is telve volt szorongásig kíváncsi emberekkel, s az emeleti karzatokról világos női toalettek és színes nyári kalapok tarkáltak bele a fülledt, árnyékkal teli szürke levegőbe. Mindennütt ugyanazok az arczok, amelyek egész héten itt verejtékeztek az izgalmak forróságában. Ma is ugyanaz a tömeg, vagy lehet, hogy csak a típusok olyan egyformák, de különbséget tenni alig lehet. A padosorokban ott van a szenzációs büntérgyalósok rendes közönsége. Elöl egy pár jól fészült és jól öltözött fiatal fiskális, modern büntetőjogászok. Ezeknek környékén az udvar, kevésbé fészült és mérsékeltbben elegáns ügyvédbojtárok, leendő kriminalisták és azoknak ismerősei, akiket bepártfoglaltak magukkal a terembe. Odébb, a legszélső padokban egy pár újságíró jegyzet, idegesen püsszelve hátra, ha az elegáns fiskális urak környékén nagyon is élénké válik a jogi vélemények kicserélése. A közbülső sorok tájékán látni elszórtan egy-egy katonai egyenruhát is, azok csendőrnök készülők állítanak, akik már informálódni járnak ide. Hátrább aztán, a mélység jótékony homályában, itt-ott jellegzetes arczok fakó silhouetteje rajzolódik ki. Anyira típusok, hogy szinte ismerjük őket. Éppen ilyen ismerős a női karzat közönsége is. Amennyire a mélyből látni lehet föl a mellvédig, a hiszterika mellett ott van a fekete fejkendő falusi némbor is, akinek egy-egy vagy más köze van a lent lüktető drámához. Tulcsulyban azonban a vékony vonalú, vibráló profil van. A kérdések fölolvásásánál a bágyadt szemhéjak fáradtan lecsukódnak s a keskeny rés nyílásán csak a szemek vékony fehérje sejtethető. Aztán mozgás kél odalenn, bevezetik a vádlottakat, s az imént még fénytelen tekintetek egyszerre beleizzanak a félhomályba. Ezek izgalmakért jöttek ide. A vér illata, a perverz sővárgás hozta ide őket. Szóval együtt vagyunk szépen. Éppen kitelnék belőlünk egy jóra való kis társadalom.

Lent a terem tengelyében, a megszokott gruppirozás. Ezúttal azonban a szokottnál valamivel hatásosabb. Az elnök emelvénye előtti asztalon vérozdás gyilkoló szerszámok: vasdorongok, revolverek, amelyeknek agyával koponyáztak szíj-jel. Aztán két hatalmas katonafegyver; ezek az emberek a modern technika minden vívmányát felhasználhatják az emberirtásra. És az üzleti berendezés eszközei ott vannak csendéletbe rakva az elnök előtt. Az égő asszonyi szemek pedig beteges sővárgással tapadnak meg a borzalmas holmikon. Kiegészítik a csoportot a feltört postáládák fekete vérfoltos ronesai. Tobzódhat rajtuk a fantázia.

A vádlottak azonban nincsenek benn a teremben. Az esküdtek sem; most várják vissza őket a verdikt-tanácskozásokról. Lent a korlátok körül egy pár törvényszéki szolga ódöng, a bírák is unatkoznak és valami álmos mozdulatlanság fekszik az egész termen. A hallgatóság izgalma is engedett, az arczokon látszik az ernyedtség, mintha az egész heti láz bennük kulminált volna. Pedig lehet, hogy nem is ezek hallgatták az első tanuvalomlásokat.

Ebben a siket zsongásban aztán, valahol kint, egyszerre becsapnak egy ajtót. Mozgás támad. Jönnek az esküdtek. A levegő hirtelen villamossá válik, s mikor a fáradt, elcsigázott polgárbírák bevonulnak a korlátok mögé, a feszültség ismét teljessé lesz. Szivetszorító csendességben hangzik fel az esküdtek főnökének első pár szava. Elvasni kezdi a verdikt szövegét. Rendre a kérdéseket s a választ, amit az esküdtszék hozott. A legsúlyosabb ügyekkel kezd, s a nehezen lélekző tömeg extázis-izgalmaiban várja a szörnyű szöveget, amelyeknek végakkordjából a halál lehetete száll ki. Zsibbadó idegekkel gondol arra az élő, mozgó hullára, aki

valahol odakint egy fapadon kuporogva nem is sejtí meg, hogy idebenn már tudják az ő enyészését.

És az esküdte egyhanguan, szüntelenül mormolja: . . . a rablógylkosság büntetében nem bűnösnek mondja . . .

Szinte sipolva hördül fel a tömeg.

— Nincs vér! Nincs hóhér! Nincs vér-fagyasztó perverz bujálkodás a halállal.

A parokézizmusig korbácsolt idegek feszültsége egyszerre robbanásszerűen enged, s a kinzó vitustánczot járó arczokra a meglepett csalódás buta kifejezéstelensége ül ki. Tovább aztán nem érdekel senkit a dolog. Mert ha a főbűnös menekül, akkor nem kap itt kötelet senki. És a perverz gyönyörűségétől megfosztott tömeg szinte keserű haragot érzett az esküdtek iránt. Itt-ott, egy-egy száraz nyelés csuklása volt hallható és sötét, gyűlölködő tekintetek szálltak a korlátok felé.

Egyetlenegy esetben sem mondotta ki az esküdtszék a bűnösséget minősített rablógylkosságban, csak rablással párosult szándékos emberölésben. Ez pedig azt jelenti, hogy még a fölbujtó *Oláh-Simkó* István is menekül a halálos ítélettől s a törvényszék holnap ítélete legföljebb csak életfogytiglani fegyházra szólhat.

A verdikt tehát nagy diadala a védőügyvédeknek és — mondjuk ki hát! — diadala a modern humanizmusnak is, mert a társadalom ez egyszer nem fog ölni.

Az esküdtek azonban, mintha egy kicsit szegyelelnék az igazmondásukat. Talán érzik, hogy valamelyes obligóban voltak a halál szenzációira éhes tömeggel szemben. Egyhanguan folyik különben a verdikt összegezése, a hallgatóság már nem is kíséri figyelemmel. Jövés-menés, sutogás támad, amely néha elfojtott vitaközönséghez hasonlít. Az elegáns fiskális urak magyarázzák az esküdtek bornirtságát.

— Ilyen verdikt!

Végre jön a piéce de resistente. Az elnök becsitáztatja a vádlottakat, hogy közölje velük a bírák igazmondását. — Most már azonban nem fogadja mozgás a szcenariát. Azok az emberek nem érdekesek többé. Hiszen mind élve marad . . .

Hat föltett sapkájú börtönőr kíséri be a vádlottakat, akik esetlen bókkal hajlanak meg az esküdtek előtt, aztán otromba, nehéz járással lépnek az elnök elé.

Sorba állanak.

Mindenik a maga paraszti gunyáját viseli; csak *Oláh Simkó* István van rabruhában, meg egy nagytestű siheder legény, *Kadvány* Dániel hord urasabb holmit, keményített galléru fehér inget.

Az elnök elmondja előttük, hogy miben bűnösök és a börtönviselt, kitanult gonosztevők megértik, hogy a hurok levált a nyakukról. A Káinbéllyeges fakó arczokra egy szörnyű, fintorgó mosolygás lebben.

Nem is élnek többé védekezési jogukkal é *Oláh Simkó* István mondja helyettük nagyon élénken, hogy megnyugszanak a védőjük szavában.

Eddig tartott. Hélet holnap lesz és a terem ürülni kezdett. Pedig érdemes volt a vádlottak elvezetését is látni, azokat az emberirtó szörnyeket közelről megsejlelni. Csupa jellegzetes típus mindenik. A degeneráltság ott ül az arczokra írva. A homloka csaknem mindeniknek laposan hátra fekvő. Csak *Kadvány* Dánielnek van magas boltozott koponyája, hátul azonban szinte meredeken lapul be a forgó, úgy, hogy a feje egészen hegyesnek látszik. A szeme azonban mindeniknek keresztbe metszett s egészen bent ül a homlokcsont alatt. Érdekes és jellemző azonban, hogy az ortótól csaknem három ujjnyira szét esnek a szemüregék. És ez teszi az arczukat olyan szörnyen kifejezővé. Az atavisztikus közönség jelle valamennyinél az is, hogy az ortóscsontja benyomott és széles, amit még föltűnőbbé tesz a pofacsontok kiugró keménysége és ez áll még az állkapocs durva, majdnem brutális előrenyomulása. Valamennyi anatómiai elfajulás a degenerált állatember sajátossága.

Kiválik azonban ebből a társaságból *Zomborka* István, akinek nincs is köze a büntetkekhez.

Közönséges arczu parasztleány és valami apró tolvajlás miatt került bajba. Ő juttatta azonban hurokra az egész bandát és sokszor téved feléje sötét, fenyegető tekintet.

Holnap ítélethirdetés lesz.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Operaház.** Anthes szerződészerűleg csak május végéig tartozik nálunk énekelni. A színházi évad mai előrehaladott stádiumában pedig már csak Wagner és Puccini képes közönséget csalogatni az operaházba. Különösen „Tosca” nem vesztette el vonzóerejét, ami — valljuk meg őszintén — első sorban *Krammer* Teréz fenomenális alakításának tulajdonítható. Hogy azonban az ő nagystíliú művészetében ma is gyönyörködhetünk, azt csakis *Lunardinak* köszönhetjük, aki a távollevő Anthes helyett ezúttal először énekelte Cavaradossi szerepét. Nem minden szerepében látjuk szívesen a mi olasz tenoristánkat. Nem szeretjük olaszos modorosságát és színpalharsogató túlzásait. De ma ennek nyoma se volt alakításában. Kellő szenvedélyvel adta ugyan szerepét, kivált a második felvonásban, de azért mindvégig nemes egyszerűség és előkelő izlés uralkodott énekében és játékában egyaránt. A harmadik felvonásban pedig oly meghatóan és annyi érzéssel énekelte a levéláriát, hogy azt köz-kívánatra meg kellett ismételnie. Azt mondanunk sem kell, hogy nagy diadalt aratott ismét *Krammer* Teréz és *Beck* mint *Scarpia* szintén kivette a maga részét a közönség elismeréséből. a. k.

(*) **A színművészeti akadémia új igazgatója.** Az országos színművészeti akadémia igazgatója, dr. *Váradi* Antal udvari tanácsos egy évi szabadságot kapott, melynek lejártával nyugalmába megy. Gróf *Apponyi* Albert közoktatásügyi miniszter, a színművészeti akadémia ideiglenes igazgatásával *Somló* Sándort, a Nemzeti Színház igazgatóját bizta meg, aki június 15-én veszi át elődjétől az intézet vezetését.

Az Országos Színművészeti Akadémia nyugalomba vonuló igazgatója ma bucsuzott el a növendékeitől. *Latabár* Kálmán titkár nyújtotta át az intézet nagy ezüst koszoruját, megható, keresetlen szavakkal. Majd a növendékek nevében *Vizi* Sebestyén és *Benke* Tibor emlékeztek meg *Váradi* Antal elévülhetlenül érdemeiről. A távozó igazgató nemes bucsuszavait a növendékek zokogása szakította meg. És egy utolsó pillantással lelépett *Váradi* Antal arról a kis színpadról, amelyen 37 év előtt, mint növendék szavaltta el pályája bus jóslatát: „Huzd, ki tudja meddig húzhatod. . .”

(*) **Vizsgálati hangverseny.** A „Nemzeti Zenede” nyilvános évrő vizsgálati során a dél-után a fővárosi vígadó termében *Aggházy* Károly (zongora), *Baré* Emil (hegedű) és *Várady* Sándor (ének) tanárok felsőbb osztályainak tanítványai vizsgáztak. Az eredmény mind a három tanszakban a tanári karnak szakavatott és lelkiismeretes működéséről tett tanúságot. Tehetségükkel és képzettségükkel leginkább kitűntek a zongorások közül *Walter* Stella, *Német* Rózi, *Lueff* Borbála, *Chitl* Klára, *Dózsa* Edit és *Plesz* Margit; a hegedűsök közül *Haris* Ervin, *Drumár* László, *Meszlényi* Perina, *Amár* Licco, *Apor* Anna és *Tétényi* Józsa; az énekesnők közül pedig *Somogyi* Odónné és *Windhardt* Jolán.

(*) **A Petőfi-ház.** A Petőfi Társaság elnökségének képviseletében *Herczeg* Ferencz, *Endrődi* Sándor és dr. *Ferenczy* Zoltán helyszíni szakszemlét tartottak a Petőfi-házban, s ennek eredményeképpen a Petőfi-ház átalakításához már holnap hozzáfognak. Az átalakítással a Társaság elnöksége *Csimár* Károly ismert fővárosi építész bizta meg, aki a munkálatot tizennyézer koronáért vállalta el. Egyelőre csak a mulhatatlanul szükséges átalakítások történnek meg, a Feszty-féle műterem átalakítására csak később kerül a sor. Augusztus elejére befejezik az átalakítást s akkor átszállítják a Petőfi-házba a társaság gyűjtését, továbbá az özvegy *Hegedűs* Sándorné által ajánlkozott *Jókai*-relikviákat és a fővárosi múzeumban levő *Petőfi*-ereklyéket. Ugyanakkor költözik be a házba *Baróti* Lajos is, aki a Petőfi-ház muzemának őre lesz.

(*) B és holna Jenő enel niusban, hozott a összes sz eredeti ur”, a „Micz bá nát” és v vidéki sz láta el m szes szin bohóságá tarkítják a amikor a kezdő hét fűzték ki.

(*) S tegnapelő melyek is mes irány buzgóságá hegedű-la gora-tansz sággal és sőbb osztá Kovách E és Renée nikkával ol Gizella, G osztálybeli sukat, rend Margit, A Adel, Hyn és dr. Sza kal. A he hat éves C játszottak Tivadar, F versenyek közönség óvációkba fója Somo szakértelen buzgóságú június 20-

(*) A kiállítás ké szeti kiállí hó 13-ára csak 16-án pályesen.

EC

(—) A gyar Szaki évi közgy Gelléri M nagyszámú beszédében áramlatokk tetszése k jogosultság még mindig amelyek p előmozdítás nálják fel. készséggel joggal meg helyzetben mithasson. arra, hogy a szolidaritás annak is, h felismerése nagy tetsz után *Katon* multévi tev valamint a számadások vette és a adta. A köz egyhangu különösen buzgalmáér lasztása k Kormos Al választmány a magyar s sajtókiállítás sikeréről tet

(—) Az nok igazgat melyen gró foglaltsága költ. Elnök fizetések fel az eljárás, fizetése a m holott eze

(*) **Bernát.** A *Vigszínházban* holnap, szerdán és holnapután, csütörtökön, a *Bernátot*, *Heltai Jenő* énekes bohóságát ismétlik, amely most júniusban, a szezon teljében is párját ritkító sikert hozott a kedvelt szerzőnek, a színháznak és az összes szereplőknek. A *Vigszínházban* az idén hat eredeti magyar mű került bemutatásra, a „Lovag ur”, a „Rákóczi fia”, a „Dérnyé ifjasszony”, a „Micz báró”, az „Ördög” és legújabbban a „Bernát” és valamennyi nagy sikerrel járt, úgy hogy a vidéki színpadokat is az idén főleg a *Vigszínház* látta el magyar darabokkal. A *Bernátot* is az összes színigazgatók elő fogják adni. *Heltai Jenő* bohóságának előadása közben egy-egy reprizzel tarkítják a műsort. Az első repriz pénteken lesz, amikor a *Mozgó fényképek* ujjtják fel; a következő hétre pedig a *Durand és Durand* reprizét tűzték ki.

(*) **Somogyi Mór konzervatóriumában** tegnap és tegnapelőtt négy vizsgálati hangversenyt tartottak, melyek ismét igazolták a kiváló intézet igaz nem irányban való vezetését és a tanárok ügybuzgóságát. A hangversenyeken zongora, ének és hegedű-tanszakok növendékei vettek részt. A zongora-tanszak alsóbb osztálybeliek meglepő biztonsággal és rythmikus érzékkel játszottak, míg a felsőbb osztálybelieknél különösen Mendelsohn Paula, Kovách Erzsébet, Nesselfeld Olga, Somogyi Adrienne és Renéeke értelmes frazirozással és briliáns technikával oldották meg feladatukat, ugyszintén Popper Gizella, Gyulai Valéria és Gaidusek Irma. Az énekosztálybeliek közül huszan mutatták be szép haladásukat, rendkívül tetszésben részesült különösen Csillag Margit, Apor Berta báró, Kertész Dánielné, Léber Adel, Hyná Szidónia, Tar Böske, Pállya Celestinné és dr. Szalay Imre stilszerű gyönyörű előadásokkal. A hegedűosztálybelieknél feltűnést keltett a kis hat éves Garaguly Károly, nemkülönben kitűnően játszottak Daffinger Mária, Joffe Arnold, Szohner Tivadar, Farkas Emil és Hedvig László. A hangversenyek klasszikus műsorát egy előkelő közönség élénk tetszésnyilvánítással kísérte. Nagy óvációkban részesült az intézet érdemű igazgatója Somogyi Mór zongoraművész, a ki kiváló szakértelemmel és fáradságot nem ismerő ügybuzgósággal vezeti az intézetet. Az évről-évről június 20-án veszik kezdetüket.

(*) **A pécsi művészeti kiállítás.** A pécsi országos kiállítás keretében rendezett képző- és iparművészeti kiállítás pavillonját, melynek megnyitását e hó 13-ára tervezték, a közbejött akadályok miatt csak 16-án, vasárnap délelőtt nyitják meg ünneplésen.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Szakírók Egyesületének közgyűlése.** A Magyar Szakírók Egyesülete most tartotta meg rendezett közgyűlést az Országos Iparegyesületben, *Gelléri Mór* kir. tanácsos elnökletével, a tagok nagyszámú részvétele mellett. Az elnök megnyitóbeszédében részletesen foglalkozott a sajtóellenes áramlatokkal; ezzel szemben a közgyűlés élénk tetszése közben mutatott rá arra, hogy a sajtó jogosságát és megbecsülését érdemlő fontosságát még mindig nem méltányolják éppen azok a körök, amelyek pedig kulturális és gazdasági haladásuk előmozdítására egyenesen a sajtó használatát fel. Utóbb gyanánt a sajtó bizonyára készséggel szolgálja nagy nemzeti céljainkat, de joggal megkövetelheti azt, hogy igen gyakran súlyos helyzetben legalább elismerésre és támogatásra számíthasson. Zajos taps között utalt végül az elnök arra, hogy az egyesület virágzása a magyar szakírók szolidaritásának biztató jele, de egyuttal biztató annak is, hogy a szakirodalom igazi jelentőségének felismerése már csak rövid idő kérdése lehet. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után *Katona Béla* titkár beszámolt az egyesület múltévi tevékenységéről. A közgyűlés az évi jelentést, valamint a *Goldfinger* által előterjesztett zárószámadásokat és költségelőirányzatot tudomásul vette és a felmentvényt minden irányban megadta. A közgyűlés dr. *Rácz István* indítványára egyhangú köszönetet mondott a tisztikarnak és különösen *Gelléri Mór* elnöknek fáradhatatlan buzgalmaért. Végül a választmányi tagok megválasztása következett. A választmányba új tagul *Kormos Alfréd*et választották meg. A közgyűlést választmányi ülés előzte meg, amelyen az elnök a magyar szaklapoknak a kopenhágai nemzetközi sajtókiállításra való részvételéről és az elért fényes sikeréről tett jelentést.

(—) **Az Allami Tisztviselők Országos Egyesületének** igazgató-választmányára látogatott ülést tartott, melyen gróf *Batthyány Tivadart* elnök politikai elfoglaltsága miatt *Benedek Sándor* társelnök elnökölt. Elnök napirend előtt feleltette a katonai fizetések felemelésének hírére s helytelenítette azt az eljárást, hogy a polgári és katonai tisztviselők fizetése a múltban különböző időben rendeztetett, holott ezek között a junktim nyilvánvaló.

Egyuttal azon reményének adott kifejezést, hogy a katonai illetmények rendezésével egyidejűleg a polgári tisztviselők illetményei is véglegesen rendeztetni fognak, még pedig törvény útján és nem kormányrendeletekkel. Az igazgató-választmány nagy tetszéssel fogadta a felszólalást s felkérte gróf *Batthyány Tivadart*, hogy ezen közfelfogásnak illetékes helyeken nyomtatékosan adjon kifejezést. Az ülésnek hátralévő része a folyó év szeptember havában Szegeden tartandó kongresszus anyagának előkészítésével telt el.

AZ EGYETERTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.
A nyomda telefonja: 825. szám.

FŐVÁROS.

A mulatóhelyek megrendszabályozása.

Budapest, június 11.

Különösen két feltűnő és azonnal szembe-szökő tulajdonsága révén lett igen ismeretessé és jellegzetessé a külföld előtt ami szép, ujhódó fővárosunk. Ez a két tulajdonsága fény és árnyék-ként kísérte hírét mindenütt, ahol csak könyvben, hírlapokban, utikalauzokban, vagy magánbeszélgetésekben szó esett Budapestről. Ezeknek a jellegzetes tulajdonságoknak fénye fővárosunk páratlan fekvése és utcáinak, tereinak tisztasága volt, átokként kísérő árnya pedig: az az erkölcs-telen, a legtöbbször minden szeméremzésből teljesen kivetkőztetett éjszakai élet, mely itten vig dorbézolással folyt egész a késő reggeli órákig a különböző mulatóhelyeken és zengerájokban. Ez a sötét kép sokkal erősebb volt a kedvező világosnál s a nálunk megfordult idegen emlékezetében szinte kipusztíthatatlan utóhatással ragadt meg.

Régóta láttuk és tudtuk azt magunk is, hogy éjjeli életünk ezt a rákfenéjét valahogy ki kell pusztítani. Vagy meg kell szüntetnünk az erkölcs-telenségeket, a bűnrehabilitációnak e tanyáit, amelyek pusztító rombolást visznek véghez nemcsak tanuló ifjúságunk fejlődő és szellemi erejében, hanem a tisztviselők, hivatalnokok jövőjét is megrombítták és családi katasztrófáit, erkölcsi öniudatának alapját teljesen aláássák.

Ha valaki csak egyszer is végignézte azt a fenekestül felforgatott tobzódást, a zsarolások legkülönbözőbb fajtáit, melyek ezekben az éjjeli mulatóhelyeken szabadon folytak, ha valaki csak egyszer is látta az elkábitott, öntudatlan áldozatok rendszeres kifosztását, a bűnréhabilitációs alkalomszerűsét, az igazat adott a külföldnek, ahol fővárosunk mint egyike a legerkölcstelenebb városoknak ismeretes.

Ennek a vig, tozódó életnek, amely busás hasznót hajtott a mulatóhelyek összes alkalmazottainak, de a legbusásabb vérdíjat természetesen maguknak a tulajdonosoknak, — most egyszerre véget vetett *Boda Dezső* főkapitány alkalomszerű és eléggé nem dicsérhető rendelete, amelylyel éji egy óra után sorra becsukatta a füstös és bűzös büntanyákat. Véget vet a bűnös dáródásnak és rendes mederbe szorítja a főváros éjjeli életét.

A rendelet ellen — hiszen mi sem természetesebb — a mulatóhelyek tulajdonosai *Andrássy Gyula* belügyminiszterhez felebbeztek, tőle remélve és váruva a szennyes ár zsillipeinek újra való megnyitását.

Pedig csalódnia fognak és csalódnia is kell, ha éppen a belügyminisztertől várják büneik palástolását. Ha azt hiszik, hogy éppen a belügyminiszter fogja lehetővé tenni a vétkes éjjeli élet fellendülését, folytonos fejlődését, amelynek aztán gátat sohasem lehetne vetni.

Épp elegendő áldozata van már eddig is az éjjeli mulatóhelyeknek. Fejlődésük legszebb teljében letört fiatal életek, sikkasztás miatt elzárt tisztviselők, szétrombolt családi boldogságok siratói a

mulatóhelyek tulajdonosai határtalan kapzsiságának.

A belügyminiszter semmiképp sem engedheti ezt meg ezentul is. Nem lehet pártolója annak a Sodomának, mely hirhedt és átkozottá tette szép fővárosunkat.

(Uj állások a fővárosnál. Közludomásu és elvitáztatatlan dolog, hogy a főváros adminisztrációja lassu, döcögős. Két főoka van a dolognak: a teméntelen bizottság, amelynek retortáin keresztül kell mennie minden érdemlegesebb ügynek és hogy kevés a tisztviselő; jobban mondván, a meglévők nem képesek a rengeteg anyagot fel dolgozni. Uj állások szervezése válik tehát szükségessé, ha már a bizottságokat nem lehet apasztani s ez ügyben ma a jogügyi bizottság ülést tartott, ahol a következő javaslatok kerültek előterjesztésre: Dr. *Sipőcz László* árvaszéki elnök az árvaszéki tisztii személyzete szaporítását kéri és pedig két ülnöki, egy I. osztályu tanácsjegyzői és egy gyámhatósági nyilvántartó állás szervezése által. Ez a négy állás évi 23.000 korona költséget igényelne. A tanács az ügygyel már foglalkozott és csak egy ülnöki, egy jegyzői és (a nyilvántartói helyett) egy kezelőtisztii állás mellett nyilatkozott, ami évente csak 14.500 korona kiadást okozna. — Polgármesteri titkári állás szervezése iránt tett dr. *Bárczy István* polgármester előterjesztést. Ez a titkári állás két fokozatban évi 3200 korona fizetéssel és 1000 korona lakbérrel, illetve 4000 korona és 1200 koronával, továbbá három izben tíz százaléknyi ötödéves pótlékkal volna javadalmazandó. Utóbbi állás a polgármester által kinevezés útján, illetve a tanács által választás útján volna betöltendő.

(A jogügyi bizottság ma délután ülést tartott, *Faller Ferencz* tanácsos elnöklése mellett; előadó: *Bukovszky Viktor* fogalmazó volt. A budapesti árvaszéki elnöke: *Sipőcz László* előterjesztést tett a tanácshoz az árvaszéki tisztii személyzet létszámának szaporítása iránt. A tanács kiadta az ügyet véleményezés végett a jogügyi bizottságnak, amely a mai üléséből azt javasolja, hogy szervezzenek egy másodosztályu ülnöki s egy elsőosztályu árvaszéki jegyzői és egy kezelőtisztii állást. A polgármester előterjesztést tett a tanácshoz polgármesteri titkári állás szervezése iránt. *Bárczy István* polgármester előadja ebben, hogy eddigelé a polgármester mellett a titkári teendőket a fogalmazó-személyzetnek erre a célra kirendelt egyik tagja látta el. A teendők helyes elintézése érdekében föltétlenül szükséges azonban, hogy a titkár személyében ne történjék gyakori változás és így kell, hogy ez külön állásként szerveztessék. Ezt csak olyan egyén töltheti be, az állással járó teendők sokoldalúságánál fogva, aki a fogalmazó-szakhoz megkívántató minősítésen kívül, egyéb külön követelményeknek is meg tud felelni. A polgármester nézete szerint, az állást a tanácsjegyzői javadalmazással kellene ellátni. Kivánatosnak tartja, hogy a titkár állandóan a polgármester rendelkezésére álljon a fokozatos előléptetés módzatának a megállapításával. Ami a betöltést illeti, legcélszerűbbnek látná, ha az polgármesteri kinevezés útján történne, de mégis, mivel a többi fogalmazói kisebb állásokat is a tanács tölti be, nincs kifogása az ellen, hogy a titkárt szintén a tanács válassza. — A jogügyi bizottság mai ülésén többen szóltak a tárgyhöz. Így *Weiner József* azt kívánta, hogy ha már titkári állást szerveznek, az teljesen magánjellegű legyen és sem előadói tisztet, sem semmiféle más hatósági funkciót reá ne bizzanak. *Friedmann Bernát*, *Melha Kálmán* tisztii főügyész, *Berger Rezső* azon vitáztak, hogy az állás folytonos legyen-e, vagy pedig a polgármester változtatva ez is megszűnjék. *Botzenhardt János* javaslatára elhatározták, hogy mielőtt az állás szervezése felől véglegesen tennének javaslatot, felkérlik a tanácsot, jelölje meg az álláshoz csatolt képesítés minőségét és az állás betöltésének a módzatát, valamint azt, hogy vajjon tisztán bizalmi állás legyen-e és állandósítsák-e, vagy sem; szóval: a szervezés módjára adja meg a tanács a főbb irányelveket. A további tárgyak során, javasolja a bizottság, hogy a vásárcsarnoki gépészek és altisztek, valamint a Szt. László-kórházi gépész, szintén részesüljön korpótlékban. — Moson vármegye közönsége foliratot intézett a képviselőházhoz, a Magyarország és Ausztria közötti határok helyreállítására tárgyában és kérte, hogy ezt a foliratát a székesfőváros hatósága támogassa. A határt alkotó Lajtha-folyó ugyanis több helyen medret változtatott és az osztrákok az így feljött esőterületeket egyszerűen elfoglalták. Ez ellen tiltakozik Moson vármegye. A jogügyi bizottság javasolja,

hogy a képviselőházhhoz hasonló szellemű feliratot intézzen a székesfőváros hatósága. Nyugdíjúgyek elintézése után az ülés véget ért.

(**Épít a főváros.**) A magánépítési bizottság tegnap délután Kun Gyula tanácsnok elnöklete alatt tartott rendes heti ülésén a következő építési engedélyek kiadása mellett nyilatkozott: Waczula Antal, IX. kerület, Kinizsi-utca, háromemeletes lakházra; dr. Korányi Sándor, IV. kerület, Váci-utca, négyemeletes lakház; Jónás Dávid, I. kerület, Fehérvári-ut, háromemeletes lakházra; Schmidt Viktor és fiai, IX. kerület, Márton-utca, kétemeletes gyárépület; Dobrovits Ferencz, II. kerület, Toldy Ferencz-utca, egyemeletes lakház; Papp Gyula, X. kerület, Család-u. földszintes lakház; Ganz és Társa részvénytársaság, X. kerület, Kőbányai-ut, emeletráépítés; Jaulusz Ferencz, VI. kerület, Nagy János-utca, toldalék; Budapesti Általános Kerületi Munkás-Betegsegélyző Pénztár, VII. kerület, Damjanich-utca, négy toldalék; Harli Károly dr., II. kerület, Krisztina-körut, emeletes toldalék; Konecsny Ferencz, I. kerület, Kuruczles, gazdasági épületek. Elintézték tovább számos tervet, melyek kisebb átalakításokra, toldalékokra, módosításokra stb. vonatkoznak.

(**Röck Szilárd a — cselédeknek.**) A Röck Szilárd-féle alapítványból, mely jó erkölcsű cselédek nevelésére, oktatására és jutalmazására szolgál, ez idő szerint 3797 korona 14 fillér kamatösszeg áll rendelkezésre. A székesfőváros tanácsa pályázatot hirdet az egyenként 100—100 korona jutalomdíjra, amelyet férfi- és nőcselédek egyaránt elnyerhetnek. A kérvényhez mellékelni kell a cselédkönyvet, a főkapitányi hivatal részéről kiállított erkölcsi bizonyítványt, a gazda bizonyítványt, (amelyet a kerületi előjáróság erősít meg) és az életkort bizonyító hatósági orvosi iratot. A kérvényt július 10-ikén déli 12 óráig kell az illető kerületi előjárásnál benyújtani.

TÖRVÉNYSZÉK.

(**A nagyilondai petíció.**) A legutóbbi általános választások alkalmával, 1906 május 2-án a nagyilondai kerületben *Mihályi Tivadar* oláh nemzeti-szerű képviselőt választották meg több mint 500 szótöbbséggel dr. *Farkas János* dési ügyvéd alkotmánypártival szemben. A Farkas-párt petícióval támadta meg a választást s a kir. Kuria a múlt év november 15-iki ülésében elrendelte a bizonyítást. A bizonyítás eredményével, melyet dr. Ince Gerő kolozsvári táblabíró vett fel, ma délelőtt foglalkozott a kir. Kuria első választási tanácsa dr. *Vavrik Béla* elnöklete alatt s az ítélet kihirdetését június 18-ikára tűzte ki.

(**A vácz-rétsági rablógyilkosság.**) A monstreppör a mai napon befejezéshez jutott. *Kadvány Dávid* és *Zomborka József* védői, dr. *Nemes Bertalan* és dr. *Zsembery Gyula* terjesztették elő a védelmet. Mindkét védő védenca ártatlanságát hangoztatta s felmentést kért. Az ügyész nem élt visszonzválaszszal, mire az elnök a perbeszédet befejezetteknek jelentette ki s újból felolvasta a 93 kérdést. Az elnöki resumé után d. u. 4 órakor vonultak vissza az esküdtek verdikhozatalra és három és fél órai tanácskozás után készültek el verdikjükkal, amelyet esti fél 8 órakor kezdett kihirdetni választott főnökük, dr. *Lukács Tibor* nagykatai ügyvéd.

Az esküdtek a vácz-rétsági esetben egyik vádlottra sem mondták ki a gyilkosságban való bűnösséget. Ellenben bűnösnek mondták ki *Boné Ferencz* 2 rendbeli szándékos emberölés és egy rendbeli rablás büntetésében mint tettest a vácz-rétsági esetben.

*Barna Lukács*ot ebben az esetben bűnösnek mondták ki egy szándékos emberölés büntetésében (*Czillik Józseffel* szemben) mint tettest, egy rendbeli szándékos emberölés büntetésében (*Szunter Jánossal* szemben) mint segédet, végül a rablás büntetésében, mint tettest.

Oláh Simkó Istvánt bűnösnek mondták ki *Barnának* és *Bónénak* felbujításában a rablás büntetésében.

A márczius 3-án elkövetett csantavéri rablótámadásban bűnösnek mondták ki ugy *Barna Lukács*ot, mint *Kadván Dávid*ot 3—3 rablás büntetésében és 2—2 rendbeli rablás büntetésének kísérletében, mint tettestársakat.

A márczius 19-én 1904 évben a Zenta melletti *hírös* soron elkövetett rablótámadási esetben bűnösnek mondták ki az esküdtek *Barna Lukács*ot és *Kadvány Dávid*ot 3—3 rablás büntetésében

és 3—3 rendbeli szándékos emberölés kísérletének büntetésében, mint tettestársakat.

1904. április 16-án *Sándor* község határában elkövetett rablótámadási esetben bűnösnek mondták ki az esküdtek *Barna Lukács*ot és *Kadvány Dávid*ot 4—4 rendbeli rablás kísérletének büntetésében és 2—2 rendbeli minősített szándékos emberölés büntetésében, mint tettestársakat.

Az 1904. évi szept. 29-iki csövári esetben bűnösnek mondták ki *Oláh Simkó Istvánt* egy rendbeli minősített lopás büntetésében és egy rendbeli szándékos emberölés kísérletének büntetésében, mint tettest.

Zomborka Józsefet bűnösnek mondták ki az egyszerű lopás vétségében, mint bűnsegédet.

A védelem által feltett beszámítást kizáró kérdéseket az esküdtek tagadó válaszzsal utasították el. Ezután dr. *Publik Ernő* kir. ügyész tette meg indítványát a büntetés kiszabása tekintetében. A védők a büntetés kiszabásánál az enyhítő körülmények felsorolásával a btkv. 91. illetve a btkv. 92. §-ainak alkalmazását kérték. Az ügyész kérte a vádlottakat a vácz-rétsági esetből kifolyólag 200 kor. kártérítési összeg megfizetésére egyetemlegesen kötelezni.

Az elnök ezután a vádlottakat hívta elő, hogy kívánják-e védelmükre még valamit előadni. A vádlottak kijelentették, hogy csatlakoznak a védők e tárgyban tett előterjesztéséhez, mire az elnök a tárgyalást az ítélet megszövegezése czéljából holnap d. e. 10 óráig felfüggesztette.

(**Kirendelés.**) Az igazságügyminiszter dr. *Viktor István* palánkai járásbírói joggyakorlatot a palánkai járásbírói mellett alkalmazott ügyészségi megbízottnak állandó helyetteséül rendelte ki.

(**Spécialista az okirathamításban.**) *Schmidt Adolf* fiatal magánhivatalnok, alighogy az iskola padjairól kikerült az életbe s a *Keller és Zinn* czégnél a múlt év szeptember havában könyvelő lett, következetesen a Pesti magyar kereskedelmi bank megkárosítására törekedett. Előbb főnökének nevében hamisított csekkel károsította meg a bankot néhány száz korona erejéig. A sikerült csekhamisítás után még egy betöréses lopást is követett el a *Keller és Zinn* cég kárára s azután megszökött Szegedre. Elmenetele előtt azonban a kereskedelmi bank terézvárosi fiókján is eret akart vágni 600 korona erejéig. Egy 10 koronáról szóló takarékbetét-könyvet ügyesen 600 koronára hamisított meg. Időközben *Schmidt Adolf*ot magánokirathamítás és lopás büntetésért a szegedi törvényszék egy évi börtönre és 20 korona pénzbüntetésre ítélte. Mint elítélt rabot hozták fel Szegedről a mai főtárgyalásra, melynek befejezése után a bíróság *Schmidt Adolf*ot magánokirathamítás büntetésért 10 havi börtönre ítélte. A vádlott felebezett.

(**Élethossziglan elítélve.**) *Bonevác József* rablógyilkossági bűnügyében a kaposvári esküdtszék a tettest szándékos emberölés és rablás büntetésében vétkesnek mondta ki s ezért életfogytiglani fegyházra ítélte a törvényszék. Az ügyész megnyugodott, *Nicsovics* ügyvéd védő semmiségi panaszt jelentett be.

(**Országos ügyvédgyűlés.**) Az országos ügyvédgyűlés állandó választmánya elhatározta, hogy 1907 október havában Budapestre országos ügyvédgyűlést hív össze. Ezen az ügyvédgyűlésen a következő kérdések kerülnek tárgyalás alá:

I. Az ügyvédi perrendtartás reformja. a) Az ügyvédség szervezete. b) Kamarai bíráskodás. c) Ügyvéd és ügyfelek közti viszony. d) Kari érdekek.

II. A polgári perrendtartás tárgyában sürgető felterjesztés a képviselőházhhoz és az igazságügyminiszterhez.

III. Az ügyvédi nyugdíjintézet tárgyában sürgető felterjesztés a képviselőházhhoz és az igazságügyminiszterhez.

Az előadók tekintetében az országos ügyvédgyűlés választmánya azt határozta, hogy a budapesti ügyvédi kamara választmánya jelölje ki az egyes kérdésekre az alkalmas előadókat.

A budapesti ügyvédi kamara elnöksége ezen megbízás folytán nagy súlyt helyez arra, hogy az előadóknak nagyrésze a vidéki ügyvédek köréből vétessék, mert csak így nyilvánulhat meg az ügyvédek mérvadó nézete ezen fontos s a kar egyetemét érdeklő kérdésekben. Most körlevelekben felkérte az ország összes ügyvédi kamaráinak elnökségét, hogy tudassa vele azon ügyvédek neveit, akik alkalmasak lennének és egyuttal vállalkozná-

nak is a fent elősorolt kérdések valamelyikének az előadására. — A beérkezett válaszok fölött a kamara választmánya e hónap huszadikán fog dönteni.

(**A gyorskezü nagybirtokos.**) Pókvári birtokán sétált 1905. szeptember 25-én *Bay Ödön* nagybirtokos, amikor szemközt jött vele *Francz Gyula* kataszteri felmérési díjnok, aki ott hivatalos dolgát végezte. A földesur kemény hangon nekitámadt a díjnoknak, hogy miért rongálják meg a fát és dézsmálják meg a szőlőjét? A díjnok önértetesen visszautasította a vádat azt mondván: hazudott az ur vinczellérje és pofont érdemel, ha ezeket ránk fogta.

Erre Bay nekiugrott a fiatalembernek és többször arcul ütötte.

— Így nem szokás urral beszélni, — tette hozzá.

Bay Ödön e jelenet miatt hatóság elleni erőszakért a győri törvényszék elé került, a mely 14 napi fegyházra ítélte őt. A győri tábla 4 napra szállította le a büntetést, a kir. Kuria pedig ma dr. *Nagy Emil* védelme után a benyújtott semmiségi panaszt elutasította, amivel a tábla ítélete jogerőre lépett.

(**Elítélt rablógyilkos.**) A kaposvári esküdtszék *Vörös Tóth István* boglári lakost életfogytiglani fegyházra ítélte, mert márcz. 6-án *Takács Antal* és feleségét megölte és kirabolta. *Pandur József* büntetését öt évi fegyházzal sujtották.

(**Felfüggesztett törvényszéki bíró.**) Néhány nap előtt történt, hogy *Brünnen* Jerizska törvényszéki titkár, gyámsági bíró a törvény rendelkezéseit ellenére két esetben két asszonyt nevezett ki árvák gyámjává. Ez volt Ausztriában erre az első eset. A felettes hatóság ma megemmisítette ezt a rendelkezést és Jerizska törvényszéki titkárt felmentette a gyámhatóság alól. Ez a végzés nagy felűnést kelt és a parlamentben is szóvá fog kerülni.

SPORT.

Bécsi nyári meeting.

— Tizenkettedik nap. —

A mai nappal befejeződött a bécsi Derby-meeting, amely elejétől kezdve bővelkedett érdekes eseményekben. A mai nap is igen jó sportot hozott. Nagy mezőnyök mérköztek az egyes díjakért, s volt néhány érdekes végkiűzdelem is. A fő szám gyanánt szolgáló *Matschbox*-versenyt *Illustra* nyerte meg, míg a favorit *Galore* teljes vereséget szenvedett. Az *Allee*-handicapban *Bluette* verte le a favorit *Lucyt*. Érdekes volt még a *Beaten*-handicap, amelyben *Togo* és *Rotunde* holtversenyt futottak az első helyre, de alig fejhosszal maradt mögöttük *Capt Jack*. A részletes eredmény a következő volt:

I. **Kétévcsék verseny.** Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. br. *Spriger G.* sm. *Vesztegető* 56 kgr. (*Taral*). 2. *Mautner V.* sk. *Palma* 54½ kgr. (*Birkenruth*). 3. *Egyedi A.* pk. *Mátka* 54½ (*Miles*). Futottak még: *Óhaj* (*Martin*), *Majális* (*Janek*), *Mignone* (*Rigby*), *Malvina* (*Seiler*). Biztosan 1½ hosszzal nyerve, 4 hosszzal harmadik. — Tot.: 10 : 36, 20 : 26, 26, 32.

II. **Eladóverseny.** Díj 2000 K. Távolság 1000 méter. 1. *Rohonczy G.* 6é. pfer. *Ezerkilencszázegy*, 52 kg. (*Pretzner*). 2. *Mr. Redgrey* 6é. stpm. *Medve Jankó*, 56 kg. (*Kemény*). 3. *Capt. Don* 5é. stpm. *Arató*, 63½ kg. (*Janek*). Futottak még: *Pallós* (*Paul*), *Mayenne* (*Bauer*), *Koczkás* (*Rigby*). Biztosan 1½ hosszzal, — 2 hosszzal. Tot. 10 : 39, 20 : 34, 28.

III. **Matschbox-verseny.** Díj 8000 korona. Táv 1000 méter. 1. gr. *Arco Zinneberg* 2é. pk. *Illustra*, 51 és fél kg. (*Walkington*). 2. gr. *Pállfy J.* 2é. pm. *Bonfini*, 53 kg. (*Martin*). 3. *Lossonczy E.* 2é. pk. *Java*, 51 és fél kg. (*Krouzil*). Futottak még: *Recolte* (*Rigby*), *Hajnal* (*Fries*), *Galore* (*Taral*). Könnyen 2 és fél hosszzal nyerve, félhosszzal harmadik. — Tot.: 10 : 95, 20 : 51, 32.

IV. **Eladó kétévcsék handicapja.** 2000 korona. 900 méter. 1. Gr. *Trauttmansdorff L.* pk. *Glück auf* 53 kg. (*Taral*). 2. Gr. *Wenckheim D.* sm. *Bakafántos* 55 kg. (*Janek*). 3. *Zangen I.* stpk. *Staroscianka* 55 kg. (*Heidt*). Futottak még: *Cytherea* (*Southey*), *Tardsd magad* (*Szente*). Biztosan 1½ hosszzal első. 1½ hosszzal harmadik. Tot.: 10 : 15, 20 : 26, 50.

V. **Allée-handicap.** Díj 5000 korona. Táv. 1200 méter. 1. *Blaskovich E.* 3é. sk. *Bluette* 51 kg. (*Fries*). 2. Br. *Herzog M.* 5é. sk. *Lucy* 56 kg. (*Walkington*). 3. *Dreher A.* 4é. pm. *Niagara* 58

kg. (Carslake). Futottak még: Come qui dirait (Krouzil), Titania (Janek), Matterhorn (Martin), Ismerős (Birkenruth), Nénemasszony (Miles), Go (Taral), Ibolya (Rigby), Meglehet (Vivian), Nicht doch (Szente), Jutta (Cockeram), Ella (Smutny). Igen könnyen három hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10 : 166, 20 : 87, 38, 91.

VI. Munkás-gátverseny. Handicap. Díj 4000 korona. Táv. 2800 méter. 1. Mautner V. 4. sm. Salla 74 kg. (Huxtable), 2. Dreher A. 4. pk. Rebellin 61 és fél kg. (Fejes), 3. Edlinger O. 4. sm. Tilly 75 kg. (Rosack). Futottak még: Muskotály (Lawton), Off (Pache), Pokolba (Buckenham), Epatante (Kapusek). Igen könnyen három hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 26, 20 : 26, 27, 34.

VII. Beaten-handicap. 4000 korona. 1600 méter. 1. Rohonczy G. 3. s. Togo 56 kg. (Heidt), 1. Egyedi A. 3. sk. Rotunde 44 kg. (Paul), 3. herczeg Portia A. 3. fm. Capt Jack 59 kg. (Taral). Futottak még: Tiszavessző (Szente), Augur (Miles), Gavotte (Carslake), Népszó (Fries), Soros (Pretzner), Old Coin (Janek), Elemér (Walkington), Wozzebeast (Vivian), Bajtárs (Bauer), Macache (Boris). Holtverseny, fejhosszal harmadik. Tot.: 10 : 22(Togo), 60 (Rotunde), 20 : 33, 66, 150.

AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 825. szám.

KÖZGAZDASÁG.

Kamarai teljes ülés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 11.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ma délután tartotta a nyári szünet előtt utolsó teljes ülését. Az ülésen több érdekes tárgy volt napirenden, amelyek azonban nem keltettek volna élénkebb érdeklődést, ha Lánzy Leó kamarai elnök érdekes felszólalásában nem kel ki a kormányra ama legújabb intézkedése ellen, hogy a magyar királyi állami gépgyárak kibővítésére újabb tizenkilenc millió koronát fordít. Régi panasza ez nyomorgó gyáriparkunknak, hogy az állami vas- és gépgyárak versenyével szemben lehetetlen boldogulnia. Számítalan tiltakozás hangzott el már ebben az irányban az érdekeltek részéről, mindez azonban sikertelen maradt, mert a régi kormányköröknél mindig siket fülekre találtak. Kifejtette az elnök, hogy a magyar gépgyárak eddig is óriási nehézségekkel küzdöttek meg az állami gyárakkal szemben, melyek nem csak arra szorítottak, hogy az állam részére való beruházási munkálatokat teljesítsék, hanem nyílt versenytársként léptek fel az összes magyar gépgyárakkal szemben s természetesen olcsóbb ár-ajánlataikkal a magán gépgyárakat folyton legyűrték a versenyben. Az állami gépgyárak olcsóbb és jobb munkaerővel dolgozhattak mindig, már csak azért is, mert a munkásoknak nyújtott számtalan kedvezmény (ingyen utazási jegy, szüneti cikkek olcsóbb beszerzése stb.) révén inkább vállalták munkát az állami gyáraknál. Lánzy elnök kifejtette, hogy egészségtelen irányzatot fog előidézni az, hogy ha a kormány az állami gépgyárakat újból tizenkilenc millió koronával támogatja a többi gyárral szemben ismeretes ugyanis, hogy az állam évről-évre milliókat áldoz az államvasuti gépgyárakra s mégsem eléggé jövedelmezők czélszerűtlen szervezetük és beosztásuk miatt. Sőt megtörtént emiatt az a hallatlan eset is, hogy az állami gyárak kénytelenek voltak belépni az osztrák-magyar vaskartellbe. A teljes ülés az elnök előterjesztésére egyhangulag elhatározta, hogy ezen egészségtelen állapot megszüntetése végett indokolt felterjesztést intéz a kormányhoz s az egyenlő elbánás elve alapján kéri, hogy az állam-polgárok adózó filléreire ne táplálja a különben is vegetáló államvasuti gépgyárakat.

Másik érdekes felszólalás is történt az ülésen

Kohn Gábor kamarai tag részéről, a telefondíjak leszállítása ügyében. Kohn már nem az első esetben szólal fel a telefondíjak leszállítása végett s mindig hangsúlyozta, hogy arányban nincs a mostani telefondíj az előfizetők megsokszorozotti számával s a közönség ugyanannyit fizet a telefonért mint ezelőtt tíz évvel. Az elnök ígéretet tett, hogy a kamara ez ügyben is minden lehetőt meg fog tenni. A teljes ülésről az alábbi tudósításunk számol be:

A napirend előtt Kohn Gábor kamarai tag interpellált a telefondíjak rég óhajtott leszállítása dolgában, amit mindenik kereskedelmi miniszter, legutóbb Kossuth Ferenc is megígért, de megtenni, egyik sem tette meg. Indítványozza, hogy a miniszternek e tekintetben pozitív ígéretet tartalmazó leiratára való hivatkozással sürgezzék meg a telefondíjak mérséklését. Az elnök megnyugtató szavai után rátértek a napirendre.

Lánzy Leó elnök hivatkozva a lapoknak arra a hírére, hogy a kormány az állandó vasművek beruházási költségeinek fedezésére körülbelül 19 millió korona megszavazását kéri a törvényhozástól, a következőket mondta:

— Nem tagadom, hogy ez a hír kissé meglepésszerűleg hatott nemcsak reám, de azt hiszem, mindazokra, akik abban az illúzióban ringatták magukat, hogy az a számos felszólalás, amely évek folyamán nemcsak a merkantil-világban, hanem annak körén kívül is elhangzott abban az irányban, hogy az államnak nem hivatása a magániparnak versenyt fútasztani oly fontos téren, mint a vasművek, különösen a gépgyárak és kivált a mezőgazdasági gépek gyártása, hogy az a számos és nyomós érv, amely mellett szól, hogy az állam hagyjon föl ezzel a versennyel és igyekezzék az állami műveket és gépgyárakat a magánipar kezére juttatni, vagy legalább is ezek közül a legfontosabb, a pénzügyi szempont döntő szerepet fog játszani, az a szempont amely szinte parancsolólag utalja az államot arra, hogy hagyjon föl oly beruházással, amely rendkívül keveset s egy, másfél, legföljebb két százalékos hozást hoz az állampénztárnak, — azt hitük, hogy az új aera ezen a téren is igyekezni fog némi változást előidézni és a közfelfogásnak eleget tenni.

Nagy meglepetésünkre azonban, ellenkezőleg, azt látjuk, hogy nemcsak hogy e fontos érveink figyelmen kívül hagyottak, hanem az állam e verseny öregbítésére, fokozására újabb, nagyon lényeges investíciókat kér a törvényhozástól.

Nem ámitom magamat azzal, hogy e felszólalásra a kormány vissza fogja vonni a javaslatot. Ennyi súlylával az ipari világ kívánságai nem bírnak, de ezt mégis kötelességünknek tartom, hogy beadvánnyal járuljunk a törvényhozás elé, amelyben előadjuk azokat az okokat, amelyeket a kamara, a beruházásokról szóló törvényjavaslatokról adott véleményében, ha jól emlékszem, kétszer is, a kormány elé terjesztett azzal a kéréssel, hogy ez okokat a törvényjavaslat tárgyalásánál vegyék figyelembe és a Ház többsége lehetőleg vesse el a törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés.) Nem mondom, hogy ennek fogantatja lesz, de legálább kötelességet teljesít a kereskedelmi és iparkamara, mint az ipar érdekeinek hivatott képviselője, a midőn a gépgyárosok köréből hozzánk érkezett panaszoknak ilyenformán visszhangot ad.

A teljes ülés egyhangulag hozzájárult az elnök javaslatához.

Ezután Fritz Péter kamarai titkár előadása alapján a következő ügyeket tárgyalta a teljes ülés:

A székesfőváros tanácsa véleményt kér a kamarától arról a javaslatról, amelyet a marha- és sertésvásártéren felállítandó vásárpénztár dolgában készítet. Az elnökség az összes érdekeltek bevonásával tartott szakértekezlet megállapodásai alapján a következő észrevételeket terjesztette a tanács elé s a vásárpénztár intézménye fentartandó és a sertésvásáron is meghonosítandó; az érdekeltek szövetkezetei az egyik vagy másik pénztárra nézve külön is tehessenek ajánlatot; a vásárpénztár bizományi üzletkörüre ugy az állat, mint az állati terménykereskedelem terén mellőzendő. A vásárpénztár a magánvállalkozásnak volna kiadandó, de igazgatóságában a főváros számára 1—2 hely volna fentartandó. A pályázat nyilvános legyen és az ajánlkozóktól különös képzettség kimutítása ne követeltesse. Az állatokra adandó előlegek tekintetében a pénztárnak szabad kezét kellene biztosítani, a főváros 5%-os részese-sedése az élelmezés olcsóbbá tétele érdekében mellőzendő stb. Az összes ülés e jelentést tudomásul vette.

Az égeri (Csehország) kereskedelmi és iparkamara, arra való utalással, hogy a magyar sertésvásárpénztáraknál gyakran jelentékeny tarakülönbségek konstatahatók az ottani érdekeltek hátrányára, azt javasolja, hogy a zsirós hordókba éges-sék bele hiteles formában azoknak súlyát s

hosszabbítsák meg a tőzsdei szokványokban megállapított 6 heti szavatossági időtartamot. Az elnökség ez ügyben az érdekelteket szakértekezletre hívta össze, amelynek tanácskozási alapján azt felelte az égeri kamarának, hogy a részéről felhozott panaszok alaptalanok vagy legalább is nagy mértékben túlzottak; aztán kifejtette az okokat, amelyeknél fogva az égeri kamara javaslata kivihetetlen.

A mult teljes ülés határozatából kifolyólag az elnökség a postacsomag feladás rendszerének ügyét az érdekelteket, valamint a postaigazgatóság képviselőjének részvételével megtartott szakértekezlet elé terjesztette, amely beható tanácskozás után megállapította és kimerítően megokolt javaslatba foglalta mindazokat az intézkedéseket, amelyek egy a csomagszállítás, valamint a levélkézbesítés gyorsítása és kifogástalan lebonyolítása érdekében teendőek volnának.

A kereskedelmi miniszter felhívta a kamarát, hogy a tisztességtelen verseny elleni védekezésről szóló törvényjavaslat előadói tervezete ügyében e hó 15-én tartandó ankétán képviseltesse magát. E tárgyban az elnökség értekezletet hívott össze, amely tegnap tartotta első tanácskozását és csütörtökön folytatja.

Ugyancsak a kereskedelmi miniszter kereskedelmi alkalmazottak hosszú és kifogástalan szolgáltatásának előmozdítása végett felhívta a kamarát, hogy a kerületében szolgáló igen derék alkalmazottak működését kísérje figyelemmel s azoknak megfelelő kitüntetésre vagy jutalmazásra nézve időnkint tegyen előterjesztést. Tudomásul szolgál.

A 300—300 koronás millenárius utazási ösztöndíjban a kamara az idén a következő fiatal iparosokat részesíti: Murányi Gyula szobrásziparost, Galambos Zsigmond fémparost, Szilasy József textiltervezőt, Kovács Károly kőrajzoló, Brück Jenő szabót és Orendás Dezső asztalos.

A főváros a sütőipari szabályrendeletben azt a rendelkezést akarja fölvenni, hogy a sütemények összefogdosásának és megpogtatásának elkerülésére a vendéglőkben csak annyi süteményt szolgáltassanak ki, amennyit a vendég elfogyasztani kíván. A kamara ezt a tervet ellenzi, mert nálunk a vendéglőipar üzleti mechanikája még nem fejlődött annyira, hogy egy vendéget csak egy alkalmazott szolgáljon ki, továbbá, mert a tervbe vett rendelkezés a vendégek és az alkalmazottak között sokféle konfliktust idézhetne fel.

A női ruhakészítő iparnak a vidéki városokban magasabb színvonalra emelése érdekében a kamara előterjesztést tesz a kereskedelmi miniszternek, hogy szabászati tanfolyamok rendezése végett vándortanítók küldessenek ki a nagyobb vidéki városokba.

A budapesti sütőipari kiállításon kiosztandó jutalomérmek verésére 150 koronát adományoz a kamara.

A kereskedelmi miniszter véleményadásra hívta föl a kamarát egy külföldi nemzetközi egyesület ama javaslatáról, hogy a fogyasztóval közvetlenül érintkező kisebb kereskedők és iparosok a számlaköveteléseik után bizonyos határidő elteltével késedelmi kamatokat vehessenek. A kamara az eszmét nagyon üdvösnök s annak megvalósítását, főképp a mai viszonyaink között, igen kívánatosnak tartja.

Végül több kisebb jelentőségű ügyet intéztek el, mire Lánzy Leó elnök kellemes üdülést kívánt a kamara tagjainak s az ülést berekesztette.

Uj pénzüintézetek a vidéken.

Egy ízben már megemlékeztünk arról, hogy az idén feltűnő nagy számban alakítanak kint a vidéken pénzüintézeteket és hogy az év eleje óta már eddig több mint hatvan új pénzüintézet alakult kint a vidéken. Amig egyrészt az új alakulásokról örömmel adunk számot, addig aggodással kell konstatálnunk azt, hogy az új alakulások közül nem egyen van kifogásolni valónk. Nézetünk szerint ugyanis az ugynevezett törpe-bankok alakítása minden haszon nélkül való dolog, mert az ily apró, hogy úgy mondjuk morzsaléknyi alaptőkével alakult intézetek éppen nem érik el azt a célt, melyet alapításukkor maguk elé tűztek. Az új alakulások között ugyanis 17—25—30—50 ezer alaptőkével küzdelembe induló intézetek is vannak; vajjon ily apró alaptőkével miként fogják kielégíteni körzetük, vagy vidékük hiteligenyeit, azt el-képzelné sem tudjuk.

Nagy baj az is, hogy az új alakulások egy részénél szinte kéri a nemzetiségi tendenzia, — feltűnően szaporodnak az oláh bankok s tüntetőleg veszik be a czéggjegyzésükbe a román elnevezést is, nyilvánvalólag azzal a kétségbevonhatatlan célzattal, hogy a románjuk hitelkeresőknek a felírás is, kvázi csalogató czéggéül szolgáljon

Az oláh intézetek mellett vannak fölös számmal szerb és tót új intézetek is, melyekre szintén vonatkozatható mindaz, amit fentebb említettünk. Sőt — s ezt tartjuk a legveszedelmesebbnek — egy-némely új alakulásnál a vallásfelekezeti szempontok is előtérbe tolnak. A vidéki pénzüzetek alapításánál és tőkeszaporításánál nem igen látszik meg az, hogy a pénzpiacz feszes, mert e téren nem csökkent a tevékenység élénksége. Legtöbb összeállítottuk a vidéken megalakult új pénzüzetek jegyzékét. Az év eleje óta eddig 57 új pénzüzet alakult volt a vidéken 13,505.000 korona tőkével. Azóta, vagyis április 13-tól maig, a Hitel szerint, a következő új pénzüzetek alakultak a vidéken:

	alaptőke
Debreczeni gazdák takarékpénztár r. t.	600.000 K
Délmagyarországi jelzálogbank r. t. Temesvár.	450.000 „
Első takarékpénztár r. t. Babinagreda (Szerém megye)	60.000 „
Gávai takarékpénztár r. t.	100.000 „
Horvát bank r. t. Travnik	100.000 „
Horvát takarékpénztár r. t. Sunja	100.000 „
Horvát katolikus bank r. t. Zágráb	25.000 „
Illadi takarékpénztár r. t. Illadia (Temes megye)	17.000 „
Ipar és kereskedelmi r. t. (Máramaros-sziget)	200.000 „
Kaposvári kereskedelmi és iparbank r. t.	500.000 „
Kereskedelmi és forgalmi bank r. t. Pozsega	500.000 „
Közgazdasági bank r. t. Nagyvárad	100.000 „
Lengyeltóti járási takarékpénztár r. t.	200.000 „
Nagykárolyi hitelbank r. t.	200.000 „
Népbank r. t. Bánffyhyunadon	120.000 „
Petrovai takarékpénztár mint r. t. (Krassó-Szörény megye)	250.000 „
Szegedi gazdasági és iparbank r. t.	300.000 „
Szerb takarékpénztár r. t. (Medka)	120.000 „
Szerb takarékpénztár r. t. Petrinja	30.000 „
Szerb takarékpénztár r. t. Zimony	100.000 „
Vasuti alkalmazottak takarékpénztár r. t. Debreczen.	300.000 „
„Vatra“ gazdasági hitelintézet r. t. Kolozsvár	200.000 „

Ezen kívül új pénzüzetek alakultak, illetőleg vannak alakulóban: Beregsárréten, Déván Közgazdasági Bank r.-t. céggel; Dobsinán Garamvölgyi Járási Takarékpénztár r.-t. cég alatt; Borosjenőn Plugariul Gazdasági és Hitelintézet r.-t. 100.000 korona alaptőkével; Felső-Piánban „Convocare“ Hitel- és Gazdasági r.-t. cég alatt; Gerlán (Krassó-Szörénymegye) Samanatul Gazdasági- és Hitelintézet cég alatt; Karczagon Kereskedelmi és Iparbank r.-t. cég alatt 600.000 koronával és Közgazdasági Bank r.-t. cég alatt 300.000 korona tőkével; Kunhegyesen Kereskedelmi és Iparbank cég alatt; Mátészalkán Kereskedelmi Bank r.-t.; Mezőváron (Bereg-megyében) Népbank r. t.; Osovén (Bács-megyében) szerb takarékpénztár; Péczelen takarékpénztár 100.000 K tőkével; Pécskán járási takarékpénztár; Pészákön (Torontálmegyében) Gazdasági és hitelintézet r. t.; Pozsonban Ludová Banká Ucsasztinná szpolocsnoszt cég alatt 200.000 K tőkével; Rózsahygyen nemzeti népbank; Szamosújvárt 200.000 K tőkével; végül Zágrán (Beszterce-Naszódmegyében) új román pénzüzet. Továbbá fiókot nyitottak: a Hatvanvidéki takarékpénztár Pásztón, a Lévai Kereskedelmi Bank r. t. Bakabányán és a Soroksár-vidéki Takarékpénztár r. t. Erzsébetfalván.

Megalakul a Magyar Westinghouse-gyár részvénytársaság. Mai számunkban már megírtuk, hogy a párisi Westinghouse-cég megbízottjai Aradra utaztak, hogy személyesen tárgyaljanak a gyár felállítása ügyében. A cég megbízottjai a létesítendő automobil-gyárra vonatkozó előterjesztésüket, a melyben kedvezményeket kértek, benyújtották a városnak. Ezt az előterjesztést — mint értesülünk — a város gyáralapítási bizottsága tegnapi ülésén tárgyalta és elfogadta a cég ajánlatát. A cég a várostól tizenhárom katasztrális holdnyi ingentelket, tizenöt esztendei községi adómentességet, háromszázezer kor. névértékű részvényjegyzést kér. A polgármester előterjesztette a mérnöki hivatal véleményét, mely szerint a gyár céljaira a Weitzer-féle gyár mögött elterülő telek a legalkalmasabb. A gyár megbízottjai megtekintették a kijelölt telket és azt

a gyár céljaira alkalmasnak találták. A Westinghouse cég megbízottjai mindjárt benyújtották a létesítendő gyár tervezetét is. Eszerint Aradon a párisi cégtől különálló gyár alapítatik, amelyhez a párisi cég csak a Westinghouse nevet adományozza, a gyárnak a hivatalos czime: Magyar Westinghouse részvénytársaság lesz. A részvénytársaság két két millió korona alaptőkével kezdi meg az üzemet és automobil- és motorfelszereléseket fog előállítani, a készítményeit pedig Magyarországon, Ausztriában és a Balkánon fogja értékesíteni. A tervezetben a cég azt óhajtott, hogy a vállalat és az igazgatóság székhelyét Budapesten kívánja felállítani. A város gyáralapítási bizottsága, mindenben eleget tett a cég kérelmének, csak az utóbbihoz nem járult hozzá, hanem kívánja, hogy a vállalat székhelye okvetlenül Arad legyen.

Szepesvármegye kiállítás. Szepesvármegye, Magyarország legszorgalmasabb vármegyéinek egyike, ipari kiállítást rendez iglón. A kiállítást június 29-én nyitják meg és július tizennegyedikén zárják be. Háromszáz ipari telep és műhely vesz részt háromezer tárggyal, amelyek a következő tizen-négy csoportra oszlanak: Vas- és fémipar, bányászat, kohászat; gépgyártás és közlekedési eszközök gyártása, villamossági ipar; agyag- és üvegipar; bőr-, sörté- és szőripar; fa- és csontipar; textilipar; ruházati ipar; papirosipar; élelmiszeri és élvezeti cikkek gyártása; vegyészeti ipar, építőipar, sokszorosító- és műipar, ipartörténet és háziipar amatőr munkákkal. A kiállítás tizenkét nagy teremben és néhány rögtönzött pavillonokban lesz elhelyezve, védője alapi Salamon Géza főispán és dr. Neogrady Lajos alispán, elnöke Folgens Kornél polgármester. A kiállítás számot tarthat az egész ország érdeklődésére, mert Szepesvármegyének különösen vas- és fémipara és textilipara európai hírt.

Viczinális vasutak kedvezőtlen üzleteredménye. Egy kissé szokatlanul hangzik, hogy akkor, amidőn a törvényhozás előtt új vasuti vonalak építésére vonatkozó tervezetek garmadája van, helyi érdekű vasutak kedvezőtlen üzleteredményeiről kell beszámolnunk. Az alább felsorolt viczinális vasutak ha nem is veszteséggel, hanem igen csekély tiszta nyereséggel zárták le a múlt évi üzletüket, ugyhogy a befektetett tőke alig egy-két százalékot jövedelmezett. Arra vezethető ez vissza, hogy az államvasutak átvétele után minden rendszer és sok esetben a szükségesség minden indoka nélkül építettek Magyarországon helyi érdekű vasutakat.

A Zágráb-zombori h. é. vasut részvénytársaság most megjelent mérlege szerint az 1906. évben 1,372.600 korona részvénytőke után 22.153 korona nyereséget ért el, ami a tőkének 1,6%-os kamatoztatásának felel meg. — **A tiszapolgári-nyiregyházi h. é. vasut részvénytársaság** mérlege még ennél is kedvezőlenebbül záródott az 1906. évben. A vasut igazgatóság szintén most tette közzé mérlegét, amely 3.809,200 korona alaptőke mellett 43,478 korona nyereséget mutat ki, tehát a részvényesek a pénzüket azon esetben, ha a közgyűlés az egész nyereséget osztalékra fordítja, mindössze 1,1 százaléka erejéig kamatoztatták. — **A temesvár-lippa-radnai h. é. vasut részvénytársaság** részvényesei már kissé jobban járnak. Ők pénzüket után talán 1,5 százalékot kaphatnak. Ugyanis az igazgatóság most lezárt mérlege 5.986,000 korona részvényalaptőke mellett 95,684 korona nyereséget mutat ki. A társaság e hó 27-én tartja közgyűlését Budapesten. — Ugyancsak nagyobb osztalékokat fognak kapni a **Garamberzence-lévai h. é. vasut részvénytársaság** részvényesei. Nagyobb osztalék és pedig 2,2 százalékokat, mert az e hó huszonhatodikán tartandó közgyűlésnek előterjesztendő mérleg szerint a társaság 7,154.000 korona alaptőke mellett 163.179 korona tiszta nyereséget, azaz az alaptőkének 2,2 százalékat érte el. — **A maradvölgyi h. é. vasut részvénytársaság** 3,720.400 korona részvénytőke után a most megjelent mérlege szerint 108.945 korona tiszta nyereséget ért el. — Ez a nyereség a tőkének 2,9 százalékat teszi ki. A társaság e hó 26-án tartja közgyűlését Budapesten.

Az Egyetértés mai számában közölte éppen a tervbe vett új összekötő vonalakat, amelyek kiépítését főként az indokolja, hogy fővasuti hálózatokat kötnék össze és így az illető vidékek kereskedelmének és iparának föllendítéséhez fognak nagy mértékben hozzájárulni. Az ujonnan megépítendő vonalak mindenesetre azoknak a helyi érdekű vasutaknak a forgalmát és jövedelmezőségét segítik elő, amelyek keretébe tartoznak.

Textilgyár Szegeden. Varga István pápai lakos ajánlatot tett Szeged városának, hogy angol tőkével nagyszabású textilgyárat alapít, ha a várostól

telket és több kedvezményt kap. A tanács — mint értesülünk — tárgyalta Varga Istvánnal, aki előadta, hogy öt millió korona befektetéssel szándékozik a gyárat létesíteni. A gyárban 1800 ember nyerne alkalmazást. A telep harmincz hold földet igényel. Varga István a Tiszaparton több helyszíni szemlét tartott s észleleteiről be fog számolni a tanácsnak. A hatóság egyben fölhiotta Varga Istvánt, hogy finansziális ajánlatát is adja be a hozzon nyilatkozatot a kapitalistáktól is, akikkel építeni fog.

Az Aradhegyaljai motoros kölcsöne. Annak idején jelentettük, hogy az Aradhegyaljai motorosvasut részvénytársaság beadványt intézett az aradi törvényhatósági bizottsághoz, hogy 50 ezer korona kölcsönt szavazzon meg a társaságnak. A város pénzügyi bizottsága — jelentik lapunknak — legutóbb megtartott ülésén foglalkozott a vasuttársaság kérelmével és a Pesti Magyar Kereskedelmi banknak ide vonatkozó ajánlatát mellőzve, azt fogja javasolni a legközelebb tartandó közgyűlésnek, hogy az 50 ezer koronás kölcsönt egy városi alaphól vegye. Az 50 ezer korona értéknek megfelelő 500 részvény a kölcsön megtérítéséig az alap birtokában lesz.

Tenyészállat kiállítás Pankotán. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület, a vármegyei lötenyészőbizottsággal karöltve legutóbb Pankota községben tenyészállat-kiállítást rendezett. A kiállítás Faragó István főszolgabíró nyitotta meg. Díjat nyertek: a fias kanczáknál az első díjat nyerte Dávid Imre pécskai, a másodikat Biró József erdőhegyi, a harmadikat Tőser Ferenc szintén erdőhegyi kiscsiga. A hároméves csikóknál az első díjat Tittizer Antal pankotai, a két éves csikóknál pedig szintén az első díjat Takács János ujfazekasvársándi kiscsiga nyerte el. Ezenkívül pénzdíjakat nyertek még Knapp Ferenc és Tittizer Vendel pankotai, Szeifer András ujszentannai, Schillinger Ferenc őszentannai, Mislai József ujfazekasvársándi és Lipován Konstantin kerekigazda. Továbbá egyesületi díszoklevelekkel lettek kitüntetve a herceg Szulkovszky-uradalom csoportos kiállításért, Mahler Mihály 2 darab fias kanczáért és egy 3 éves csikóért, Ardelán Elek szintén egy 3 éves csikóért.

Osztrák tervek a magyar malomipar ellen. Többször írtunk már arról, hogy az osztrák és cseh malomkörökben féktelen agitáció folyik évek óta a magyar malomipar ellen. Az osztrák agráriusok és malmosok ugyanis rossz néven veszik azt, hogy fehér liszttel ugyszólván teljesen a magyar malmok látják el az osztrák fogyasztó közönséget s ezenkívül nagy mennyiség megy tranzitó áru gyanánt Ausztrián keresztül a külföldre. Szokatlan egy kissé most ebben az ügyben báró Beck osztrák miniszterelnök eljárása, aki állásfoglalását levélben fejezi ki ily gazdasági kérdésben. Báró Beck ujjában az osztrák agrárius központ-hoz hosszabb leiratot intézett, kifejtve ebben az osztrák malomipar segélyakciójában követendő szándékait. Levelében három pontba foglalja össze a tervbevett intézkedéseket. 1. Ankétet ígér a tőzsdehatáridőüzleti tilalomnak oly módon való kiterjesztése érdekében, hogy osztrák állampolgárok résztvehessenek külföldi tőzsdék határidős forgalmában. 2. Ugyancsak ankétet ígér a hosszulejáratu lisztkötések törvényes korlátozása ügyében és 3. az árpagyöngy-gyártásnál a sikpornak megengedhetőségét is igéri. Mivelhogy pedig mindez csak ígérlet — s ígérni elvégre is sokat lehet, — de az ígérlettől hosszú ut vezet a megvalósításhoz. Azt hisszük, hogy a magyar kormány erélyesen tiltakozni fog az osztrák kormány minden oly intézkedése ellen, mely a magyar malomipart Ausztriából kiszorítani célozza.

A műtrágya kartell ellen. Az osztrák és magyar műtrágyagyárosok a közel jövőben lejáró kartell ismét megújították. A kartell valósággal akadályozta annak, hogy a mesterséges trágyázás, amely hivatva volna arra, hogy az állattenyésztés utóbbi években tapasztalható lassu fejlődését a talajjavítás terén ellensúlyozza, — népszerűvé legyen. A műtrágya kartell megújítása a gazdák körében érthető visszatetszést keltett. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai körében komoly mozgalom indult meg szövetkezeti műtrágyagyárak létesítése érdekében, addig is míg a gyárak létesülnek az egyesület tagjai részére kartellen kívül álló gyárakból szerez be műtrágyát, amelynek kifogástalan voltát a vegyvizsgáló állomásnál lehet ellenőriztetni.

A to
igazgató
Duna b
ról és B
küldemé
engedély

A n
lítás zstü
is helye
és 14-é
tonai tá
nak iize

Post
pénztár
97,438

visszafiz
igy a b
tul a vis
ez izle
fillér.

A szapor
A csekk
helyezte
jételben

szége 5
fizetések
áiban n

számlatu
növeked
hó végé
forgalma
532,622.

ben 190
könyvec
értékü é

Csök
len csök
társaság
szül. K

Krausz
női diva
keresked
ellen,

kedő e
ellen, E
keresked
jegyzett

(szám)
törvény
mann Is
nok: dr

helyettes
bejelent
lásra au
váltászt

táridőül.
amely a
amely a
tokba b

hitelezők
tanácsos
tesznek

értékü a
a külön
jelent, f
üzlet fe

elő terje
A b
talékok
osztalék

Állat
szerint
összesen

állatvá
szarvas
juhok és
szagra

210.831
adatott
(120.81
tul), 46

5236 dr
drb a G
drb sert

a Dráva
(6152),
czen (5
(3136).

fehervár
Szikszó
Szászse
szében
Nagykö
hajtottak

Hajj
hogy SA
forgalom
és tenger
nicza áll
az össz

Áll
miniszte
ságot é
követke

A tojás kedvezményes vasúti szállítása. A Máv. igazgatósága a tojáskivitel előmozdítása végett a Duna balpartján lévő összes budapesti állomásokról és Budapest-Kelenföldről Lindauba menő tojás-küldeményekre kedvezményes szállítási díjtételeket engedélyezett.

A nemzetközi sütő-cukrász és rokonipari kiállítás zsűrije, melyben több külföldi szak tekintély is helyet foglal, e hó 13-án tartja alakuló ülését és 14-én pénteken kezdi meg működését. A katonai tábori sütőemenczék hetenként kétszer vannak üzemben, még pedig kedden és pénteken.

Postatakarékpénztár forgalma. A postatakarékpénztár múlt havi forgalmára: A takaréközletben 97,438 tételben elhelyeztek 5,798,610 K 99 f-t, visszafizettek 56,412 tételben 5,095,978 K 98 f-t s így a betétek összege 702,632 K 11 f-rel haladta túl a visszafizetések összegét. A betétek állománya ez üzletágban a múlt hó végén 81,993,466 K 40 fillér. A betevők száma a múlt hóban 2814-gyel szaporodott s összes számuk e hó végén 627,367. A csekk- és clearing-üzletben 805,196 tételben elhelyeztek 263,477,521 K 40 f-t, visszafizettek 143,631 tételben 258,250,785 K 82 f-t, így a betétek összege 5,226,735 K 58 f-rel multa felül a visszafizetések összegét. A betétek állománya ez üzletágban május végén 58,036,568 K 88 f. A csekk-számlatulajdonosok száma a múlt hóban 117-tel növekedett s a fennálló csekk-számlák száma a hó végén 15,582. A postatakarékpénztár havi össz-forgalma a két üzletágban 1,102,677 tétel s 532,622,897 K 09 f, teljes betétálladéka pedig a hó végén 140,030,035 K 28 f. Az értékpapírüzletben 1907. május végéig kiállítottak 3827 járadék-könyvecskét, melyekre összesen 15,552,932 K név-értékű értékpapír van az intézetnél elhelyezve.

Csődök. A törvényszék a következő czégek ellen csődöt nyitott: Az állat- és növényhonosító-társaság budapesti cég ellen, Diamant Simonné szül. Kohn Helén veszprémi kereskedő ellen, ifj. Krausz Lajos keszthelyi bejegyzett rőfös, uri- és női divatáru kereskedő ellen, Obis János egri kereskedő ellen, Weisz Fülöp csorvási lakos ellen, Veszelinovits Péter zombori kereskedő ellen, Steiner Andor szarvasi kereskedő ellen, Engelmann Arminné szül. Bleier Jolán pápai kereskedő ellen. — Vasvári Simon budapesti bejegyzett czég (üzlete VII. ker., Erzsébet-körút 58. szám) férfiruha-kereskedő ellen, a budapesti változó-törvényszék csődöt nyitott. Csőbiztos: dr. Schermann István kir. törvényszéki bíró. Tömeggondnok: dr. Darányi Ferenc ügyvéd. Tömeggondnok-helyettes: dr. Német Ernő ügyvéd. A követelések bejelentésére július 11. napja, felszámolási tárgyalásra augusztus 9. napja, a csődválasztmány megválasztására augusztus 12. napja tűzött ki határidőt. A new-yorki *Milnikin Brothers* czég, amely az egész világon mindenféle üzleti vállalatokba bocsátkozott, beszüntette fizetéseit, mire a hitelezők gondnok kirendelését kérték. A czég jogtanácsosa szerint a passzívák 6.5 millió dollárt tesznek ki, melyekkel szemben 9 millió dollár értékű aktívák állanak. A forgalmi tőkét azonban a különböző nagyarányú tőkék felemésztették. Kijelenti, hogy az érdekeltek elhatározták, hogy az üzlet fenntartása érdekében az ügyet a bíróság elé terjesztik.

A brünni gépgyár r.-t. az idén 30 korona osztalékot fog fizetni. Tavaly 25 korona volt az osztalék.

Állatvásáraink áprilisban. A statisztikai hivatal szerint a magyar birodalomban április hónapban összesen 482 országos állatvásár tartott. Ez állatvásárokról felhajtottak összesen 412,911 drb szarvasmarhát, 186,617 drb lovat, 213,459 drb juhot és 154,613 drb sertést. Ebből az anyaországára 363,003 drb szarvasmarha, 168,402 drb ló, 210,831 drb juh és 125,460 drb sertés esik. Eladott összesen 138,113 darab szarvasmarha (120,811 drb a Dráván innen, 17,302 drb a Dráván túl), 46,161 drb ló (40,925 drb a Dráván innen, 5236 drb a Dráván túl) 114,798 drb juh (114,030 drb a Dráván innen, 768 drb a Dráván túl), 74,783 drb sertés (61,463 drb a Dráván innen, 13,320 drb a Dráván túl). Legtöbb szarvasmarhát: Torda (6152), Szikszó (5810), Nagyszében (5450), Debreczen (5250), Szászsebes (5061), Dicsőszentmárton (3136). Legtöbb lovat: Debreczen (4560), Székesfehérvár (3571), Nagyszében (3500), Kula (3124), Szikszó (2400). Legtöbb juhot: Debreczen (19,735), Szászsebes (18,149), Szamosujvár (12,000), Nagyszében (5000). Legtöbb sertést Debreczen (7,060), Nagykőrös (1500), Kula (1230) országos vásáraitra hajtottak fel.

Hajózási ügyek. A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy *Stankamen* megállóhelyet e hó 12-vel az össz-forgalom részére ismét megnyitja. A magyar folyam- és tengerhajózási r.-t. pedig közhírré teszi, hogy *Svnicza* állomást a víz apadása folytán e hó 13-tól kezdve az össz-forgalom számára ujongal megnyitja.

Állami ménék selejtezése. A földmívelésügyi miniszter az ország valamennyi lótenyésztő bizottságát értesítette, hogy az összes méntelepeken a következő napokra tűzte ki a ménék kiselejtezését:

Július 15-én Nagykőrös és Székesfehérvár, 16-án Dorozsmán, 18-án Baján, 20-án Nyitrán és Verseczen, 22-én Békéscsabán, 23-án Palinban, 24-én Nagyatádon, 27-én Désen, 29-én Sepsiszentgyörgyön, 30-án Homoródon, augusztus 3-án Debreczenben, 4-én Szatmárnémetiben, 6-án Turiaremetén, 7-én Eperjesen, 9-én Rimaszombatban, 12-én Jászberényben. A miniszter felhívta a bizottságok elnökeit, hogy a selejtezésnél legyenek jelen, ugyanilyen felhívást intéz a gazdákhhoz is. A kiselejtezett méneket a helyszínén mindjárt el is adják.

Az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság” nál 1907. év május havában 8,643,663 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat nyújtott be, melyből 7,199,763 korona biztosítási tőkéről szóló ajánlat kötvény-kiállítás által lett elintézve. 1907. év január elsejétől 36,931,522 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat lett betérjesztve és 31,865,322 korona tőkéről szóló kötvény lett kiállítva. A folyó év január elseje óta bekövetkezett halálesetek folytán 1,995,785 korona biztosítási tőkéről szóló kár lett bejelentve. Mult év december 31-dikével 385,390,768 korona biztosított tőkéről és 1,247,009 korona életjáradékról szóló 111,476 drb életbiztosítási kötvény volt érvényben, melyre 104,391,288 korona gyűjtött díjtartalék van kimutatva. Életbiztosítási károk címén az 1906. évben 3,642,524 korona lett kifizetve, míg a társaság alapítása óta (1857) az évenként közzétett kimutatások szerint, az összes biztosítási ágazatban előfordult károkért 457,449,883 korona összeg fizetett ki.

Nyilt-tér.

(E rovatban közlésekről nem vállal felelőséget a szerkesztőség.)

Bécsi egészségügyi kiáll. 1906. állami díj, díszoklevél, aranyérem.

SERRAVALLO China-Bor vassal.

Kapható a gyógyszerárakban K 2 és 4 80 palackokban.

WIKUS TÁTRA
NYERS EVÉSRE
a legjobb tejcsokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égetvény
SÁVANYUVÍZ

Minden külön értesítés helyett.
Fleischl Sándor mint férj, egy a maga, mint gyermekeit Pali és Éva Alexandra, édes anyja, Fleischl Babolla és az összes rokonság nevében mélyen szomorodott szívvel s fájdalommal jelenti, hogy hón szeretőt felesége, a legszeretőbb anyja, testvér, meny és rokon
Fleischl Sándorné
született Riesz Vilma
életének 30-ik és boldog házasságának 10-ik évében, f. hó 10-én elhunyt.
Drága halottunk földi maradványait f. hó 12-én, szerdán d. o. 10 1/2 órakor fogjuk a rákoskeresztúri izr. temető halottas házából a családi sírboltból örök nyugalomra helyezni.
Budapest, 1907 június 10.
Aldás és béke poraira!
Riesz Lipótné szül. Riesz Hona
Ludal Goldberger Gyuláné szül. Riesz Gizella testvérei.
Riesz Lipót
Ludal Goldberger Gyula sógorai.
Zv. lovag Ledorer Sándorné
Riesz Károly és neje
Riesz Lázár és neje
Zv. Riesz Sámuelné
Zv. Stricker S. né
Zv. Beer Henrikné
Csodás részvétet és koszorúk mellőzését kérem.

Rohitschi, Styria-forrás gyógyvíz

Gyomorfékely és gyomorgörcs,
Bright-féle vesekőr
torok- és gégehurut,
gyomor- és bélhurut,
hugysavas üledék,
cukorbetegség,
májbajok
ellen.

Külön
gyógyeredmény,

Orvosiilag
aljánitva

Nagybani raktár:

Hoffmann József, Budapest, Báthory-utca 8.

**Ház-lebontás miatt
rendkívül olcsó árak.**

Háztartási cikkek. Nászajándékok. Játékszerek. Chinacézist tárgyak. Diszmiáruk. Övek. Kézitáskák. Sétabotok. Legyezők stb.

ROTHAUSER cégnél

Budapest, Deák-tér 6. sz.

(Anker udvar.) Király-utca sarkán.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

A tőzsdén ma a megnyitáskor lanyha irányzat fejlődött ki, amely később azonban megszilárdult. Készbuza iránt jobb kereslet nyilvánult meg s így tartott árak mellett ma elkelt 20.000 mm. buza. Rozsban kevés üzlet volt, míg a zab és a tengeri nem változott. A határidőpiacon a gyenge amerikai vetésjelentésekre élénkebb irányzat uralkodott s az összes gabonafajok ára emelkedtek.

Amerikai vetésjelentés.

Washingtonból táviratozzák: Hivatalos jelentések az általános átlagvetésállás 1907. június 1-én: Téli buza 77.4% (1906. június 1-én: 83%), tavaszi buza 88.7% (93%), zab 81.6% (86%), árpa 84.9% (93.5%), rozs 88.1% (90%). A bevetett terület nagysága: téli buza 28,132,000 acre (1906: 29,623,000 acre), tavaszi buza 16,464,000 acre (17,989,000), zab 31,491,000 (27,678,000); a new-yorki gabonátőzsde termésbecslései: téli buza 379,782,000 bushel (1906. június 1-én: 414,722,000 bushel), tavaszi buza 255,192,000 (298,617,000), zab 979,370,000 (893,999,000), rozs 33,182,000 (-).

Az árpa és zab betegsége.

Az idén nagy számban küldöttek be gazdáik a magyarországi növénytermelési kísérleti állomáshoz árpát és zabot megvizsgálás végett, amelyek egy eddiggel csaknem ismeretlen növénybetegség tüneteit mutatják. A betegség ismerető jele a növény levelein kisebb vagy nagyobb mértékben megjelenő rozsdaszínű, utóbb megfeketedő sávok, amelyek ha nagyobb mértékben lépnek fel, a növény vagy semmi vagy csak tökéletlen magot hoz. Linhart György a gazdasági akadémia tanára megállapította, hogy ez az idén nagyobb mértékben fellépő betegség oka az úgynevezett *Helminthosporium* gomba. Védekezésül ajánlja a következőket: 1. nem szabad árpát árpa után vetni; 2. tisztított és csóvázott vetőmagot kell használni; 3. a tarlót mélyen szántani; 4. a vidéknek megfelelő fajtát, esetleg tenyészválasztás ellenállóvá nevelt árpát kell vetni. A zabban eddig számbavehető kárt még Magyarországon nem okozott a betegség, amely megtámadja a tengerit és czirotot is.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 81 k. 20.60 K, 120 mm. 81 k. 20.60 K, 500 mm. 81 k. 20.60 K, 150 mm. 81 k. 20.50 K, 100 mm. 80.5 k. 20.50 K, 300 mm. 80.5 k. 20.50 K, 150 mm. 80 k. 20.50 K, 100 mm. 79.5 k. 20.30 K, 100 mm. 79.3 k. 20.20 K, 500 mm. 79 k. 20.40 K, 100 mm. 79 k. 20.40 K, 150 mm. 79 k. 20.30 K, 100 mm. 78.4 k. 20.10 K, 2100 mm. 77 k. 19.65 K, 19.65 k. 300 mm. 78.5 k. 19.65 K, 400 mm. 75 k. 19.65 K.

Mezőturi: 10.000 mm. 80 k. 20.70 K.
 Pestvidéki: 800 mm. 80 k. 20.40 K, 1000 mm.
 79 k. 20.30 K, 100 mm. 78.5 k. 20.15 K, 100
 mm. 78 k. 19.90 K, sárga, 100 mm. 78 k. 19 K,
 150 mm. 76.5 k. 19.25 K, 130 mm. 75 k. 19
 korona.
 Bácskai: 300 mm. 78 k. 20 K, 300 mm.
 78.5 k. 19.80 K, 100 mm. 78 k. 19.90 korona.
 Bajai: 1500 mm. 75 k. 18.40 K, tiszkos, 300
 mm. 73.8 k. 16.50 korona tiszkos.
 Rozs. 100 mm. 15. — K kpf. par.
 Arpa. 100 mm. 14 K kpf.
 Zab. 200 mm. 16.50 kpf., 100 mm. 15.70 K,
 kpf., 100 mm. 15.70 korona kpf.
 Tengeri. 100 mm. 12 korona kpf.
 Az árak 100 kg.-kint koronaértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. június 9-től június 10-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	55442	610
Rozs	1983	—
Arpa	3009	304
Zab	5586	3353
Tengeri	78560	102
Liszt	2001	6629
Korpa	100	1030

A határidőpiacra kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza októberre 10.12, 10.08, 10.25, 10.30.
 Rozs októberre 8.28, 8.38, 8.42.
 Zab októberre 7.—, 6.99, 7.09. 7.05, 7.10.
 Tengeri júliusra 5.90, 5.99, 5.96.
 Tengeri 1908. májusra 5.86, 5.93, 5.95

Déli 1 órákor zárulnak:

Buza októberre ———— 10.30—10.31
 Rozs októberre ———— 8.40—8.41
 Zab októberre ———— 7.08—7.09
 Tengeri júliusra ———— 5.97—5.98
 Tengeri 1908. májusra ———— 5.96—5.97

Délutáni forgalom.

Délután élénkebb irányzatra az árak emelkedtek.

4 óra 30 perczkor záródnak:

októberi buza 10.37—10.38
 októberi rozs 8.40—8.41
 októberi zab 7.08—7.09
 1907. júliusi tengeri 5.98—5.99
 1908. májusi tengeri 5.97—5.98.

Ertéktőzsde.

A nemzetközi pénzvviszonyok javulása, valamint magasabb külföldi jegyzések kedvezően befolyásolták az irányzatot a mai tőzsdén, anélkül azonban, hogy a forgalom megélnélt volna. Némi keresletben csupán déli vasuti és rimamurányi vasmű részvények részesültek és azoknak árfolyama mérsékelten javult. Később ismét bécsi számlára való eladások történtek, mire a hangulat elgyengült. Helyi értékek közül keresték a Magyar jelzálogbank és a Magyar Leszámitolóbank, valamint a Városi vasut részvényeit magasabb árfolyamon, míg más téren teljesen pangott az üzlet. Az utótőzsdén igen kedvezőtlen hírek érkeztek a berlini tőzsdéről, mire az irányzat érezhetőbben el-lanyhult, az árfolyamok pedig a legalacsonyabb színvonalon záródnak. Hanyatlottak Osztrák hitel 545-ig 6 K. Magyar hitel 744-ig 7 K. Államvasut 549-ig, 5.50 K, déli vasut 131-ig 4.50 K és rimamurányi vasmű 530-ig 5 koronával.

Előtőzsde.

Az előtőzsde barátságosabb hangulattal folyt le.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 651.50—650.50, Magyar hitelbank 751.25—749.25, Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 495.75—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 483.50—, Osztrák-magyar államvasut 664.50—663.50, Déli vasut 135—134.—, Rimamurányi vasmű 535.—533.75, Magyar koronajáradék ————, Közuti vasut ————, Városi villamos vasut ————, Orosz járadék ————, 3 százalékos jelzálogrészvény ————, Hazai bank ————.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 650.50—651.—, Magyar hitelbank 750.—751.—, Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 495.—495.50, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 483.50—484.—, Osztrák-magyar államvasut 663.50—664.—, Déli vasut 135.—135.50, Rimamurányi vasmű 534.—534.50, Magyar koronajáradék 93.15—93.20, Magyar aranyjáradék 111.—111.50, Közuti vasut 543.—543.50, Városi villamos vasut 293.—293.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde tartott árfolyamokkal nyugodt maradt.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 651.75—650.—, Magyar hitelbank 751.—749.—, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank ————, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 483.50—485.50, Osztrák-magyar államvasut 664.—664.50, Déli vasut 135.50—135.75, Rimamurányi vasmű 535.—533.—, Magyar koronajáradék 93.15—93.25, Magyar aranyjáradék ————, Közuti vasut 543.50—544.25—543.75, Városi villamos vasut 294.—, Orosz járadék ————, Hazai bank ————.

Helyi értékekben kötetett: Salgótarjáni kőszénbánya 569.50—571.—, Konvertált sorsjegy ————, Kereskedelmi bank 3399—3400, Magyar agrárbank — Danubius — Drasche ————, Konvertált sorsjegy ————, Ujlaki téglagyár ————, Budapesti gőzmalom ————, Ganz vasmű ————, Felten kábelgyár ————, Hazai sorsjegy 114.—, Kereskedelmi r.-t. ————, Weitzer vagon ————, Magyar osztrák részv. ————, Fővárosi Takarékpénztár ————, Adria 408.—.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 650.—650.50, Magyar hitelbank 749.—750.—, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 495.—495.50, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 485.—486.—, Osztrák-magyar államvasut 664.—664.50, Déli vasut 135.—135.50, Rimamurányi vasmű 533.50—534.—, Magyar koronajáradék 93.10—93.15, Közuti vasut 544.—544.50, Városi villamos vasut 294.—294.50.

Præmium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 3—4, nyolcz napra 8—10 K. Junius végére 14—16 K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde berlini és bécsi eladásokra bágyadt volt.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 650.—645.—, Magyar hitelbank 749.—744.—, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 495.50—494.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 485.—483.—, Osztr.-m. államvasut 663.—659.—, Déli vasut 134.—131.50—, Rimamur. vasmű 533.—533.50, Magy. koronajáradék ————, magy. aranyjár. ————, Közuti vasut ————, Városi villamos vill. ————.

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 645.50—646.—, Magyar hitelbank 744.—744.50, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 494.—494.50, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 485.—485.50, Osztrák-magyar államvasut 660.—661.—, Déli vasut 131.—132.—, Rimamurányi vasmű 530.—531.—, Magyar koronajáradék 93.10—93.15, Magyar aranyjáradék 111.—111.50, Közuti vasut 543.—543.50, Városi villamos vasut 293.—293.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, június 11. (Az Egyetértés távirata.)
 Buza: Tiszavidéki 10.45—10.95, bánati 10.05—10.50, tótfelvidéki és csepelszigeti 9.50—9.95, marchfeldi 9.45—9.70, mosoni és győri ————, ———— K.

Rozs: Tótfelvidéki 8.25—8.50 K, csepelszigeti ————, pestmegyei 8.30—8.50, különféle magyar 8.20—8.45, osztrák 8.20—8.45 K.

Arpa: tótfelvidéki 7.40—7.60, déli vasuti ————, tiszavidéki ———— K.

Magyar tengeri: 6.35—6.55 K, cinquantin ———— K.

Magyar közepes zab: 7.95—8.20 K, elsőrendű ————, válogatott ———— K.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

A mai előtőzsde valamivel kedvezőbb irányzattal indult, mert a nemzetközi pénzpiac állása jó hatást tett és a kedvező gazdasági konjunktúrák tartóssága iránt is nagy volt a bizalom. A kényszereladások megszüntével a tőzsde jól tartott

irányzatot vett. Legnagyobb érdeklődés a lombardok iránt mutatkozott, amelyben francia számlára történtek vásárlások. Alpesi bányarészvények is áremelkedést mutattak, de hitelrészvények és államvasuti papírok csak kevéssé emelkedtek. Török sorsjegyekben árcsökkenés állt be, de az 5 százalékos orosz kölcsön oroszországi jó hírek hatása alatt kissé emelkedett. A szilárd irányzat az előtőzsde végéig tartott.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 650.75, Magyar hitel 751.—, Államvasut 664.50, Déli vasut 135.—, Alpesi bányarészvény 573.—, Rimamurányi 533.50, Májusi járadék 97.55, Magyar koronajár. 93.20, Orosz érték ————, Török sorsjegy 179.—, Német márka 117.87, Prágai vasmű ————, Unio-bank 549.50, Laenderbank ————, Bankverein ————, Elbavölgyi ————, alpesi bánya ————.

Jegyzetek:

Osztrák hitel 651.—, Magyar hitel 751.—, Ländlerbank 435.—, Unio-bank 550.—, Államvasut 664.50, Anglo-bank ————, Bankverein ————, Déli vasut 135.50, Gözhajó ————, Alpesi bányarészvény 573.50, Májusi járadék 97.55, Magyar koronajáradék 93.15, Török sorsjegy 176.—, Német márka 117.98, német márka ————, Elbavölgyi vasut ————, Rimamurányi 533.50, Orosz jár. ————, Keleti vasutak ————, Hiteirészvény ————.

Bécs, június 11. (Osztrák értékek zárlata.)
 4-2 százalékos papír-járadék 97.50, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.10, 1860-as sorsjegy 150.15, Osztrák hitelsorsjegy 432.50, Angol osztrák bankrészvény 296.25, Bécsi Bankverein 532.25, Osztrák-magyar bank 1762.—, Déli vasut 132.90, Dunagözhajó társaság 998.—, Dohány részvény 411.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.88, Osztrák Lloyd 462.—, 4.2 százal. éztist járadék 97.40—35, Osztrák koronajáradék 97.50, 1864-es sorsjegy 251.50, Osztrák hitelintézeti részvény 649.—, Union-Bank 549.50, Osztrák Ländlerbank 435.—, Osztrák-magyar államvasut 660.50, Elbavölgyi vasut 419.50, Alpesi részvény 570.75, 20 frankos 19.17, Londoni váltóár 241.15, Lipótkohó 445.—, Töröksorsjegy 172.25. Bágyadt.

Bécs, június 11. (Magyar értékek zárlata.)

4 százalékos arany-járadék 110.80, Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 144.—, Magyar hitelbank részvény 745.75, Magyar leszámitoló és váltó részvény ————, Rimamurányi ————, Magyar cukoripar ————, Adria hajózási részvénytársaság 408, Magyar koronajáradék 93.05, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. ————, Magyar nyer.-k. sorsjegy 190.25, Kassa-Oderberg vasut részvény ————, Magyar jelzálogbank 483.50, M. keresk. bank 33.88.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 11. (Tőzsdejelentés.) Ma már kevesebb értékpapírt kínáltak, mindazonáltal az ipari és bankértékek árfolyamai többnyire lemorzsolódtak. Ennek okát abban keresik, hogy a gazdasági helyzet kedvező alakulásának folytatásában nem bíznak s ennek következtében a spekuláció részéről hiányzott a felvételi képesség. A dresdener bank és a schaffhauseni Bankverein árfolyamaiban tegnap beállott jelentékenyebb áresés ma némileg pótolva lett. Egyéb értékpapírokban az üzlet az uralkodó kedvtelenség következtében csak szűk keretekben mozgott, ami általános gyengülést idézett elő. Canada Pacific részvények Newyorkkal kapcsolatban olcsóbbodtak, ellenben déli vasuti részvények bécsi jelentésekre újabban emelkedtek. Japániai irányzata gyenge, mert tartanak attól, hogy a japán-amerikai viszonylatban bizonyos kiélesedés fog bekövetkezni. A második tőzsdeidőben főleg ipari értékeknek kínálata okozott jelentékeny gyengülést, mely alatt főleg gelsenkircheniek és harpeniek szenvedtek. Az ipari értékekben mutatkozó túlnyomó kínálat és a gelsenkircheniek és a harpeniekben beállott kényszereladások, továbbá a párisi tőzsde lanyhasága a záró forgalmat igen lanyhává tette. Kedvezőtlenül befolyásolta továbbá a zárlatot a Newyorkból és Londonból érkezett jelentés, hogy a japáni értékek estek és hogy a Millikin Brothers-cég beszüntette fizetéseit. A lanyhaság az utótőzsdén is hatással volt az értékpapírok árfolyamára. A készpénzpiac ipari értékei érzékenyen nyomottak voltak. A birodalmi bank központi válsztmánya holnap ülést tart, azonban a bankkamatlábnak csökkenése, amint hírlik, nem várható. Napi pénz 3½, magánleszámitolási kamatláb 4½ százalék.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle radio activ

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Használatát valódi áldás gyomorbetegségeknél és ezek szorulásában szenvedőknek. Kapható mindenütt kis és nagy áronban. Készítési helye Komáromban.

Zárlatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98.75, Osztrák hitelrészvény 203.30, Déli vasut 27.40, Orosz bankjegyek 214.65, 4 százalékos orosz kölcsön —, Disconto Commandit 167.25, Dinamitruszt 152.25, Harpeni 201.25, Unifikált török —, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92.90, Magyar koronajárdék —, Osztrák-magyar államvasut 142.—, Bécsi váltóár 84.75, Olasz járdék —, Alt. villamossági Edison 194.50, Gelsenkircheni 187.40, Laurakohó 221.75, Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat.) június 11. 4-2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98.80, 4 százalékos magyar aranyjárdék —, Osztrák hitelintézeti részvény 203.70, Osztrák-magyar államvasut 142.20, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.37, Bécsi Bankverein 134.50, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar kölcsön 75.30, 4-2 százalékos ezüstjárdék 99.—, Osztrák koronajárdék 97.10, Magyar koronajárdék 92.75, Osztrák-magyar bank 126.40, Déli vasuti részvény 27.40, Elbenvölgyi vasut —, Bécsi váltóár 84.70, Párisi váltóár 81.35, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 290.—, Bányadt.

Hamburg, (Zárlat.) június 11. 4-2 százalékos ezüstjárdék 97.60, Sorsjegy 151.—, Déli vasut 27.—, 4 százalékos Aranyjárdék 98.20, Osztrák hitelrészvény 201.60, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járdék 102.70, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93.10, Engedő.

London, június 11. Angol consol 83.7/8.

Páris, június 11. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járdék 94.95 Osztr. aranyjárdék 98.20, Magyar aranyjárdék 95.—, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 495.—, 4 százalékos Olasz járdék 103.22, Déli vasut elsőbbségi kötv. 316.—, 5 százalékos Marokkói járdék 522.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járdék 88.75, 4 százalékos Amort. román járdék 1905. 89.75, 5 százalékos Orosz járdék 1906. 87.77, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 488.—, 4 száz. Szerb járdék 1907.—, 4 százalékos spanyol járdék 93.60, 4 százalékos unifikált török jár. —, Török sorsjegy 154.—, Török dohányrészvény 431.—, Osztrák földhitelintézet 1065.—, Osztr. Länderbank 464.—, Magyar Jelzálogbank 508.—, Banque de Paris 1460, Banque Ottomane 707.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 139, Meridionalvasut 715,

Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 658, Rio Tinto 2160, Sucrerie d'Egypte 38, Tula 447, Thomson Houston 124.—, Urikanyi kőszén 34.50, Chartered 614.50, De Beers —, East Rand 104.50, Jagersfontein 198.50, Transvaal Consols 54.—, Transvaal Land Company —, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.66, Váltó német piacokra (rövid) 122.84, Váltó Bécsre (rövid) 104.18, Váltó Belgiumra (rövid) 11/32, Olasz aranyváltó (rövid) 1/10, Váltó Svájcra 1/8, Csek Londonra 251.40, magánkamatláb 37/16, nyugodt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, június 11-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felül) — fillér. Közép (párónként 300—400 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 136—137 fillér. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 140—141 fillér. Könnyű (párónként 250 kgr-ig) 141—142 fillér. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kg felüli súlyban) — fillérig, közép (párónként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig.

Sertésüzlet: 1907. évi június 9. napján volt készlet 35920 drb., 1907 június hó 10-én felhajtott 612 darab, 1907 június 10. napján elszállított 183 darab, 1907 június 11. napjára maradt készletben 36349 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, június 11. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 30 darab sertés, 180 darab süldő, 3 darab malacz, összesen — darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 393 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 393 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladott 358 darab sertés, 14 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 65 darab sertés, 166 darab süldő, 3 drb malacz.

Mai árak: Zsirsértés öreg elsőrendű 350 kg-on felül 110—113 fillér, II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig — fillér, ételsúlylevonással 125 — fillér, fiatal nehéz. 300 kg-on felül — korona, ételsúlylevonással 144—146 fillérig, fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig 140—146 korona, ételsúlylevonással 140—146 fillérig, könnyű 300 kg-ig 108.— korona ételsúlylevonással 140—147 fillérig. — Beiföldi süldő 96.— korona. Horvát süldő 94—102 korona. A vásár irányzata élénk, az árak a kis felhajtás következtében 6 fillérrel emelkedtek.

VIZÁLLÁS.

június 11. június 10. június 11. június 10.

Table with columns for location (m é t o r) and price (m é t e r). Locations include Tisza, M.-Sziget, Tokéháza, V.-Námény, Tokaj, Tiszaföld, Szolnok, Csongrád, Szeged, T.-Becse, Titei, Óndava, Hoér, Tapoly, Bártfa, Bodrog, Ladimőz, Sajó, Zsolca, Herend, H.-Nemeti, Berettyó, Margitta, Kőrös, B.-Ufalu, Csusza, N.-Várad, Belenyves, Tenke, Gurahonc, Borosjenő, Pékás, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Soborsin, A vad, Málkó, Temes, K.-Kostoly, Péga, Kiszető, Temesvár, Beeskerék.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Table with columns for Buza (Kilós, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára), Egyéb gabonaművek, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Repce, Burgonya, Különböző termények, Faj, disznózsír, szalonna, szilva készáru, heromag.

Table with columns for Allamadosság közkölcsönök, Záloglevelek, Elsőbbségek, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító-társaságok, Cözvalmok, Ellentétle vállalatok.

Table with columns for Kassa-odbor, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító-társaságok, Cözvalmok, Ellentétle vállalatok.

Időjárás.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése
1907. június 11-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Északnyugaton és Európa keleti részein aránylag alacsony a levegőnyomás, míg egyebütt egyenletes magas levegőnyomás terül el. Európában lecsapódások — jobbra zivataros esők — szórványosan fordultak elő. A hőmérséklet a normális körül ingadozik. Hazánkban tegnap az ország keleti nagyobb felén fordult elő szórványosan kisebb mennyiségű eső. Az idő különben derültebbre változott és a hőmérséklet — délnyugat felől — emelkedett; a maximum: Csáktornya 30 C° és a minimum: Tátrafüreden 6 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és itt-ott zivataros eső várható.

Allomás	Levegőnyomás mm 700 +	A hőmérséklet Celsiusus szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet		Csepnadók mm		Hőmérséklet	
				Felhőzet	Csepnadók	max.	min.		
A-Szelina	61.2	+14.9	W	3	0	16	9	16	9
Ungvár	60.8	+15.6	NW	1	4	18	18	18	18
Kősmárk	61.7	+12.0	—	0	0	15	15	15	15
Losonc	61.8	+17.3	NW	3	0	22	11	22	11
Ógyalla	61.8	+15.5	—	0	0	25	15	25	15
Budapest	61.4	+17.2	NE	1	0	22	15	22	15
Herény	61.5	+15.9	—	0	0	25	11	25	11
Keszthely	61.1	+19.4	—	0	0	24	11	24	11
Pécs	61.9	+17.3	—	0	0	22	19	22	19
Zágráb	61.7	+19.4	—	0	0	24	11	24	11
Püme	61.2	+18.2	—	0	0	23	14	23	14
Szeged	61.7	+17.6	NW	1	0	20	14	20	14
Temesvár	61.1	+18.1	NE	1	0	20	12	20	12
Nagyvárad	61.1	+18.0	N	1	0	19	10	19	10
Kolozsvár	60.7	+14.6	—	0	4	17	11	17	11
Nagyszombat	63.8	+13.6	N	1	4	16	13	16	13
Szatmár	—	+14.8	SSE	1	1	17	11	17	11
Eger	—	+15.8	W	1	3	17	12	17	12
Arvavárja	—	+10.6	N	1	1	15	7	15	7
Selmeczbánya	—	+14.0	N	3	0	18	10	18	10
Komárom	—	+18.2	—	0	0	18	10	18	10
Magyar-Ovár	—	+17.4	—	0	2	14	11	14	11
Sopron	—	+13.6	W	0	0	17	11	17	11
Eszék	—	+18.7	—	0	0	23	13	23	13
Cirkvenica	—	+20.2	—	0	4	25	15	25	15
Déreczen	—	+15.8	—	0	4	19	12	19	12
Kecskemét	—	+19.8	—	0	1	24	12	24	12
Óroszlán	—	+15.8	NW	0	2	23	13	23	13
Arad	—	+16.2	NW	4	1	21	14	21	14
Zsombolya	—	+17.6	NE	1	0	23	13	23	13
Versecz	—	—	—	0	0	—	—	—	—
Drenővra	—	—	—	0	0	—	—	—	—

Kivonat a hivatalos lapból.

— Június 11. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Bocánczi András dr. dési közjegyző-helyettesét Topánfalvára közjegyzővé, Fülöp József dr. tordai törvénytudó aljegyzőt az alsójárás járásbíróvához jegyzővé, Wellacha János ujvidéki járásbíróvához joggyakornokot az ujvidéki járásbíróvához aljegyzővé, Gosztony Sándor sümegi járásbíróvához díjnokot az ógyulai járásbíróvához irnokká, Haán Gyula sáregresi lakos, községi irnokot a tamási járásbíróvához végrehajtóvá, a kolozsvári ítélőtábla elnöke Antal Zoltán dr. díjtalan joggyakornokot a kolozsvári ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká, a temesvári ítélőtábla elnöke Szávits Sándor dr. temesvári ítélőtáblai díjtalan joggyakornokot a temesvári ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Berger Zoltán nagyváradlakos „Bartos“-ra, Kuchár Sámuel babarétlakos, saját, valamint kiskoru Gyula, Aranka, Irma, Gizella, Zoltán és Jolán nevű gyermekei „Pásztor“-ra, Schwarcz Ida budapesti lakos „Takács“-ra, kiskoru Spán Nándor budapesti lakos „Gerő“-re Kohn Amália budapesti lakos „Karczag“-ra, Vonga Gyula felsőajósi lakos, saját, valamint kiskoru Margit és Dezső nevű gyermekei „Völgyes“-re, Pirger Károly lipótvári lakos „Puskás“-ra, kiskoru Schattelesz Sándor, István és Béla budapesti lakosok „Sebők“-re, kiskoru Goldberger Lajos, Vilmos, Dezső, József, Miksa és Sándor mezőtúri lakosok „Gellért“-re, kiskoru Pavuk Teréz királyházai lakos „Pálfi“-ra, Falatek Mária eperjesi lakos „Ternyei“-re, kiskoru Borsuk József kisszebeni lakos „Földes“-re, Sztarowetzky Antal eperjesi lakos saját, valamint Gyula nevű kiskoru gyermeke „Szepesi“-re, Blum Mór budapesti lakos saját, valamint András és Pál nevű kiskoru gyermekei „Boros“-ra, kiskoru Schlesinger Ignác, Arnold és Emil nagybecskereki lakosok „Székely“-re, Friedmann Béni tornaljai lakos „Fodor“-ra, Müller Bernát szegedi lakos, saját, valamint József és Sándor nevű kiskoru gyermekei „Molnár“-ra, Pollák Henrik temesrékási lakos saját, valamint Mariska gyermeke „Perényi“-re, Schwarz Géza nagybecskereki lakos „Szekeres“-re, Shwarz Miksa budapesti lakos „Salgó“-ra, kiskoru Pucz József budapesti lakos „Láng“-ra, Tomcsa Gyula belényesi lakos „Tomori“-ra, Iczkovicz Ábrahám hejőcsabai lakos saját, valamint kiskoru Béla és Regina nevű gyermekei „Szabó“-ra, kiskoru Bilik József munkács lakos „Bihari“-ra, Roth Sámuel debreczeni lakos saját, valamint Rózsa nevű kiskoru gyermeke „Radó“-ra, Fridrich Lajos kolozsvári lakos „Földvári“-ra, Gottlieb József kolozsvári lakos „Gáttalvi“-ra, Tidrenzl Béla kolozsvári lakos saját, valamint kiskoru Béla, Gizella, Margit és Ilona nevű gyermekei „Farkas“-ra és Reinitz Oszkár budapesti lakos családi nevének „Román“-ra kért átváltoztatását megengedte.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vörös Ilona medgyesegyházi és Molnárné-Takács Mária aranyidai állami elemi iskolai tanítónőket folyó

évi szeptember 1-től kezdődő hatálylyal kölcsönösen áthelyezte.

Pályázatok. A zilahi ügyészségnél irnoki állásra 4 hét; — a rahói járásbírósnál albirói, a szegedi és a soproni állami felsőbb leányiskolánál magyar-német nyelvi tanári, a besztercei pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségnél pénzügyi számellenőri a mármarosszigeti pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségnél pénzügyi számtiszt, az aknaszlatinai főbányahivatal mellé rendelt számvevőségnél pénzügyi számgyakornoki és a körösbányai járásbírósnál átalakító díjnoki állásra 2 hét alatt adandók be a pályázati kérvények.

Keményítő gyárak
Uhländ reform-rendszere szerint burgonya, buza, tengeri, táplálka, rizs stb. feldolgozására. Minden más rendszereket felülmúló kivitelben berendez. 26317
W. H. UHLAND k. f. sz. LEIPZIG—G.
különleges vállalat keményítő gyárak átalakítására és berendezésére.
Tessék árjegyzékét kérni.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.
1806 szám.
II—I.

Hirdetmény.

A nagykőrösi m. kir. állami méntelep nagykőrösi, verseczi, békéscsabai, bajai és kiskundorozsmai osztályai részére 1907. november 1-től 1908. október 31-ig szükségelendő kenyér, zab, széna és alomszalma, ágysszalma és kemény tűzifa szállításának biztosítása végett 1908. június 26-án délután 1 órakor alulírt parancsnokság számvevő irodájában írásbeli zárt ajánlati árlejtés fog tartatni. A közelebbi feltételek a nyilvános helyeken kifüggesztett hirdetményekből kivehetők, vagy pedig parancsnokságnál, valamint a fentnevezett méntelep osztályoknál megtekinthetők, a honnan a feltételeket tartalmazó hirdetmény főlhívásra megküldetik.

A takarmányszükségletre megjegyztetik, hogy a termelők nemcsak az egész mennyiségre, hanem 100 métermázsára is tehetnek ajánlatot. Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetségeknek előnyben részesülnek.

Budapest, 1907. június hó.
M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Az ATHENAEUM r.-társ. : könyvkiadóhivatalában : (Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám) megjelent:

AZ ÚJ HELYESÍRÁS

— IRTA —
SIMONYI ZSIGMOND.

Egyetlenmagyarozatos kiadás, mely a helyesírási szabályoknak hiteles hivatalos szövegét teljesen magában foglalja.

Ára vászonborítékban • 1 korona 50 fillér. •

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben. ::

Cs. kir. szab. déli vaspálya társaság magyar vonal Üzletigazgatósága.
3705/P. 907 sz.-hoz. Budapest, 1907. június hó 7-én.

Pályázati hirdetmény.

Székesfehérvár állomásunk pályaudvarán létesítendő új fertőtlenítő telep-berendezésre, valamint ugyanott egy munkásételező épület építési munkálatainak kivételére ezenel pályázatot hirdetünk.

A munkára vonatkozó bővebb adatok, nevezetesen a tervek, a költségvetések és az építési ajánlat mintája az alulírott üzletigazgatóság építési és pályafentartási osztályának hivatalos helyiségében (I. Mészáros-utca 19. II. em.) a hivatalos órák alatt díjmentesen átvehető.

Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok mindegyik épületre külön-külön legkésőbb 1. évi július hó 1-én déli 12 óráig, általános osztályunk iktató hivatalánál (földsz. 9. sz. ajtó) nyújtandók be, emel felirattal ellátva »Ajánlat a székesfehérvári fertőtlenítő telepre«, »Ajánlat a székesfehérvári munkásételezőre.«

Az ajánlat komolyságának megerősítésére szolgáló kauciónak befizetését, mely az ajánlati összeg mintegy 5%-át fogja kitenni, a munkával megbízott ajánlattevő pótlólag kívánatára teljesíteni tartozik.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok között való szabadválasztás jogát fenntartjuk magunknak.

Az üzletigazgatóság.
(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

HETI MŰSOR.

Junius	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Povárosi nyári Színház (Budai Színkör)	Magyar Színház	Városi Nyári Színház	Uránia
13 Csütörtök	Miss Hobbs	André Chénier	Bernát	Göre Gábor Budapeston	A századik menyasszony	A vig özvegy	—	Az orosz forradalom
14 Péntek	Fátum	—	Mozgófényképek	Göre Gábor Budapeston	Dinorah	A vig özvegy	—	Japán
15 Szombat	Oszai vihar	Hunyadi László	Bernát	Göre Gábor Budapeston	Drótostót	A vig özvegy	—	—
16 Vasárnap	d. u. este	—	Vizsgálódás Bernát	Göre Gábor Budapeston	Argyl es Tunder Ilona Drótostót	A vig özvegy A vig özvegy	—	—

állásra
egedi és
ar-német
ig mellé
a már-
t szám-
tinai fő-
pénzügyi
gnál át-
a pályá-

k
tápláló,
teljesül
20311
G-G.
és

ar vonal

hó 7-én

ny.

étesítendő
anott egy
ére ezen-

ezetesen a
mintája az
osztályá-
II. em.)

mindegyik
1-én déli
(földsz.
Ajánlat
a szöke-

szolgáló
mintegy
jánlattevő

igylembe

ogát fen-

agatóság.

ia

sz

lom

n

KÜLÖNFÉLÉK.

Szavak.

Szavak! . . . Ó csonkaszárnnyu madarak,
Aki a szív fölött bénán gubbasztanak,
— A szárnyaik béklyós olomban —
Nem tudnak szárnyat bontani onnan,
Hogy nagy, hatalmas ivben repülne,
Amint megálmodá a szív s a lélek
S amint szárnyal az érzés és az eszme,
Mielőtt szárnyakat eresztne . . .

Ólom nehéz bilincse van a szón:
Nem tud felszállni szárnyalón,
Csak csonka szárnyakkal csapdossa itt
Bennem a lélek titkos zárait,
Amíg a szívnek ajtaja kitárul,
S kiröppen az érzések kohójából,
De itt a közöny jéghegyén e szárnyak,
Nem szárnyalnak, csak botorkálnak,
S csak vonszolják, mi bennem égett:
A vágyat, érzést, az eszméket! . . .

Ha a szóköntöst ölti fel:
Elvész a vágy csodás színeivel,
Lehull a tündérmesék himpora
S elszáll a bánat édes mámor.
Káprázatot, bűbajos álmokat,
Minőt tündérűj szó és bontogat,
Halkan csengő örömeiket:
Szavakban visszaadni nem lehet!
Hiányzik róluk mind e szín,
Mely ott izzik a szívek mélyein,
Hol, mint a kő, tömör s mint illat leng
S hajlékony, mint dömöcki penge.
De már amint szárnyát megbontja,
Megdermeszti az élet gondja,
Megmerevednek, megkövesednek
És vége, ó érzés, bűvös színednek.
Egymásután éri a folt, a csorba
S szárnyaló lelkünk lehúzzák a porba . . .

Csonka sirkövek vagytok szavaim,
Az érzés, eszme s vágy sirhalmain! . . .

Balla Ignác.

(A kolumbácsi légy.) A kolumbácsi légy évtize-
denként kétszer-háromszor kelletlen vendége nem-
csak az aldunai vidékeknek, hanem Hunyadmegyé-
nek is. De kedvező szelek szárnyán, mint az idén
is, átterjed a Maros terére, fel egész Aradmegyéig,
amelynek most valóságos réme. A kolumbácsi
légy egész rajban lépi meg a szegény védtelen
állatot, s a tömördek számban egyidejűleg ejtett
szurásai válnak reá halálöss. A lovakból fordul
elő a legkevesebb áldozat, mert bőrizmai segé-
lyével, farkával a ló, valamint a tulokféle is, ügye-
sebben oltalmazza magát, mint pl. a ritkaszőrű,
nehézkés mozgású bivaly. A szurások hatása
alatt a jámbor bivaly elalélva még csak
védelmi kísérletet sem tesz, se ide-oda
nem futkos, a földön nem hempereg, ha-
nem összerogyva, néhány fájdalmas bögés után
kileheli páráját. A kolumbácsi légytől meg-
támadott állat gyorsan betegszik, fejét lebecsátja,
tekintete bágyadt; majd reszketés fogja el s hideg
verejték ver ki rajta; érverése gyorsul s egész
160-ig emelkedik; étvágya, szomja nincs, s az
ürülék teljesen fennakad. Lábon sokáig nem bírja
ki, hanem bágyadtan elalél, fejét a földön
hátraveti, közbe-közbe fájdalmasan bög s utolsó
életnyilvánulása is egy keserves hang. A halál
már pár óra alatt beáll, de gondos ápolással kés-
leltetni lehet 24 óráig is. A karbolsavas, ecetes
mosogatás, dörzsölés, arzén és salétrom belső
használata csak kevés esetben bizonyul sikeres-
nek. Faluhelyeken ecetes szappal kenik be álla-
taikat s szájukba időnként tejet töltenek. Ezek nem
is vallják kárát, valamint azok sem, akik ebben a
kritikus időben nem hajtának ki a legelőre. Meg-
említendő, hogy ilyenkor az őzalomány is teteme-
sen apadni szokott s bár most erről nincs semmi
értesülésünk, tudjuk, hogy a 80-as években az u.
n. Erdőhátság erdeiben számtalan őz esett áldozat-
tul a kolumbácsi légy vérszomjának.

(A föld eléktelenítése.) Nem csupán a maga
mesgyéjére féltékeny s mindenekelőtt bő termés
után áhító durva munkás fáradozik a föld élék-
telenítésén, hanem még azok is, kik a természet
csodálását hivatásukká teszik, rendszeresen rutíjják
el a legjobb tájképeket is. Nem szólv a hegyek-
ről, minők Gibraltár, Lichtenstein és Fenestrelle
hegyei, melyeknek eléktelenítésére, katonai czélok-
ból száz meg száz milliókat költöttek a kormányok,
hány festői magas partfalat, hány kies alacsony
partlejtőt vásároltak össze némely helyekre, részint
féltékeny földbirtokosok, részint üzérek, kik a
természet szépségeit a pénzváltók módjára csak az
aranyrud értéke szerint becsülik! A sűrűn látoga-

tott hegyes vidékeken hasonló kisajátítási düh
szállja meg a lakosokat; a tájakat koczkákra da-
rabolják s a legtöbbet igézőnek adják el; minden
természeti nevezetesség: a kőszikla, a barlang, a
vizesés, a jégár hasadéka, mind magán birtokká
válhatik, egészen az ekho hangjáig. Vállalkozók
veszik bérbe a vizzuhatagokat s deszka-korlátok-
kal kerítik be azokat, hogy a nem fizető utasokat
meggátolják a vizomlás szemléseben; aztán hang-
zatos hirdetések után szép csengő tallérokka vál-
toztatják a napfényt, mely a porrá zuzodott viz-
cseppecskében játszik, meg a szélfuallatott, mely
a levegőben kőd-foszványokat lobogtat, Az utazó
csak mély elkeseredéssel hasonlíthatja össze azt
a Niagarát, a minővé az emberek tették, a
régii „mennydörgő vízzel”, a milyentől azt
a természet adta. Csuf épületek, gyárak,
vendégfogadók s raktárak fészkeltek meg ma-
gukat a partfalakon; a „hirdetésgyártók” áru-
czikkeik és lim-lomjaik kelendősege érdeké-
ben a Niagara szépségére számítva, a dörgő
zuhattaggal átellenben raggatták föl szennyes, vagy
hazug táli hirdetéseiket; más, még kiállhatatlanabb
ipartűzők azzal ámitják magukat, hogy a tájképet
néhány költői vonással megpótolják, ha kínai
kioszkokat s gót tornyocskákat emelnek rajta. A
fákat, melyeknek zöld lombzata oly szépen sze-
gélyezte a tájétköző vizet, eltüntette a fejsze s maga
a víztömeg is szemlátomást megcsökkent azon
csatornák miatt, melyeket a gyártulajdonosok ve-
zetnek ki a Niagarából, hogy gépeik kerekét haj-
tassák. Használja fel az emberi munka a zuhatag
roppant erejét, nagyon helyesen teszi; csak hogy e
hasznosító eljárásban a hely szépségét kimélje meg.

(Stagnáló talajvizek a fővárosban.) A talajban levő
viz mindig mozgásban szokott lenni; csak kivéte-
les az olyan hely, ahol a talajvíz stagnál, mozdul-
atlan. Az ilyen helyek igen egészségtelenek. Az
ilyen stagnáló talajvizeket csak ott találjuk, ahol a
felső víztartó réteg alatt a vizet csak nehezen át-
bocsátó, ugynevezett vízálló réteg van. Budapest
altalajában két helyen mozog igen lassan, mond-
juk stagnál a talajvíz. Az egyik a *Krisztinaváros* völ-
gye, a másik a *Nagykörut* vonala, ahol egy régi *Dunaág*
is mehetett keresztül s annak kavicsos ágában áll
meg a talajvíz. Ez a két hely valóban Budapest-
nek a legegésztelenebb területe. Ha fertőző be-
tegség pusztít a fővárosban, az mindig a Nagy-
körut, meg a Krisztinaváros völgyéből szedi a leg-
több áldozatot. Ma már nem annyira feltűnő ez,
mert a csatornázás, meg a burkolatok megváltoz-
tatták az egész főváros talajában a víz viselkedé-
sét, de azelőtt feltűnően érezhető volt ennek a két
helynek az egészségtelen volta.

INEZ.

— Regény. —

34

Irta: Skram Amália.

A második emelet ablakai alatt egy elő-
ugró üvegűtő volt, mely az alatta elterülő ter-
aszt fedte be, míg az oszlopokat síkfajta
kuszó növény futtatta végig.

A sarokban egy padon Inez ült.

Pongyolájába volt beburkolva, a keze,
mely sovány, halovány volt, ott pihent az
ülében — itt töltötte el a nap legnagyobb
részét.

Néha lent ült a kertben a lugasban, melybe
felhallatszott a Bosphorus csobogása. Behunyt
szemmel oda képzelte el magát a skutari te-
metőbe, hol Arthur volt eltemetve s ahol egy-
kor ő is pihenni fog.

Vagy pedig arról álmodott, hogy Artur
nem halt meg és ő várja, egyre várja őt. És
aztán eljött, a szeméi ragyogtak a szerelemtől,
átölelte, a fejét a keblére hajította és biztosít-
totta őt, hogy soha — soha többé el nem
hagyja.

Eleinte gyakran gondolt arra, hogy átmegy
Skutaria és a sírján letérdel és könyeivel
megöntözi a hantot. De valahányszor arra ke-
rült a sor, oly iszonyu, fájdalmas zokogás vett
rajta erő, hogy összerokadt és azt hitte, a
szíve hasad meg a nagy fájdalomtól.

Betegnek, bágyadtnak érezte magát. Her-
vadtt és úgy érezte, hogy minden ereje el-
hagyja.

Nagy fáradtsággal vonszolta magát a ház-
ban, kertben. Ha valahol leült, már lerokadt,
elszenderedett. A fájdalom mindig lidércnyo-
másként nehezedett rá.

Ha a férje nem hívott a városból vendé-
geket, akkor egyedül étkezett. Ha már várták
felment a szobájába és az inással azt üzenté
hogy beteg. Folytonosan fejfájás, rosszullet
környezte.

— Sárgaságod van, szolt neki Ribbing, ha
meglátta az asszonyt. Majd meg hozzátette:

— Különös, hogy nem akarsz orvost hiva-
vatni. De mindenesetre változatosság kedvéért
megteheted, hogy egy ideig, mint egy árnyék
vándorolsz ide-oda.

Ribbing hangja kárörvendő volt, mond-
hatni örömteljes. Elégtételt érzett, hogy ezt az
asszonyt elvirultnak, letörtnek látta, kinek fia-
talos ruganyossága, erőteljes szépsége olyan
sokáig megzavarta. És nagy örömet okozott
néki, hogy nélküle — ki mellett ő mindig a
háttérbe szorult — adhat estélyeket és az elő-
kelő farsaság ünnepéleit látogathatja.

Október első felében, egy délután Inez
parancsot adott, hogy a kocsis fogjon be.

Eppen most jön le a lépcsőn hosszú, fekete
kasmir köpönyegében, az arca elé fátyolt
kötött.

A gnom kinyitja előtte a kocsiajtót.

— Fanarba hajtson, — mondja Inez fá-
radtan és beül a kocsiába.

Therapián ment keresztül a kocsi, a villák
és kis paloták gyönyörű csoportja közt, ahol
az idegen követségek nyári lakhelye volt. Így
a Bosphorus legszebb sétautjára érték.

Ez a sétány, mely a nap bizonyos idő-
szakában hemzseg az elegáns fogatok és elő-
kelő lovasok tömegétől — most majdnem tel-
jesen üres volt és Inez átengedhette magát
szomorú gondolatainak, anélkül hogy a köszö-
nések folyton megzavarják. Félig lehunyt szem-
mel ült a kocsiában és érezte szívének dobogá-
sát, mely tompa ütéshez hasonlóan zakatolt és
oly nagy testi fájdalmakat okozott néki.

Csak nagy sokára tudta magát elhatározni
erre a lépésre.

Nap-nap után felt el és ő a reggel erős
szándékát tudta már este keresztülvinni.

Ma végre utra kelt.

Elindult a bün, a szégyen felé, hogy meg-
mentse magát a haláltól. Nem volt más vá-
lasztása. Vagy el kell távolítania a szerelem
következményeit, vagy öngyilkossá lesz.

A Bosphorus tulsó oldalán feküdt Skutari.
Ha a szemét felveti, akkor látja, hogy messzi-

ról a temető fehérlik. De ezt nem . . . nem
akarta, de nem is tudta volna megtenni.
Sem most, sem amikor visszajön és bűnös
orvossággal akarja elpusztítani az áruló életet.

Csak hosszú, hosszú évek múlva keresheti
sírját — ha bűnbánat és jócselekedetek árán
megtisztul ettől a bűntől. Csak akkor borulhat
le az ifju sírjára, kit az ő könnyelműsége ker-
getett a halálba.

Oh, ha neki is volna annyi bátorsága, mint
annak a bátor, nemes léleknek volt! Nyugod-
tan hagyta itt ezt az életet, melyet nem tudott
— nem akart elviselni.

De ő nem meri . . . Nincs bátorsága
ennyi bün és nem vezekelt bűnhődés nélkül a
tisztító-tűz borzalmának kitenni magát.

Neki élni kell, hogy Madonna könyörtüle-
tére méltóvá tehesse magát.

Ha ez most elmúlik, a mostani keserve,
akkor visszavonul a világtól és bezárkózik a
szent Mária kolostorba.

Erre megesküdt a szent keresztre. Az
Isten anyja így meghallgatja majd könyörgését
és büntetése idejét rövidre fogja szabni.

Csak most el ne hagyja az ereje! A szé-
gyen, a bün és a büntudat nem fogja merevvé
tenni, ha a viskójába lép és büntársává lesz
annak a gaz görögnek.

Tehát ennyire sülyedt.

Mint egy alázatos bűnös nő álljon a férje
bűnös segédlársa előtt!

Halkan nyöszörgött és kiszáradt ajkát
kissé megnedvesítette.

Es vajjon számíthat-e a titoktartásra, akár-
mennyire is megfizeti? Reszkető kezekkel nézte
meg a zsebét, ahol az erszényt tette el.

A császári paloták mellett hajtattak el, a
Tsaragán, a Dolma Bagdse mellett, melyek az
aranytól, márványtól izzóan csillogtak a nap
fényében. Mind az ozmán parkok és a szultán
nyári székhelye.

Inez nyugtalansága folyvást nőtt . . . Mind-
járt ott voltak már a czélnál.

Fanar előtt közvetlen megállította a kocsi
és kiszállt.

(Folyt. köv.)

S Z I N H A Z A K

Szerdán, 1907. június 12 én.

Nemzeti Színház

Antigone.
Sophokles tragédiája. Fordította Csiky Gergely.
Krool Bakó
Eunike Esacsayné
Haemon Beregi
Antigone Pauley E.
Isimene Varadi A.
Tiresias Gál
Or Pethes
Hirmók Ivánfi
Szolga Bónis
I. Mihályfi
II. Pálfi
III. Bartos
IV. Horváth
V. Haidu
VI. Mészáros

M. kir Operaház

Zarva

Víg-színház

Bernát.

Énekes bohózat 8 felvonásban
Irtó Halmai Jenő.
Bernát Hegedűs
Bernát Kertész E.
Funkó Tihanyi
Cseay-Panni Kornai B.
Dr. Cserabúty Góth
Dr. Akos Sarkadi
Karvalis Kiss I.
Wolgemuth Vondroi
Fábornok Szerényi
Pentelei Tanay

Főv. Nyári Színház

A százdik menyasszony.
Operette 8 felvonásban. Irták Mérey Adolf és Vágó Géza.
Kezdeté fél 8 órákor

Urania Színház

Párisi asszony.
Kezdeté fél 8 órákor

Királyszínház

Gőre Gábor Budapestlön.
Látványos óvárosi életkép, énekkel és táncokkal, 9 képben. Irtó Verő György.
Gőre Gábor Németh
Lependi Lúdtke Fedák S.
Teoh Árpád Szirmai
Bítyk Elvira Szirmok L.
Stanczi Szentgyörgy
Franczi Szegedi E.
Kálsa cigány Csizsér
A szanatorium igazgatója Papp
Sárogyás Vágó
Rudi Rákai
Hanszergáros Köröndi
A lisztos bohóc Z. Moinár
A cilindros bohóc Tarnai

Magyar Színház

A vig özvegy.
Operette 8 felvonásban. Irták Léon és Stein. Zenejét szerlette Lehár Ferencz.

Zéta Papp
Valencienne Batizfalvi
Danilovics gróf Ráthonyi
Glavari Hanna Kóty
Rosillon Cami Balint B.
Bogdanovics Abonyi
Sylviane Tallian A.
Praskovia Orlicy F.
Kromow Kóváry
Olga a felesége Szentgyörgyi
Raul de St. Bricho Berzsedj

Városligeti Ny. Színház

Folt, amely tisztít.
Dráma 4 felvonásban.
Irtó Eödegaray
Kezdeté fél 8 órákor.

Apollo színház

(Népszínház-u. 1-3)
A poéta álma. A kém. Élet az aranybányában. Egy halász megmentése. Többet esszel, mint erővel. Sütőipari kiállítás. (szj. felv.)
Folyó hó 12-én először a 40 éves koronázási jubileum ő felsége, a király és a trónörökös jelenlétében.
Az „Apollo Színház” saját felv.
Kezdeté 7 órákor.

Fővárosi Orteum

WALDMANN IMRE, igazgató. VI., Nagyzsuzsanna-utca 17. szám

Ma utolsóelőtti

Parisiana-est.
George Iakodalma.

Színre kerül a következő újdonság:

George Iakodalma.

(Georges Hochzeitstag.)
Irtó Arséne Courtier.

Továbbá:

Matthiche.

A 69-es szám. Az elrontott est.

Az előadás kezdete pont 8 órákor.
Jegyelővétel a nappali penztárnál árfelemelés nélkül d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6 óráig.
Holnap, június 12-án

utolsó előadás.

A téli kertben reggeli 5 óráig **VÖRÖS ELEK** cigányzenekara hangversenyez.

Erdélyi minta-vendéglő

Dalszínház utca 8. szám. (Az Opera mellett).
Egész éjjel nyitva! — Minden időben friss meleg ételek — Női kiszolgálás! — Kellemes szeparék! — Az éjjeli világ találkozó helye!

WEIGL-FÉLE

KIRÁLY GYÖNGYE

kapható minden elsőrangú kávéházban és k. színházban.

WEIGL JÖZSEF

bornagykereskedő és termelő Budapest—Szt. Endre.

Iroda és vezérképviselősg.: **KALLAI JENŐ**

Budapest, Dávid-utca 1. sz.

SCHMIDT M

szíjgyártó, nyerges és bőrdoboz
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 28. sz.
Ajánlja saját gyártmányú kocsizó- és lovagló-szerszámait. Mindennemű utazó és kezi bőrdoboz, pénz, szivar, cigaretták stb. árcazáll. — Árjegyzék bérmentve.

GIMBALOM
KEDVELOK MIELŐTT BARKOL IS
VENNENEK KERJENEK ARJEGYZEKET
VARGA ÁRPÁD
HANGSZER GYÁROSTÓL
MAKÓ

Ingóságokat,

butorokat beraktározunk, kívánatra azokra előnyös feltételek mellett pénzelőleget adunk, ugyisint mindenemű költöztetést jutányosan elvállalunk.

Hj. Braun Testvérek.

József-körut 78. Telefon 86-19.

A legkellemesebb otthon.

INGYEN

adom ezen beszélőgép (phonograph) annak, aki nálam 12 darab legfinomabb hengerkottákat 12 forintért rendel.
Játszik minden szindarabot, katonazenét, füttydarabot, nevetőoperákat, darabot, népdalokat stb. csakis

FRIED LAJOS-nál Budapest, Rákóczi-ut 57. (a Munkácsy-kávéház mellett.)

TELEFON 81-01. István-uti TELEFON 81-01.

szanatorium és vizgyógyintézet

Budapest, VII., Hungária-körut 9: szám, az István-ut torkolatánál.

Legmodernebb berendezésű újonnan épült magángyógyintézet sebészeti, női és belsőbajok részére. — Vizgyógyintézet bejáró betegek részére. — Villamos fény-, szén-, sav- és napfürdők. Svéd gyógytornászát. — Rönigen. — Nagyon mérsékelt árak. — Állandó orvosi felügyelet. — Kitűnő ellátás.

RÖZSATEJ
Kitűnő teint-ápolószert 2 R balzsamszappannal hozzá — 60

OSAN kitűnő fog-ápoló szájvizet 1 R 76 fill. Fogpor — 88 K.

TANNINGENE
legjobb hajfiosztószert 5 kor.

ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallfischg. 3
Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

A világ legjobb
sérvkötőit, haskötőit, mullábat stb.

készít a külföldi első specialista által tanulmányozott orvosi műköszerezés

Vitarius Béla

Budapest, Rákóczi-ut 86. szám.
Nem üzlet. Bent az udvarban földsz. 5.

Ezüst. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása

Bachruch A. cs. és kir. udv. és kamarai ékszerész ezüsttárgyára.

IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám.
1908. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás szanara is pazar helyiséget nyitott. (Egyaráz földszint.)
E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldisz, tálak, fényvillák, csészék, evőeszköz stb.) vásárolható. Hensikvöl gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári árakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Nem hazafias ember

ki külföldről hozat hangszereket, mert

Wagner
Hangszer - Királynál
BUDAPEST, VIII., József-körut 15. sz. a. ugyanolyan hangszereket még olcsóbb árban kaphat például:

Kitűnő hegedű tokkal vonóval együtt — 10 korona.
Olasz-Mandolin réz-gépeszettel — 12 ;
Harmonika orgona-hanggal, iskolával együtt — 8 ;
Fuvolák 1 koronától fölfebb.

Arjegyzék ingyen. Telefon 67-85.

ŐS-BUDAVÁRA

Friedmann Adolf igazgató.
Nyitva este 6 órától reggeli 4 óráig.

Még csak rövid ideig. Még csak rövid ideig.
A nagy varietében a 12 éves **TEISEN PAULA**, a genialis hegedűművész nő s a kacagató amerikai Tingli-Tangli.

LES ORRAS

és a többi elsőrendű attrakció. **Folies Comique** két pompás újdonsággal, Moulin Rouge, új Monte-Carlo, Kinematográf, Hyppodrom, Pontaine Lummeuse stb. stb. Minden este teljes honvédezenekar és még 10 más zenekarhangversenye.

Belépődíj este 9-ig 60 fillér, azontul 1 korona. Mérsékelt jegyek minden tőzsdében és omnibuszon.

A nagy koronázási ünnepélyt szombaton június 16-án tartják meg.

Cirkusz Beketow

Városliget.
Ma, este háromnegyed 8 órákor

Nagy fényes előadás

a teljes szenzációs műsorral.

MARGIT GYOGY FORRÁS

(„Margittelep” Beregmege)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn

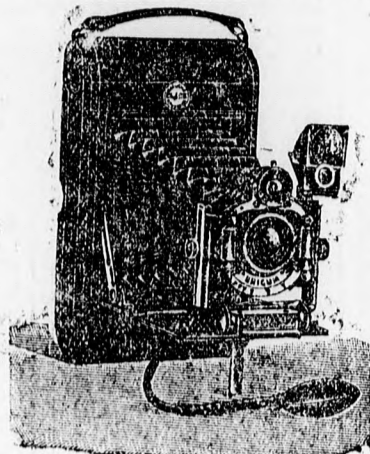
Megrendelhető: Édeskrúty L.-nél Budapestben és a forrás kezelőségénél Munkács.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED cég

FÉNYKÉPÉSZETI OSZTÁLYA

Budapest, VII. kerület. Rákóczi-ut 30. sz. m.

8 x 10 1/2 cm-es
film és 9 x 12 cm-es
lemezfelvételeire be-
rendezve.

Méretel
19 x 11 x 4,5 cm.
Sulya
kb. 750 gramm.

II-DIK SZÁMU KÜLÖN MINTA.

Ezen kamara beállítása csavarhajlítással történik és pedig 1/10 m.-től vég-
telenig. Magas és oldalt állítható előrész, megbízható pneumatikus és
ujj-kiváltás. Olcsó, de amellet teljesen tökéletes gép, mely az 1/100. másod-
percig szabályozható Bausch és Lomb-féle Unicumzárral van ellátva.
Kettős fenék kihuzás, elhajlítható brillanskereső. Két csavaranya. Igen
finom áthuzat. A készülék ára finom rapid-aplanáttal, homályos üveggel,
2 db fémkazettával és teljes felszereléssel film és lemez felvételekhez

160 kor., fizethető 8 koronás havi részletekben.
Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Pénzszekrények

egy darabból álló köpenyvel legelőnyösebben besze-
rezhetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM

cég pénzszekrényárának és traktor-éjtelnek
magyarországi vezérképviseleténél:

NEY és EPSTEIN cégél, BUDAPEST, VI.,

Képviselek minden városban keresztelnek.
ARJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN.

Régi szerkezeteket cseréképen átveszünk.

A jó szabás

a Koch-féle nagy

siker titka!

- Divatos, könnyű, angol bálés-
nélküli sacco-öltöny 50,40,
36-os K 29.—
- Lüster sacco-öltöny, igen
könnyű és kellemes 24.—
- Lüsterkabát irodai célokra 6.—
- Mosóöltöny 10.—
- Fehér nadrág 6.—
- Tennis-nadrág 9.—
- „Record“ pehely könnyű
nyári gummiköpeny, 15 cm
széles táskában 21.—

csakis **KOCH** Testvéreknel,
Budapest, legnagyobb
férfi-, fiu- és gyermek-
ruha-áruháza
Károly-körút 26.

Hol keressük a LEGJOBB POUDERT ?
Kérjünk MÖLLER J. L.-féle

Blaha Serail Poudert

BLAHA LUJZA (Barbólyiné) szimfonikus legkevesebb acrizspora. Vala-
mennyi arcor legjelesebbje egy napra, mint este, tekintélyek által megvizsgálatván, v-
tisztának és tökéletesen ártalmannak találtott. Mint piperecsikk nélkülözhetetlen, az
arcbőrnek a legyöngédebb fehérseget, újkori üdeséget, csépeget és rozspirt köcsönöz.

Egy doboz ára 60 krajczár. Nagyobb doboz ára 1 forint.

GREME POMPADUR

Összeköltő-tésem folytán stihert a világírú és fölhöte hatáson „Greme Pompa-
dur“ egész eredeti tisztaságban és erejében összeállítanom. És ezen szer, melyivel a hir-
nes Pompadur asszony egész egy koráig fenn tartani csodaszépseget, anélkül, hogy
az egyeseknek ártott volna. E külön szer jóval felülmúl minden eddigi enemi gyár-
mányt. „Greme Pompadur“ este és reggel alkalmazatik, arcor és kezét bedörzsölve aztán
egy kissé behinteni a „Poudert de Serail“-jal.

Egy tégely ára 1,60 frt. Egy tégely ára 1,60 frt.

MÜLLER J. L.

os. és kir. udvari illatszerező és pipere-esszappan gyárosnál.

Budapest, IV., Koronahéczeg-ú. 2. Az országban mindenütt kapható.

Ezen specialista legjobban ajánható szerfelett gazdag
tapasztalatai alapján, melyeket a kórház huzsnyv-
és bujakóros osztályán való működése alatt számos
éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban,
emerit. kórházi orvos,

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makacs
titkos betegséget

(hugycsőfolyást sebeket, syphillist stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség)

még idősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszer
foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerek.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.
Budapesten, Erzsébet-körút 12. szám

Félemelet. — Bejárat a léposónél. — Külön várótermek.

Dr. FÜREDI

v. kórházi főorvos, katona-, megyei és ker. pénztári
főorvos, a módjide-rend lovagja stb.

Titkos betegségek

minden neme, impotencia, nemi és női bajok, leg-
képzettebb specialista, rendel: 9-től 4-ig és este
7-től 8-ig.

BUDAPEST, Kerepesi-ut 60. sz.

Vegyí és göröcsői vizsgálat mellett, levél után is biz-
tos gyógyszer. Mérsékelt díj.

EGYESÜLETEK és testületek

figyelmébe! Zászlószöveget
a legkülönbözőbb kivitel-
ben, a legolcsóbb árak
mellett szállít Pahn Sándor
vésnök, Budapest, VII., Ká-
roly-körút 9. (Hadik-pa-
lota) I. em. 32. III. lépcső.
Telefonhívás 57-54. Min-
tákkal díjment. szolgálók.

Valódi francia és amerikai óvó különlegességek

eredeti csomagolásban.

Orvosilag ajánlva! Feltétlen biztos
Gummi és balhólyag. Árak: tucsz-
tonként k. 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14.

Női óvszer, Pessarium celulivum.
Mensinga tanár szerint, k. 8-5.

Uj! Anató vaginal spray! a leg-
biztosabb a legkényelmesebb
női különlegesség. Ára k. 15.

Irrigátor, sebfeccskendő, bidek stb.
gyári árak mellett.

Kérje ingyen és bérmentve
legjobb árjegyzésmet, zárt bo-
ritékban titoktartás mellett.

KELETI J. orvos-sebész m- Budapest, IV., Koronahéczeg-utca 17.

(A magy. kir. főposta mellett.) Alapítva 1878.

Előnyös alkalom !! Harisnya bevásárlásra !!

Tiszteletteljesen értesítem t. vevőimet és a
nagyérdemű közönséget, hogy harisnya-
raktáramat, mely kizárólag elsőrendű gyártás-
nyokból áll, a ház lerombolása miatt fel-
száraztam és rendkívül leszállított áron
kiárultom. Ajánom ezen előnyös alkalmai
harisnyaszükséglete fedezésére felhasználni.
Kiváló tisztelettel

Béreczi D. Sándor
női kézimunka nagyiparos
Budapest, VI., ker., Király-utca 4. szám,
Vidékre kiválasztásra is küldök.

Midennemű férfi és női nemi betegségek

ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok, bujakor
(Syphillis és férfigyengeség impotencia)
alapos gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
rendelő-intézetét
Budapest, VI., Andrásy-ut 13. sz.
Rendel 9 óráig 4-ig és este 7-8-ig. — Levelekre válaszol,
gyógyszerekről gondoskodik. Levél után is biztos siker.

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 286

Idegés és gyengétehetségtü
gyermeknevelési szakaszerü oktatást és teljes ellátást nyerne. Kelemen Ignác gyógynevelő, Budapest, VII., István-út 29. 26431

Vigyázzon,
ha meghült és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 25271 sz

Teljes biztosíték
mellett 100.000 korona kölcsönt keresek egy vállalathoz. Ajánlatok K. I. jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 26335

Szegédkönyvelő
ki több éven át gyári irodában működött, a magyar és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, ügyes gyors gépiró, azonnali belépésre kerestetik. Bizonyítványmátsolatokkal fizetési igények megnevezésével felszerelt ajánlatok intézendők a Vágvölgyi cukorgyár R. T.-hoz Trecsény-Teplára. Ugyanott egy **gyakornok** is felvétetik, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja.

Aikalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szönyegek, kényeszerítők körülmények miatt eladó: mahagoni hálószoba 180 frt., íróasztal könyvszekrényvel, olaj festmények 2 lrt., nagy perzsaszönyeg, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utcai sarokpincze. 26616

Pénzkölcsönt
budapesti és környékbeli, házakra, telkekre, építkezésekre, örökségekre, vidéki földbirtokokra. Tisztviselő-kölcsönök 5-15 évi amortizációra. Személyhitel minden állású egyéneknek kezessé nélkül, olcsó kamattal, meglevő drága kölcsönök konvertálók. **Általános Hitelforgalmi intézet** Rákóczi-út 86. Válaszbélyeg. Díjazás utólag. 25580

Balaton Berényben
„Magyar-Tenger” szállodában penzió fürdővel 6 korona naponként. Családoknak nagyobb ármérséklet. Gallovich.

Kelebián,
közel a vasút állomáshoz 15 hold szőlőtelep, lakó és melléképületekkel eladó. Cím: Szabadka, I. kör 335. sz. 26541

Fénykép-készítéket
objektívot vesz, elad, cserél híres Appolo lemezek egyedül elárúsító helye.

HATSCHKEK EMIL
Andrássy-út 18. Főköja: Erzsébet-körút 38. Alapítástól 1877. Sokkal olcsóbb, mint részletfizetésre.

Butor:
Urasági lakberendezések háló-, ebédlő- és szalonberendezések, kiváló minőségben olcsón kaphatók Földes B. butortelepén, Kertész-u. 43. Király-utcai sarokházban. 970

Ki a YES-OUI-SI

ezimű lapot megrendell, írásra minden megérőltetés nélkül és önállóan is

angol és francia
nyelveket alaposan megtanulhatja. Előzetes írás megérőltetés nélkül minden kiadásra 3 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzókat küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrássy-út 97. szám.

Veszek zálogcédulákat,
elzálogosított briliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és a teljes értéket kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Gözcseplőkészletek
használt, azonban kifogástalan gyári javítással, esetleg cseréjeleket után, minden nagyságban, legelőnyösebben beszerezhető Szűcs Ödön cégnél Baján. 26415

Egy Bösendorfer féle
rövid zongora, egy hosszabitható ebédlőasztal, egy üzleti pult márványlappa és több más butordarab költségmentesen, azonnal eladó. Kmetty-u. 18. II. 19.

Cseresnye
nagysemű, kemény, ropogós, 5 kilós postakosaranként úgy befőzésre, mint csemegének 3 koronáért, pósmetétek 2 koronáért szállít Rottmann és Keller szállótelepe Kiskunhalas.

Egy teljesen
jó karban lévő Höcker féle magas nyomású 16 ló erős gőzgép eladó. Megtekinthető üzemben. Aradi-utca 8.

Polgári iskolai
reáliskolai és gimnázium vizsgákra legrövidebb idő alatt legjobb sikerrel előkészít „Tanár” Budapest, Csömöri-út 8. I. em. 3. 26332

Pénzkölcsönök
megszerzésére legjobban ajánlható Barabásy Lajos kölcsönkivitelű cég Budapest Rottenbiller-utca 4. (Válaszbélyeg). Közvetít tisztviselői személyi és tárcza hitelt, állami, közigazgatási és magán tisztviselőnek, kereskedők és önálló iparosoknak előlegeket értékpapírokra, betáblázásra II. III.-ik helyre és nyugdíjakra valamint lakbérkölcsönöket, továbbá zálogcédulákra is stb.

Perfekt
könyvelő órai foglalkozást keres Berkovits Béla VI, Sziv-utca 28. III. 34.

Eladó
öt teleknek a hetedrésze 70 ezer koronáért. Cím a kiadóhivatalban. 5367

Modern 2-szobás
lakás fürdő- és előszobával rőktön vagy augusztus 1-ére kiadó. Bővebb IX., Ráday-utca 54. III/4.

Aki pályáján
boldogulni akar és ebben iskolai képzettség hiánya akadályozza, forduljon bizalommal hozzám, ki fényes sikerrel előkészítem érettségi, önkéntesi és bármely osztályvizsgára. **GOITELI KALMAN**, Mátyás-tér 17. sz. 276

The Berlitz School
nyelviskola, Erzsébet-körút 15. St.-Louis 1904. és Lütich 1905. Grand Prix. Francia, angol, olasz, orosz, német, magyar, szerb, horvát és román nyelvek tanítása felnőtteknek (urak és hölgyek, hölgyek külön is) az illető nemzetiségi tanárok által. Berlitz módszere szerint az első lezáróvizsga a tanulóval csupán a megtanuló nyelvben beszélnek és csak azt hallja. Más tanítókkal, vagy intézetekkel semminemű összeköttetésben nem állunk. Prospektusok ingyen és bérmentve, beiratás minden időben. Fordítások eszközöltenek. 133

Urasági
butorokat, szönyegeket, csillárokat és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok. Nagy Endre, VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pliszander vagy másfajta háló, ebédlő, uri szoba és szalonbutorokban. Rézhálószobák, börgarnitúrák és kárpitosfélékben Perzsa, smyrna és más szönyegeken és függönyökben, modern bronzcsillárokból, gaz, villamos stb.-hez. 26597

Mérnöki műszereket
vesz, elad, cserél, lejtémér, pősiméter, Teleskop, Goerz—Zeiss—Triäder stb.

HATSCHKEK EMIL
Andrássy-út 13. Fiókja: Erzsébet-körút 38.

Pénzkölcsön
házakra, telkekre, földbirtokokra első, második és harmadik bekebelezésre is, **személyhitelt**

katonatisztek, hivatalnokok, kereskedők, iparosok, tanítók részére esetleg kezes nélkül is gyorsan, olcsón közvetít 500 **Kreditor bankiroda** Budapest, VII. Dohány-utca 54. (Válaszbélyeg)

Bérmálási
ajándékul legajánlatosabb s legcélszerűbb, ha arany, ezüst vagy ékszerárut vásárolunk. Ez cikkeknak legmegbízhatóbb beszerzési forrása a már 28 év óta fennálló Kohn Ede és társa utóadi cég, Városház-utca 6. (a volt Granátos-utca). 26442

Májusi
csomege-juhturót szállít 5 kilós bűdönökben 6 kor. bérmentve. Utazók 0% mellet dolgozhatnak. Pelső-magyarországi hegyi juhturógyár Nagy-Szlabos Gőzmőrm

Singer és Wolfner kiadása Tátrakalauz
(1905) Utmutató a Magas-Tátrába s a Tátravidéki Fűdőkbe. A Magyarországi Kárpátgyűlés közreműködésével szerkesztette Dr. Szontágh Miklós kir. tanácsos. A szerző halála után átörökölte Dr. Jarmay László. Térképpel. 3 kor. A Kassa-oderbergi-vasút személynálított vonatának szembemenetrendje. Rövid utmutatóval a Tátrába. Ervényes 1907 május 1-től. Ára 12 fillér. Kapható a K. O. V. összes állomásain, ugyszintén minden könyvkereskedésben.

Kauczióképes
vidéki 45 éves, nős, gyermektelen, nyugdíjas vasuti altiszt, a fővárosban házfelügyelői állást keres. Esetleg vidéken gazdaságban vagy szövetkezetnél mint raktárnok vagy üzleti elárúsító; csak olyan helyen, ahol állandóan maradhat. Címe a kiadóhivatalban megtudható. 5364

15 korona
3 maradék
férfiruha szövet,
szürke, barna és drapp. a maradékok 3 méteresek 3 férfruhára eleget, szétkiltúli utánvételt
Az Orsz. Posztókv. Áruház.
Budapest,
Rottenbiller-ut. 4. sz.
Minták nem küldetnek.

Megbízható,
az irodai valamint az erdőüzleti teendőkben jártassággal bíró fiatal ember évi kor. 1200 készpénz, lakás, fűtés és világítás kezdő fizetéssel alkalmazást talál nagyobb uradalomban. Akik 2—3000 korona biztosítékot vagy ennek megfelelő jótállást nyújthatnak, előnyben részesülnek. Bizonyítvány-mátsolatokkal felszerelt pályázati kérvények, melyek vissza nem küldetnek, „Uradalom” jellege alatt e lap kiadóhivatalába intézendők. 26609.

500 koronát
fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizének használata mellett — üvege 76 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök (franco küldéssel külön 95 fill.) **Bartilla-Winkler Ede** Wien 19/1. Sommergasse 1. Főraktár Budapest, Török J. Király-u. 12., Andrássy-út 29. sz. Dr. Egger Váci-körút 17. sz. — Kapható minden gyógyszerárban. Csakis „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. 375

Urasági butor
Eladok és veszek; mahagoni hálószobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szirma szönyegeket, függönyöket, petróleumlámpákat.

Nagy és Fia
lakásberendezési kiállítás, IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejáratt. Az egész házban. Telefon 17—77. 26618

Építkezéseket!
Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen vállalja, tehermentes tevéket törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody-építésiroda Bpest, Rákóczi-út 71. 782

Zálogcédulákat,
briliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb áron veszek. Brillantokért többet fizetek, mint utjonnan kerültek. **SCHILLER IZIDOR**, Síp-utca 8. 26316

Gyorsírás!! Gépirás
Magyar és német kereskedelmi levelező gyorsírás, parlamenti gyorsírás. Előkészítő gyorsírás tanári államvizsgára, helyesírás, könyvvitel, kereskedelmi levelező tanfolyamok. Gépirás az összes használatban levő írógéprendszeren. — A tanfolyamok vizsgálati a parlamenti gyorsíróda főnökének elnökele alatt, parlamenti gyorsírótanárok bizottsága előtt tartatnak meg és közérvenyességgel bíró oklevéllel kapcsolatosak. Az egyesület vezetett növendékeit díjtalanul helyezi el. Beiratkozni és telefonon kérdőzösködni lehet az „Országos Női Gyorsírógyestület elnökségénél” VII., Kazinczy-utca 3. sz. I. em. Telefon 24—47.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá őriszoba, iroda berendezések réz- és mahagoni butorok, szönyegek és függönyök valódi angol börgarnitúrák eladása és vétel.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265

Börszékiaar
Börsajtolás és börfaragás.

KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi börszékék és karosszékekben, jóval olcsóbb áron, mint eddig.

Használt szökek átalakítása börszékékre olcsó árakban. Legolcsóbb börszékék és állványok.

Alkalmi zongoravétel
rövid Bösendorfer-Ehrbar kiváló mesterek gyártmányai olcsón eladók Uj zongora egész rövid 260 frt. Pianino 180 frt.

Reményi
hangszer-telepén Budapest, Király-utca 58. szám.

BUTOR

Fa, vas, réz és kárpitozott butorok, valamint légszesz és villanyos csillár, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók **Basch Soma** butorraktára, 783 Budapest, VI., Kertész-utca 50. sz. (Király-utca sarok.)

Az ATHENAEUM r.-társ.
: könyvkiadóhivatalában: (Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám) megjelent:

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.
Bevezetésül a hivatalos iskolai helyesírás újításai. Összeállította **SIMONYI ZSIGMOND.**
= (Ára 20 fillér.) =

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.
Összeállította **SIMONYI ZSIGMOND.**
(Egy lapon, falitábla alakjában.) (Ára 12 fill.)

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

BUTOR

új és használt modern háló-, ebédlő-, őriszoba és szalonberendezéseket, perzsaszönyegeket veszünk és eladunk. **GROSZ SÁNDOR és társa** Budapest, Liszt Ferenc-tér 11., eszlött Gyár-utca 2. **Az orsz. zeneakadémiaival szembe.** TELEFON 14—09

Grammofonokat,
fonográfokat legújabb kivitelben, magyar árban előnyös részletfizetésre is szállít **Waldmann Gyula** hangszorosztálya Budapest, Rákóczi-út 45/N. Fonográfok 7K.-tól 150 K.-ig Grammofonok 40., 300. Képes árjegyzék ingyen. Legújabb felvételi lemezek és hengerek nagy választékban. Javítások elfogadhatnak.

HÁLA
késztet engem, hogy minden tudó és torokháiban szenvedő szivesen és díjtalanul közöljem, mily módon szabadult most már tanító flam egy egyszerű olcsó és hatásos termék által hosszadalmas szenvedéstől. **K. Baumgartl, Gastwirt in Neudek bei Karlsruhe.**